BOGENS VERDEN

idsskrift for
ansk Biblioteksvæsen
dgivet af Danmarks
ibliotekforening
edigeret af
alle Birkelund og
logens Iversen

Den nye biblioteksdirektør

På amerikansk biblioteksskole

Nye bibliotekslokaler i Ribe, Padborg og Vraa

Rationaliseringsønsker

Bibliotekerne og ungdommen

UNIVERS… 196… LIBRA…

kommission hos
yt Nordisk Forlag · Arnold Busck
øbenhavn

1 42. årgang
Februar 1960

HARRY MARTINSON

Aniara

En Revy om Mennesket i
Tid og Rum
På dansk ved Otto Gelsted

»Det betydeligste digt, der er skrevet i Skandinavien i halvtredserne.« *- Tom Kristensen*

». . . vil blive en varig del af vor oversættelseslitteratur . . . en af de centrale og helt betydelige bedrifrer i dette århundredes poesi.« *- Bent Mohn*

»Det forunderlige er, at bogen på ingen måde er svær at læse, svær at forstå, skønt den rummer tanker og perspektiver, man ikke ryster af sig med det første.« *- Torben Brostrøm*

»Det er en oplevelse at læse bogen. Efter den gider man i lang tid intet andet læse. Han er en meget stor digter.« *- Marie-Louise Paludan*

Kr. 26.75

Gyldendal

De
ser
Jer
sor
skc
lær
at
til

Th
da
tils
ber
bli
åre
arl
gis
ka
int
i E
19
i s
ko
lisc
før
før
og
tec
Kc

1

l

Den nye biblioteksdirektør

Den 17. december 1959 forelå udnævnelsen af biblioteksinspektør *Erik Allerslev Jensen* til Robert L. Hansens efterfølger som biblioteksdirektør. Nogen overraskelse var meddelelsen ikke, da det vel længe havde været en udbredt opfattelse, at biblioteksinspektøren var selvskreven til dette embede.

Det var jo den første biblioteksdirektør Thomas Døssing, der i 1937 kaldte den da 26-årige Allerslev Jensen til bibliotekstilsynet. Han var uddannet i Frederiksberg Kommunebiblioteker, og efter bibliotekseksamen 1933 blev han allerede året efter underassistent med læsesalsarbejdet som hovedfelt. Men det var registreringen af bøgerne, systematik og katalogisering, der havde hans hovedinteresse, og i ham så Døssing, der selv i Bogsamlingskomiteens sidste år 1912—1920 havde sat folkebiblioteksteknikken i system efter amerikansk mønster, den kommende mand, når det gjaldt rationalisering af det tekniske apparat. Hans første opgave blev de trykte katalogkort, først forsøgt i Gentofte, nu taget op igen, og 1942 flyttede han til det 1939 oprettede Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor som dets forretningsfører. Han gav denne institution, der var et udtryk for hans tanker om rationalisering og samarbejde bibliotekerne imellem, den centrale plads, den nu har i vort biblioteksvæsen. I 1946, da biblioteksdirektør Robert L. Hansens udnævnelse til biblioteksdirektør efter den lange beskikkelse siden Th. Døssings arrestation i 1943 forelå, vendte Allerslev Jensen tilbage til bibliotekstilsynet som dets souschef og Robert L. Hansens nærmeste medarbejder. Her var opgaver nok at virke med for den, der som han interesserede sig for de store linier og perspektiverne i arbejdet. Men een stor opgave stod vel nok i disse år i forgrunden: den daglige ledelse af biblioteksskolen, der til 1956 som Statens Biblioteksskole var knyttet til tilsynet. Ved denne skole havde han været lærer allerede fra 1938, og kontakten med de unge faldt ham let. Han var den meget effektive oplærer i klassedelingens mysterier, men han var også for mange af eleverne den gode rådgiver, når det gjaldt om at finde den rette plads i arbejdet efter skolen. Et sikkert blik for de unges egnethed i de forskellige arbejdsgrene vil mange kolleger kunne bevidne. Også hans videreførelse af Robert

U of M Bindery [redacted] 19 '61

L. Hansens idé: referaterne af den udenlandske bibliotekslitteratur gav mange unge væsentlige impulser til betragtning af biblioteksverdenen uden for Danmark. Fra 1956 overdroges det ham at lede Den nordiske fortsættelsesskole for bibliotekarer i Kungälv ved Göteborg, hvorved hans pædagogiske evner fortsat kunne tages i brug.

Der er i ovenstående vita særlig fremhævet to ting blandt Allerslev Jensens mange arbejdsfelter: det centrale arbejdsfelt, rationaliseringen, hvor der hurtigt blev givet ham muligheder for udfoldelse, der kommer alle folkebiblioteker til gode i dag, og vejledningen af mange unge, hvis tillid han utvivlsomt ejer, fordi han kom til at betyde noget for deres faglige arbejde sidenhen.

Denne mand, der nu skal føre to store personligheders betydelige gerning videre, er altså gennem sit allerede lange virke kendt af alt biblioteksfolket. Han har et solidt fundament at bygge på: forgængerens faste ledelse af tilsynsinstitutionen, hvor lovens principper søgtes efterlevet uden bureaukrati, sin egen omfattende viden om de forskellige arbejdsområder og sit kendskab til og kontakt med udenlandsk biblioteksvæsen, sine medarbejdere i institutionen, der utvivlsomt vil kunne danne det rette arbejdsteam.

Bibliotekerne er inde i en stor udvikling, hvor mange nye veje skal betrædes, som vi nu måske kun skimter. Der kan opstå mange situationer, hvor både biblioteksfolk og bogens folk vil se hen til og lytte til den nye biblioteksdirektørs ord og beslutninger. Der er al grund til at tro, at Erik Allerslev Jensen som biblioteksdirektør vil nyde folkebibliotekernes fulde tillid som deres øverste leder. Thi hans tanker om rationel drift af bibliotekerne, om samlet løsning af opgaverne tværs over arbejdsmæssig vanetænkning er utvivlsomt netop i tider der kommer hovedlinier i udviklingen, hvis den skal være *med* og ikke *mod* bibliotekerne.

Kan der hentes inspirationer i USA?

1. På amerikansk biblioteksskole.

Af bibliotekar *Christian Götzsche*, Roskilde

Sidste år var jeg så heldig at komme i betragtning ved uddelingen af det såkaldte Smith-Mundt legat, som administreres af USA's udenrigsministerium, og som forpligter modtageren til et års professionelt studium ved et amerikansk universitet. Som naturligt er for et sådant statslegat, havde det et tosidigt formål, idet det foruden at åbne mulighed for faglig dygtiggørelse også tog sigte på at bidrage til den mellemfolkelige forståelse. Men ihvorvel det ville være fristende at bedre denne ved her at aflive adskillige groteske myter om amerikanerne, skal jeg søge at afgrænse det følgende til at omhandle, hvad der fagligt måtte være af interesse.

Jeg er her i samme situation som alle hjemvendende berettere: man ligger under for en sand kakofoni af indtryk og observationer fra dette kolossale land, hvor alt er muligt og endnu mere forsøges. Hvad er tendensen? Er der en generalnævner? Hvad kan tages med hjem? Lad det være sagt med det samme, at jeg efter kun eet års erfaringer ikke føler mig berettiget til at fælde gyldige domme om USA's biblioteksverden, men

kun til at bringe videre, hvad jeg har set og oplevet.

Opholdet faldt i to ret skarpt adskilte dele. I det akademiske år 1958/59 var residensen New York, hvor jeg var indskrevet ved Columbia University, School of Library service. Derefter foretog jeg i månederne maj—juli i år en rundrejse til en lang række biblioteker og biblioteksskoler ud over kontinentet, hvilket gav gode muligheder for at sammenligne lærdom og praksis. Da jeg, så vidt jeg ved, er den eneste yngre danske bibliotekar, der har haft lejlighed til at frekventere en amerikansk biblioteksskole gennem et helt år, og da der ikke på dansk foreligger nogen fyldig beskrivelse af, hvordan man bliver bibliotekar i Amerika, vil det måske være rimeligt at ofre en del plads på en nærmere omtale heraf, eksemplificeret i Columbias skole.

Det må her indskydes, at en af de faktorer, der gør det hartad umuligt at generalisere om USA, er, at nationen består af 50 i meget høj grad autonome stater, der, om de vil, kan føre så forskellig en kulturpolitik som f. eks. Danmark og Persien. Dette giver sig til kende i landets ca. 2000 højere læreanstalter, hvoraf flertallet er private og hvoraf over 500 uddanner bibliotekarer under en eller anden form.

For at sikre sig mod det rene anarki gennemfører den amerikanske biblioteksforening en akkreditering af de biblioteksskoler, som opfylder standards fastsat af foreningen — for øjeblikket kun 35. Betingelsen for at blive optaget på en anerkendt biblioteksskole er, at man mindst har erhvervet Bachelor of Artsgraden, som opnås efter 4 års collegestudium. Collegetiden giver akademisk anciennitet og tilsigter at give en bred almen dannelse med visse muligheder for specialisering, hvilket vil sige, at man, hvis afgangen fra den offentlige skole sættes lig med vor studentereksamen, må antage B.A.kandidaten, som almindeligvis vil være ca. 22 år, for at være særdeles velfunderet i det øjeblik, han begynder sit professionelle studium.

Dette forhold omtales så bredt, fordi det er biblioteksskolernes erklærede politik, at eftersom bibliotekaruddannelsen hviler på en omfattende forud erhvervet almen dannelse, kan kurserne lægges an på et højt plan af en kvalitet, som i løbet af eet års studier fører til Master of Science-graden i biblioteksvidenskab.

Som de 5 grundlæggende elementer i studiet betragtes følgende emneområder: 1) bibliotekets ressourcer (almindelig bibliografi, litteratur og de vigtigste fagområders bibliografi), 2) publikumsservice (rådgivning, oplysningsarbejde og referencetjeneste), 3) tekniske processer, 4) biblioteksadministration og -organisation og 5) bibliotekshistorie og funktion i samfundet. Inden for denne ramme doceres 11 kurser, som normalt tages af alle. Da hvert kursus efter det amerikanske system giver 3 points, og man skal opsamle 36 for at få eksamen, bliver der således mulighed for yderligere at vælge eet kursus inden for det felt, man ønsker at specialisere sig i, f. eks. farmaceutisk litteratur.

Det ville føre for vidt her at komme nærmere ind på indholdet af hvert kursus, og det skal blot bemærkes, at der forelæses 30 à 36 timer i hvert fag pr. semester, hvilket vil sige, at studenterne ofte kan tilrettelægge studiet således, at de går til forelæsning 2 timer hver morgen og derefter har resten af dagen fri til læsning og anden aktivitet. Selve forelæsningsformen kan egentlig ikke kaldes akademisk i vor forstand, idet den oftest kommenterer tvungent læsestof. Læselisterne er opdelt i »skal« og »ses gerne« læst. Resultatet kan man gætte sig til. Eksamensformen er meget fri, idet det overlades til den enkelte professor at afgøre, om han vil give en bedømmelse af

studenternes præstation på grundlag af sit almene indtryk af deres præstationer, eller om han vil afholde formel prøve.

Når man da betænker, at eet år på biblioteksskole efter B.A. graden kvalificerer til stillinger i alle biblioteksformer, også universitetsbiblioteker og specialbiblioteker, vil det spørgsmål, der melder sig for en dansk folkebibliotekar, være, om hans amerikanske kollegas kundskaber, både i henseende til almen dannelse og professionel kunnen, set ud fra vore begreber er så overlegne, at de retfærdiggør denne principielle forskel i adgangen til at udøve professionen? Jeg mener at kunne besvare dette spørgsmål med et absolut nej. For det første fører en college-uddannelse ikke 4 år ud over vor studentereksamen; et varsomt skøn vil sige mellem 2 og 3. Og for det andet er det mit indtryk fra det (begrænsede) antal elementære kurser, jeg fulgte, at de hverken i form eller meddelt viden går ud over, hvad vi har været vant til på vor egen biblioteksskole. Snarere tværtimod, idet det må erindres, at et flertal af studenterne, omend skolen fremhæver det ønskelige heri, ikke har nogen praktisk erfaring i biblioteksarbejde og ej heller erhverver samme i studietiden. Dette må nødvendigvis medføre, at en del tid ofres på diskussion af fænomener og begreber, som vi efter nogle måneders elevtid aldrig ville skænke en tanke.

Nu er et amerikansk universitetsbibliotek jo ikke altid det samme som et europæisk, f. eks. kan man ikke sige, at bibliotekerne på college-niveauet direkte tjener forskningen, hvorfor kravene til bibliotekarernes videnskabelige uddannelse her ikke har samme vægt som de til den rent bibliotekariske færdighed, og endvidere er der afdelinger i alle biblioteksformer, som fungerer ud fra fælles principper. Der ud over fik jeg det indtryk, at de virkelig krævende stillinger som fagspecialister i de videnskabelige biblioteker i stor udstrækning var besat af folk med en faglig M.S. grad ud over bibliotekareksamen. Selvom således nogle er mere lige end andre, kan man ikke andet end misunde de amerikanske bibliotekarer den mulighed, de har for frit at kunne følge deres interesser uden at der nødvendigvis skeles til en embedseksamen. At det kan gøres, skyldes angiveligt den gamle pionertids overbevisning om, at man lærer »on the job« — en tankegang, som også er gyldig for dem, som vælger folkebibliotekerne som område. For trods den korte uddannelse virker de bestemt ikke mindre kompetente, end man ville finde rimeligt. Men derom senere.

Er det således begrænset, hvor mange lovord man kan have om grunduddannelsen, er det til gengæld mere givende at beskæftige sig med de muligheder, der tilbydes for videreuddannelse.

Da en bibliotekareksamen fra en akkrediteret skole, som altid vil være et fakultet under et universitet, anerkendes som værende af samme standard som alle andre akademiske discipliner, er det naturligt, at man også kan opnå doktorgraden i biblioteksvidenskab (Doctor of Library Science). Og selvom en dansk og en amerikansk doktordisputats normalt er ganske inkommensurable størrelser, må det indrømmes, at uanset at vi snarere ville sammenligne den amerikanske disputats med en magisterkonferens, fremkalder muligheden for doktorgradens erhvervelse en kerne af overordentlig fint skolede folk. D.L.S. bliver man ikke ved efter årelang fri forskning at få antaget sin opsats. Den stærke systematisering af opstigningen på den amerikanske akademiske rangstige ville få en sådan fremgangsmåde til at synes urationel. Der er mere skole end forskning i foretagendet. Først supplerer man M.S. gradens 36 points med yderligere 30 (10 kurser), sædvanligvis i løbet af to semestre på de såkaldte »avancerede kurser«. Derefter aflægger

man en kvalifikationsprøve omfattende de tidligere nævnte 5 hovedområder inden for vort felt, består prøver i to fremmede sprog (ikke sværere end vor nuværende hovedskoles) og fremlægger emnet og begrebsapparatet for sin disputats. Alt godkendt udarbejder man da under opsyn af en professor sin tekst og erhverver titlen efter et mundtligt forsvar. Da man betragter doktorgraden som et adgangskort til den lærde verden og ikke som en slutsten, advares der udtrykkeligt mod at vælge for omfattende emner, ligesom det antydes, at man ikke bør anvende mere end et år på udarbejdelsen. Derfor kan man vist godt sige, at hovedparten af disputatserne ikke er banebrydende i den forstand, at de bidrager væsentligt til forøgelsen af vor viden — snarere er de omfattende bibliografiske essays med et vedhæng af hurtigt indsamlede og bearbejdede fakta.

Ovenstående er kun anført i den hensigt at præcisere, at en person med en D.L.S. ikke nødvendigvis er en videnskabsmand. Men derimod kan man roligt gå ud fra, at han ved, hvad der er værd at vide om professionen. Æren herfor har fremfor alt deltagelsen i de avancerede kurser, der delvis gennemføres som seminarer. På Columbia kan man vælge mellem ikke mindre end 28 sådanne kurser. Som eksempler kan anføres »Medical Literature«, »Advanced Reference Services«, »Theory of Library Administration«, »Human Relations in Library Administration«, »Research Methods«, »Seminar in Library Organization« etc. Et så rigt udvalg betinges naturligvis af skolens størrelse — den havde sidste år 375 studenter på alle trin — ligesom deres værdi afhænger af kvalificerede lærerkræfter.

Columbiaskolen, som blev grundlagt i 1887 af Melville Dewey, har i hele sin tid haft den fordel at kunne rekrutere sine lærere blandt de bedste i landet, og af det nuværende lærerkollegium behøver man blot at nævne navne som Robert D. Leigh, Maurice Tauber og Jack Dalton for at angive standarden. Den er høj, og man får det at mærke på de avancerede kurser og seminarer, hvor kravene til deltagernes indsats er meget betydelige, således at et godt udbytte faktisk først opnås på grundlag af praktisk erfaring i biblioteksarbejde og indsigt i professionens problematik. Det var i overvejende grad en fornøjelse at være deltager på disse hold, som selvfølgelig tiltrækker en meget artikuleret elite — forøvrigt ikke blot D.L.S.-kandidater, men også bibliotekarer af alle afskygninger og på alle alderstrin, som tager en arbejdspause for at opfriske eller udvide deres teori. Undervisningen har mest karakter af debat, hvor professoren ser det som sin opgave mere at præcisere problemstillinger end at angive løsninger. Deltagerindsatsen bygger på en omfattende læsning efter lister om kursets almene område, og derudover kræves det, at hver deltager afleverer en selvstændig afhandling om et selvvalgt relevant emne. Da holdene ikke er store — sædvanligvis kun 4—10 deltagere — er der således ubehagelig god lejlighed til at få facetteret sin tankegang. En trøst var det, at man kunne støtte sine overvejelser til vel nok det mest omfattende fagbibliotek, der findes — og det var ganske overflødigt, at jeg havde medslæbt en kuffertfuld af vor lokale litteratur.

Jeg kom til Columbia med særlig interesse i folkebibliotekers administration og organisation. Det skal ikke skjules, at jeg havde tænkt mig at udnytte tiden til at tumle frit med problemerne under passende vejledning, men det viste sig, at mine ønsker skulle presses ind i det foreliggende kursusprogram. Årsagen hertil må nok søges i, at Columbia er en privat forretning, hvor hvert kursus har sin gode pris. Det er naturligt, at der var rige

muligheder for at diskutere organisationsformer. Forbundsstøtteprogrammet »The Library Services Act«, der tager sigte på at stimulere udviklingen af biblioteker i landdistrikterne, har affødt en rigdom af amts- og regionseksperimenter i ikke mindre end 46 stater. En forvirrende mangfoldighed at søge overskuet, fordi hver stat har sin bibliotekslovgivning, sit geografiske særpræg og sin politiske tradition. Ingen kan endnu sige, hvad mønsteret vil blive, eller med andre ord, hvilken form for organisation der vil være den mest effektive og økonomiske, men der afspejlede sig under diskussionernes forløb en tydelig formening om, at tre former vil blive fremherskende, alle bestående af større områder: 1) »Federated systems« — homogene områder, samlede om et centralbibliotek, med hvilket der kontraheres om visse tjenesteydelser af administrativt uafhængige enheder, 2) »Consolidated systems« — homogene områder, samlede om et centralbibliotek, der varetager hele betjeningen ved at de hidtil uafhængige enheder omdannes til simple filialer, 3) »Associated systems« — ganske løse sammenslutninger, som ikke nødvendigvis har nogen geografisk sammenhæng, hvor uafhængige enheder kontraherer med et centralbibliotek. Der var enighed om, at den første gruppering nok havde den største fremtid for sig, omend man rent praktisk ville foretrække nr. 2. Den tredje betragtedes som en overgangsform, ved hjælp af hvilken man nemmere kan lokke uafhængighedens profeter ind i folden. Givet er det, at det lille uafhængige bibliotek ligger på sit dødsleje, og lige så givet og nok så interessant er det, at den tanke doceres på en amerikansk biblioteksskole, at en rigtig udvikling af biblioteksvæsenet først kommer i gang med statsstøtte! Om føje år, når det bliver muligt at overskue slagmarken, kan der næppe være tvivl om, at vi her i landet med udbytte vil kunne tage vor egen organisationsform op til overvejelse i lys af de transatlantiske erfaringer.

Med henblik på det andet interesseområde, administration, må det tilstås, at der er megen lærdom at hente i USA, hvad man vel også ville vente. Men forskellen i dansk og amerikansk synspunkt var meget iøjnefaldende, fordi vi på vor skole uddanner folk, som sædvanligvis skal gennem en mangeårig udvikling, før de bliver administratorer, medens man der regner med en langt hurtigere opstigning. Et semesters fremragende forelæsninger blev givet af chefen for New York Public Library's udlånsafdelinger, Mr. John Cory, som suverænt udviklede administrationsteorien, især med henblik på en organisations indre opbygning og ansvarsfordeling. Et andet semester var viet lige så brillante forelæsninger over personaleadministration. Grundsynspunkterne var de samme, som er begyndt at pible frem herhjemme, at et bibliotek skal drives lige så effektivt som ethvert andet foretagende, hvis det med rette skal kunne kræve sin stadig større del af det offentliges midler.

Det ville være fristende at fortsætte med disse udredninger, men inden for en almen beretnings rammer får man nøjes med antydninger.

Og da tiden vist må være kommet til at forsøge en sammenfatning af det foregående, kunne man måske gøre det ved at stille spørgsmålet, om det er af egentlig værdi for en dansk bibliotekar at søge videreuddannelse i USA? Svaret må uden forbehold blive ja. Giver vi de to grundeksamener en elskværdig paritet, står amerikanerne dog stadig med fordelen ved den konstante og veludviklede overbygning på skolen, og den, der benytter sig af de muligheder, den byder, får udvidet sit kundskabsområde og sin metodiske sans så vidt, at han stedse vil føle sig inspireret af sin profession.

Dermed være ikke sagt, at alt er lutter lagkage. Jeg var så heldig at have gode lærere på mit felt, men uden at gå i detailler skal det ikke forbigås, at der også der findes dårlige folk, og ligeledes er der grund til at advare imod den specifikke egenskab, som synes indbygget i amerikansk akademisk sprog, nemlig dets tendens til at opbygge en pseudofilosofisk begrebsverden uden indhold. F. eks. nærmer man sig med ærefrygt en forelæsning med titlen »The Philosophy of Reference Service« og forlader den nedbøjet efter at have erfaret, at filosofien ikke svinger sig højere end til at behandle et konversationsleksikons ønskelige afstand til læsesalens inspektionsplads.

Så kan man spørge, om Columbia er det gunstigste sted for en udlænding? Hvis jeg i dag kunne have valgt, ville jeg næppe have søgt til denne skole, men derimod Western Reserve i Cleveland. Under mine besøg i sommer på flere skoler blev jeg klar over, at Columbia er så stor, at den ikke kan tage de samme individuelle hensyn, som vises på de mindre steder. Yderligere fik jeg det indtryk, at de mindre — og yngre — skoler ikke var så tynget af en glorværdig fortid og derfor kunne anlægge et friskere syn på problemerne. Og der sidder også fremragende folk uden for New York.

Uden tvivl ville det også være nemmere at få anerkendt sin danske bibliotekareksamen på andre universiteter end Columbia — for der var det nemlig umuligt at overbevise administrationen om det berettigede heri. Dette nævnes, fordi det meget vel kan tænkes, at danske bibliotekarer i fremtiden vil søge formel videreuddannelse i USA. Men det kan kun gennemføres ved en reel ligestilling af grundeksamenerne. Det skulle ikke være umuligt for Danmarks Biblioteksskole at indgå aftale med førende amerikanske biblioteksskoler herom.

Endelig vil jeg gerne fremlægge en tanke, som kom til at ligge mig meget på sinde. En betydelig del af de studerende ved amerikanske biblioteksskoler er folk fra de økonomisk tilbagestående lande, som af deres regering eller støttet af de internationale fonds bliver sendt et år til USA for at få bibliotekaruddannelse. Rent bortset fra de store menneskelige problemer, der møder de fleste af dem ved mødet med den sydende civilisation og det altid lurende hudfarve-problem, er der noget helt galt i at lade dem gennemgå en skole, der trods alt er skåret til efter amerikanske forhold, og som søger at tage stilling til helt andre problemer end dem, de vil møde i deres eget land. De kommer oftest med minimale engelskkundskaber og forlader sandsynligvis Amerika med en mængde halvt forståede sandheder om begreber, som de ikke havde nogen forståelse af på forhånd.

Jeg er overbevist om, at der her ligger en stor og naturlig opgave for dansk biblioteksvæsen. Hvis vi på et internationalt plan kunne gøre gældende, at det ville fremme disse landes interesser bedre at lade deres vordende bibliotekarer gennemgå uddannelse i et enklere samfund med et klart opbygget bibliotekssystem, hvorfra de relativt let ville kunne associere til egne forhold, ville vi bidrage meget til bibliotekernes udvikling ude i verden. Den danske UNESCO kommission burde tage tanken op alene af den grund, at danske bibliotekers anseelse i udlandet er så høj, at vi burde føle os forpligtet til en aktiv indsats på dette vigtige område.

(Fortsættes).

Dokumentationskongressen i Warszawa

I tiden 21.—27. september 1959 afholdtes den 25. FID-kongres i Warszawa i umiddelbar tilslutning til IFLA-kongressen. Med den hidtidige generalsekretær, F. Donker Duyvis' afgang var det nødvendigt for FID at træffe endelig beslutning om, hvorvidt organisationen skulle fortsætte med UDC som hovedprogram, eller hvorvidt organisationen skulle stræbe efter at blive det internationale forum for drøftelse af almene dokumentationsprincipper og bidrage til løsningen af dokumentationens generelle arbejdsopgaver.

FID's præsident, Dr. Alexander King, havde til dette skelsættende møde udarbejdet en »outline of a long-term policy«, som sigtede på en fortsættelse af FID's virksomhed på bred basis, dog sådan, at FID ikke må påtage sig arbejdsopgaver, der kan løses på national basis. — Langtidsprogrammet, som planlagdes at dække FID's virksomhed i de kommende 7 år, blev på mødet opdelt i programpunkter, som blev uddybet i foredrag med diskussioner.

Det første problem var primære publikationer, d. v. s. originale videnskabelige afhandlinger, modsat sekundære, såsom referater. Især de vanskeligt tilgængelige publikationer som kongresberetninger, laboratorierapporter og dissertationer og deres bibliografiske kontrol drøftedes; desuden behandledes »dækning« af verdenslitteraturen med indikative referater, og behovet for informative referater for de forskellige informationsniveauer, fra forskning til industri. Et vigtigt punkt var undersøgelse af behovet for tekniske monografier.

Også sproglige problemer drøftedes med krav om, at enhver videnskabelig artikel forsynes med referat på i alt fald eet af de to videnskabelige hovedsprog: engelsk og russisk. -- Af særlig vigtighed er arbejdet for en standardiseret terminologi og udgivelse af faglige ordbøger.

Med hensyn til reproduktionsmetoder savnes der sammenlignende studier vedrørende den økonomiske side af forskellige reproduktionsprocesser. De til reproduktionsvirksomheden knyttede copyright problemer bør drøftes sammen med IFLA.

Et nyt felt er datamaskiners anvendelse til dokumentationsformål, hvor der især tiltrænges komparative studier mellem økonomien for mekanisk selektion og traditionelle selektionsmetoder, ligesom der tiltrænges nye undersøgelser over klassifikations- og kodningssystemer i relation til maskinselektion, samt fortegnelser over anvendte, utraditionelle kodningssystemer.

FID's traditionelle arbejdsområde: UDC, gik heller ikke ram forbi, idet der var enighed om, at en grundig og fordomsfri revision var tiltrængt, samt sammenlignende studier mellem UDC's og andre systemers tilgrundliggende teorier, især Dewey.

Det anses for ønskeligt, at informationstjenester af enhver art registreres og at industrikonsulenter og kontakttjenester inden for forskellige fagområder inddrages i arbejdet, ligesom også uddannelse af disse inddrages i FID's interesseområde sideløbende med uddannelse af dokumentalister. Uddannelse af bibliotekarer ved specialbiblioteker bør tilrettelægges sammen med IFLA.

Information og vejledning i dokumentationsspørgsmål har allerede længe været en opgave for generalsekretariatet, og bør udbygges yderligere, således at spørgeren henvises til den ekspertgruppe eller til det nationale centrum, der arbejder med den pågældende sag.

Iøvrigt fremhævedes betydningen af

samarbejdet med andre internationale organisationer som IFLA, ISO (International Standard Organization), UNESCO og ICSU (International Council of Scientific Unions).

Til at fremme disse formål kræves udbygning af sekretariatet i Haag, og regionale sekretariater må etableres i Latin-Amerika og Asien. En vis decentralisering bør finde sted, således at nationale centre får ansvaret for specielle komitéer, f. eks. klassifikation, mekanisk selektion, etc.

For at skaffe økonomisk basis for dette arbejde besluttede man at hæve bidragene for nationale medlemmer fra 300—1000 gylden, USA og USSR tilbød årlige bidrag på 60.000 gylden, således at det samlede årsbudget er 310.000 gylden, hvorved det bliver muligt at ansætte en vellønnet generalsekretær, en videnskabelig medhjælper og en kontorchef til det løbende arbejde, samt det nødvendige kontor- og hjælpepersonale.

Det blev fremhævet gang på gang, at dokumentation er en arbejdsform, der ikke blot er nødvendig for de tekniske fagområder, men efterhånden også trænger sig ind på andre forskningsområder som naturvidenskab, sociologi og hele det humanistiske felt.

Det kan naturligvis siges, og det blev sagt ved mødet i Warszawa, at programmet var lidt for ambitiøst, men med et rimeligt budget, et effektivt sekretariat samt et nært samarbejde med andre organisationer er der ingen tvivl om, at FID har mulighed for at yde et væsentligt bidrag til løsning af de omfattende arbejdsopgaver, der er nedfældet i langtidsprogrammet, og som angår os alle.

Vibeke Ammundsen

Lokalefornyelserne skrider frem

Tre nye bibliotekshuse

Af bibliotekskonsulent *Sven Plovgaard.*

Det af lune konjunkturforhold prægede 1959 bragte også en mærkbar lysning i bibliotekernes lokaleforhold. Hvis man klemmer øjnene i for et par nægtede »igangsætningstilladelser« i årets slutning, kan det endog se ud, som om bibliotekerne er inde i en byggeperiode, der tåler sammenligning med årene 1935—42.

En lang række kommuner, herunder de storkøbenhavnske randkommuner, har fået byggeplanerne frem på arbejdsbordet, og landet over er flere større byggerier igang, således at raden af lokaleindvielser vil kunne fortsætte ind i 1960.

Blandt det sidste års nye biblioteksindretninger fortjener, udover de tidligere i B. V. beskrevne, endnu tre at blive nærmere omtalt som bemærkelsesværdige.

Ribe folkebibliotek. Efter i 30 år at have været malerisk, men efterhånden højst utidssvarende, installeret i et af den gamle bydels bindingsværkshuse, overflyttedes det selvejende Ribe folkebibliotek i februar 1959 (B. V. s. 89) til nye og bedre lokaler i egen bygning. Vejen til det opnåede resultat har dog været lang og trang, og i årenes løb har der været gjort adskillige forgæves forsøg på at skaffe biblioteket andet husrum.

I 1955 fik biblioteket et gunstigt tilbud om køb af et smukt borgerhus, opført omkring 1880 og beliggende på et af byens hovedstrøg, Saltgade. Da mulighederne for at få gennemført et kommu-

Ribe folkebibliotek. Bygningen i Saltgade.

Ribe folkebibliotek. Husets indre er totalt ændret. I forgrunden avishjørnet, derefter udlånets læsepladser og bagest håndbogsamling og læsesal. I højre halvdel af rummet udlån. Et hjørne af skranken skimtes. Bibliotekarbord ved forreste søjle.

nets læse-
skranken

nalt biblioteksbyggeri måtte anses for yderst ringe, vedtog bestyrelsen at overtage den pågældende bygning med udvidelse og ombygning for øje. Vanskeligheder med financiering af køb og anlægsudgifter medførte imidlertid, at de oprindelige planer om en tilbygning på ca. 135 m² blankt måtte opgives, og det samme gjaldt ombygningen af husets tagetage. På grundlag af en stærkt nedskåret plan opnåedes de fornødne garantier for lånene og tilsagn om forøgede kommunale tilskud, således at ombygningen kunne påbegyndes.

Den reducerede plan, der — ligesom den oprindelige — er udarbejdet af arkitekt *C. Christensen,* Ribe, bygger på den rigtige idé at samle så meget som overhovedet muligt af stueetagens nytteareal inden for samme fire vægge. Resultatet er blevet et overordentlig nydeligt og meget hyggeligt eetrumsbibliotek på ca. 125 m². Man har formået at fjerne alle det udprægede bolighus' skillevægge, medens ydervæggene med den oprindelige, smukke opdeling er bevaret uændrede og derved ligeledes de særprægede træpaneler i vindueslysningerne.

Iøvrigt er indretningen præget af helt moderne forestillinger om familiebiblioteket. Der er avishjørne umiddelbart til venstre for indgangen, til højre ekspeditionsplads, og ligefor er bibliotekarens referencebord placeret — præcis midt mellem læsepladser, udlån og børnehjørne. To Dahleta-klædte piller og et tofarvet loft (akustikplader) med forskudt højde understreger rummets opdeling, der ellers sker ved inventaropstillingen.

Alt løst inventar er nyt. Man glæder sig over meget gedigne 3-mands læserborde, praktiske og magelige stoletyper (Søborg og Randers) og den særdeles vellykkede skranke, bygget af snedkermester Johs. Nielsen & Søn, Ribe. For en gangs skyld er reolerne af træ. Derved har man kunnet udnytte en del af det gamle reolinventar, som hvidlakeret hævder sig smukt ved siden af det nye inventars mørke teak- og solignumfarver.

Med varieret lampeophængning (midtpunktslamper), meget festlige gardiner, grønmarmoreret linoleumsbelægning og en velafbalanceret inventaropstilling er her skabt et rum, hvor mennesker befinder sig vel, og hvor der kan gennemføres en biblioteksvirksomhed under mere rimelige kår end i de forløbne år.

Ribe biblioteks nye lokaler har vel ikke den endelige form og størrelse, men denne første etape er med hensyn til indretning og udstyr i bedste klasse og med et særpræg, som røber bibliotekar *Dagny Mortensens* energiske indsats i denne komplicerede opgave.

Husets nuværende kapacitet er med 10.000 bd. i udlånet mere end fuldt udnyttet fra første færd. Udover hovedlokalet er der blot et mindre arbejdsrum med box lige ved indgangen, samt i tagetagen 4 små magasinrum. Huset har kun fyrkælder (oliefyr) takket være egnens terrænforhold.

Købesum (incl. 606 m² grund)		60.000	kr.
Ombygning ialt	ca.	90.000	-
Inventar	ca.	24.000	-
Ialt	ca.	174.000	kr.

Bov sogns bibliotek. Bov sogns hovedbibliotek, som i en lang årrække havde meget pauvre lokaler i forsamlingsbygningen »Padborghus«, indviede i slutningen af september 1959 sin nye statelige bygning på bakkehældet ned mod grænsen med den skønnest tænkelige udsigt over Nyhus-dalen. Beliggenheden er rigtig — omend lidt uden for bykernen — men på forbindelsesvejen mellem den stærkt voksende Padborg stationsby og den gamle kirkeby Bov. Som næsten genbo har man den nye administrationsbygning og som nabo den gamle hærvejs-

Bov sogns bibliotek. Billederne viser udlånet set fra skranken samt indgangspartiet med skranken set fra udlånet.

gård Oldemorstoft. Her mødes historie og ny tid.

Bibliotekshuset, hvis arkitekt er *Mogens Meyling*, Sønderborg, er planlagt til at rumme ungdomslokaler (underetagen), museumsstue (hovedetage) og to boliger (tagetagen), men bibliotekslokalerne har den primære placering og opfylder med et nytteareal på godt 300 m² næsten halvdelen af bygningen.

Biblioteket, der nu har faguddannet heldagsbeskæftiget bibliotekar (*Jørgen Mågård*), betjener med støtte i filialer i 4 gamle skoledistrikter hele den udstrakte grænsekommune med ialt ca. 6.200 indbyggere, hvoraf ca. 3.000 er bosiddende i det efterhånden sammenbyggede Frøslev—Padborg—Bov.

Den ret imponerende bygning har hovedindgang for bibliotek og museum midt på den lange facade mod vejen. Foran er der have og gode parkeringsforhold. Straks inden for vindfanget er skranken placeret i en hall, der står i åben forbindelse med børne- og ungdomshjørnet (30 m²) og udlånet (85 m²). Til højre for skranken ligger læsesalen (48 m²) og bag skranken et fint beliggende bibliotekarkontor. Fra skranken er de god føling med hele virksomheden o dertil direkte trappeforbindelse til magasin i kælderen (ca. 22 m²). Tagrumme over udlånet afgiver plads til et mødelokale på ca. 54 m², hvortil adgang ske ad trappe foran garderoben.

Hele indretningen tager sigte på eenmandsbetjening i de fredelige udlånsperioder, og rumvirkningen er åben og ven lig. Vinduerne mod gaden (vest) er a normal størrelse men højtsiddende, så ledes at hele langvæggen giver reolplads Mod øst er alle vinduer med norma brystningshøjde. Fra det smukke bord arrangement i udlånet foran disse vin duer er udsigten af helt panoramaagti karakter.

Bibliotekets udstyr følger helt den mo derne linie. Næsten alt inventar er stan dardtyper, men skønsomt valgt. Reolern er overalt Reska med konsol og forkan af teak. Aflange sofaborde med gode lette armstole er placeret både i udlå og læsesal.

Belysningen i biblioteket fortjener sær lig opmærksomhed med de på monte ringsramme ophængte strålekastere som

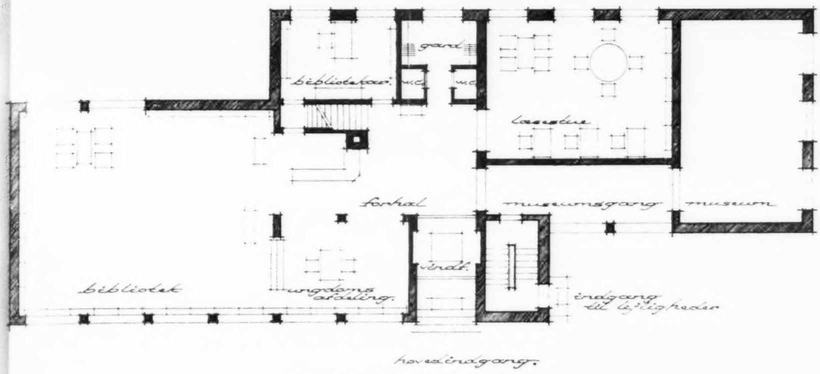

Bov sogns bibliotek. Grundplan.

en meget effektiv reolbelysning. Lyfas ringgitterarmatur er anvendt i varierende ophængning og er i disse rum en god jævn lyskilde. På læsesalen består loftsbelysningen af L.P.'s søværnspendel.

Blandt andre tekniske enkeltheder skal noteres, at gulvets vinylbelægning er forsynet med korkunderlag, og at opvarmningen af forhal og udlån sker ved Frenger-loft suppleret med radiatorer under de østvendte vinduer.

Festlige gardiner og et sobert farvevalg, for hvilket maleren *V. Kragh-Hansen* har æren, er med til at skabe en gæstevenlig atmosfære i dette kulturhus.

Indtil bogbestandens videre udbygning kræver fritstående reoler i udlånet (det kan i så fald rumme 8—9000 bd.), er det tanken at anvende det smukke lokale som mødesal.

Anlægsudgiften for den del af bygningen biblioteket råder over, kan endnu ikke opgives, men der er anvendt ca. 37.000 kr. til inventar. Lokalerne, der vurderes efter areal, vil antagelig blive ansat til en årlig lejeværdi på ca. 8.000 kr.

Kommunalbestyrelse, beboere og bibliotekar kan med rette glæde sig over denne varige løsning på bibliotekets lokaleproblemer.

Vraa—Em. Den helt selvstændige biblioteksbygning, opført udelukkende for at tjene biblioteksformål, hører til sjældenhederne i de egentlige landkommuner. Året 1959 skulle imidlertidig forøge den beskedne række af stationsbybiblioteker med et usædvanlig smukt bygningsværk, arkitekt *Leopold Teschl's* mønsterværdige bibliotek i Vraa.

Nu er det naturligvis ingen tilfældighed, når en kommune på ca. 3.000 indbyggere ser sig i stand til at rejse en biblioteksbygning som denne. Vraa bibliotek er af gammel dato, det har en særdeles effektiv og grundfæstet virksomhed, og dets mangeårige formand, skoleinspektør *Jørgen Jensen*, har gennem sin ledelse af biblioteket givet dette en sådan position i befolkningens bevidsthed, at et enigt sogneråd kunne gå ind for byggeplaner, som på effektiv måde giver biblioteket en langtidsløsning på lokalespørgsmålet. Thi det er jo rigtigt, at efterhånden som bogbestand og virksomhed udbygges til det naturlige omfang, vil et bibliotek for 3.000 mennesker være i bestandig lokalenød, hvis det skal huses i skolebygningen eller være prisgivet tilfældige lejemål i stationsbyen.

Her er nu opført en bygning på ca. 250 m^2 med et samlet nettoareal på ca. 325 m^2 hvoraf ca. 115 i kælder.

Som det fremgår af grundplanen er opgaven løst på en særdeles praktisk måde. Udlånet (ca. 100 m^2) udgør også i

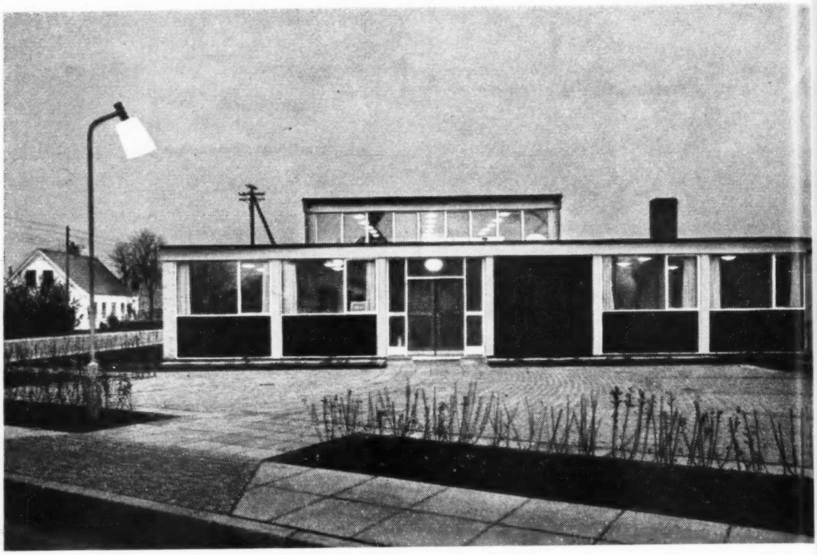

Vraa bibliotek set fra vest

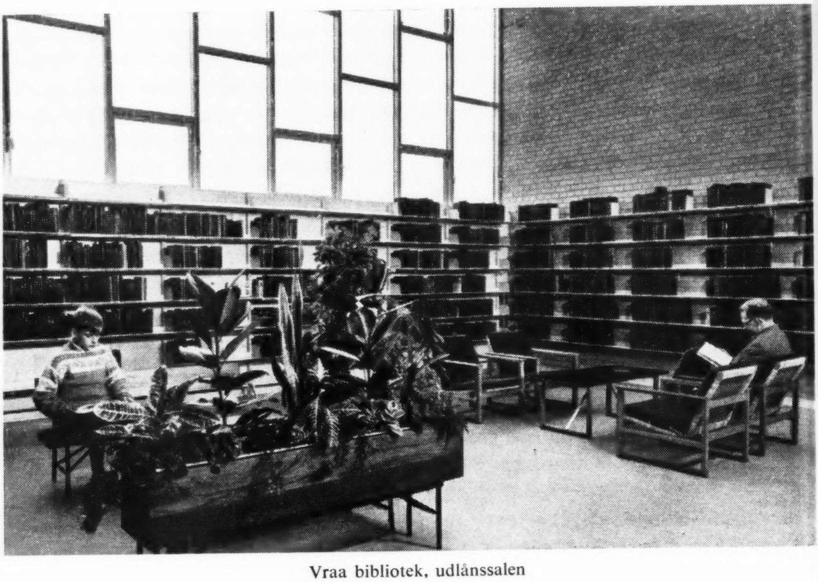

Vraa bibliotek, udlånssalen

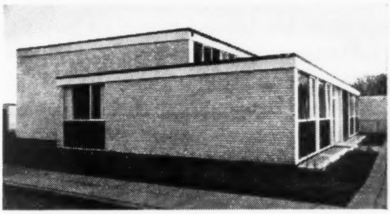

Set fra nord. Foran indgangsfacaden til højre parkeringsplads.

Biblioteksbygningen i Vraa.

bygningsmæssig henseende husets centrale del, idet dette rum som en særlig blok hæver sig over de omgivende bygningsdele (hushøjde henholdsvis ca. 6 og 3 m). Bygningsformen er yderst enkel med næsten kubistisk virkning, udlånsfløjen med svagt skrånende tag med fald mod indgangsfacaden, de omgivende lave bygningsdele med helt fladt built-up-tag. Materialevalget, gule mursten afvekslende med sort skifer under vinduespartierne, giver et roligt virkende smukt hus.

Beliggenheden på en central hjørnegrund i byens hovedgade umiddelbart over for kirken kan næppe tænkes bedre. Grunden er smukt anlagt, og en åben, kunstfærdig brolagt parkeringsplads foran biblioteket forlener hele bygningen med et sikkert og færdigt præg. Håndværksmæssigt ser man sjældent smukkere arbejde, og det gælder måske særligt det indvendige murværk, der står »blankt« i udlånssalen.

Man har fra stedlig side lagt vægt på, at der indrettedes særskilt læsestue (ca. 28 m^2 med 12 læsepladser) af hensyn til de helt unge, og man har ønsket den skilt fra udlånet, så der kan holdes åbent her også på aftener, hvor dette er lukket. (Den kommende vinter indføres forsøgsvis åbningstid ugens 5 første aftener!).

Endvidere rummer huset et ypperligt studiekredslokale (ca. 37 m^2) i hovedetagen, samt mulighed for indretning af hobbyrum i de indtil videre ledige magasinrum i kælderen, der iøvrigt kun er udgravet under den lave del af huset. Her findes varmeregulatoren for *fjernvarme*anlægget.

Huset virker gennemtænkt og velovervejet både biblioteksmæssigt og arkitektonisk. Tingene findes på den plads, hvor der er brug for dem. Garderobe- og toiletforhold er indrettet med henblik på både biblioteks- og studiekredsvirksomheden. Og her savnes ej heller et thekøkken.

Udstyr og montering er holdt i særdeles sobert og enkelt plan. (Inventaropstillingen følger ikke helt den her viste plan, f. eks. har man i første omgang kunnet undgå fritstående reoler i udlånet, og skranken har vinkelform med kun 1 1/2 fløj). Vægreolerne — Reska — rummer ca. 8.000 bd. incl. børnebøger. Den bageste del af udlånet er ved fri inventaropstilling smukt opdelt i læ-

sepladser for børn, henholdsvis voksne. Møblementet overalt i huset svarer nøje til dets stil og er udført efter tegning af arkitekten. Den gennemgående idé er — som i Flensborg — møbler opbygget over stålrammer, her med teak og afromosia som træmateriale. En velformet skranke i ståhøjde med sidefløj som skriveplads giver bibliotekaren gode arbejdsmuligheder, og kontor og nærmagasin er rigtigt placeret på hver side af ekspeditionspladsen.

Gulvbelægningen er huset igennem lys gråmarmoreret linoleum (i forhallen brune klinker). De i listeloftet indfældede armaturer giver jævnt og tilstrækkeligt lys tiltrods for den store loftshøjde, som iøvrigt er rummets særpræg. Store glaspartier i de 2 endevægge bevirker, at man i dette lokale ikke savner vinduer i sehøjde.

Vraa ejer i dag landets smukkeste sognebiblioteksbygning. Den har karakter, og den tjener sit formål. Hertil går studierejsen — også i tilfælde, hvor det drejer sig om større byggeri.

Ikke alene jyder vil spørge: »Men hvad koster det så?«, og her er tallene:

Hus incl. grund og omkostninger	ca.	185.000 kr.
Inventar	ca.	35.000 -
Ialt	ca.	220.000 kr.

Rationaliseringsønsker fra en sognebibliotekar

Hver gang jeg sætter nye bøger på hylden og nye kort i kartoteket, glæder jeg mig over det arbejde, centralbiblioteket udfører for os.

Før denne service blev indført, fuskede mange sognebibliotekarer med deres private lille emnekatalog, hvis ordningsord ofte var valgt efter »de forhåndenværende søms princip«. En påkrævet, gennemgribende revision af herværende emnekartotek og biblioteksinspektør Allerslev Jensens interessante betragtninger i »Rationaliseringsmuligheder i biblioteksarbejdet« er årsag til efterfølgende ønsker, som jeg vil bede sagkyndige vurdere og kommentere.

Jeg kunne ønske, at »Bibliografisk Kontor« udarbejdede og solgte en udførlig emnekatalog på kort med henvisning til emnets klassemærke. »Decimalklassedelingen«s emnefortegnelse kunne være grundlaget for udarbejdelsen.

Jeg kunne ønske, at centralbiblioteket sammen med den skønlitterære bog sendte et Forfatterkort, med *forfatterens navn* understreget, (til hyldelisten) og et Titelkort, med *titlen* understreget. Begge kort kunne være de trykte fra »Bibliografisk Kontor«.

Jeg kunne ønske, at centralbiblioteket sammen med den faglige bog sendte Systematisk kort (til hyldelisten), Forfatterkort (samme kort som foregående, men med *forfatteren* understreget) og Titelkort (samme kort som foregående, men med *titlen* understreget). Hyldekortene skulle selvfølgelig indgå i hyldelisten, men de øvrige ville jeg ordne alfabetisk sammen med det købte emnekartotek. Jeg vil derved lette centralbiblioteket for en del arbejde, idet jeg må antage, at det er lettere at slå en streg på et kort, end det er at sætte samme i maskine og skrive titel og emneord over det trykte, og jeg vil samtidig befri mit kartotek for snesevis af gengangerord.

Jeg ved, at der vil komme adskillige indvendinger, som f. eks.: Det lille bibliotek har ikke bøger omhandlende alle de emner, kartoteket omfatter. Det er

rigtigt, men gør det noget at vore lånere bliver gjort opmærksom på, at der er en verden udenfor præstens have?

Hvordan skal vi så forholde os, når en bog omhandler flere emner?

Nu bliver jeg nødt til at forgribe mig på bibliotekslovgivningens »hellige ko«, hyldelisten, for nu bliver det nødvendigt at indsætte flere systematiske kort for en enkelt bog, men dersom man lod kun et enkelt af disse gælde som hyldekort og mærkede de øvrige med i. k. (ikke hyldekort), havde man så ikke givet kejseren, hvad kejserens er?

Emnekartoteket bliver forældet! Ja, det bliver erhvervskartoteket også, men en fornuftig abonnementordning sørger for fornyelse og supplering.

Endelig ønsker jeg, at »Bibliografisk Kontor« vil udarbejde og sælge en blanket til budgetforslag — noget i lighed med den regnskabsblanket, kontoret forhandler.

O. Bretner
Holeby

BIBLIOTEKERNE OG UNGDOMMEN

Stof under denne rubrik er fremsendt af eller publiceret i samarbejde med Danmarks Biblioteksforenings udvalg »De store årgange og bibliotekerne« ved bibliotekar *Brita Olsson*, København. Rubrikken vil foreløbig komme ca. fire gange i hver årgang.

Ungdommens Bogmarked

Af bibliotekar *Ove Nielsen*, Glostrup

Som et led i de bestræbelser, der iværksættes for at skabe større kontakt ungdommen og bibliotekerne imellem, har Danmarks Biblioteksforenings udvalg »De store årgange og bibliotekerne« ved velvillig bistand fra flere sider fået tilvejebragt en propagandasamling af bøger, der specielt appellerer til unge (13-18 årige).

Hensigten er at stille udstillingen til rådighed overalt i landet, hvor man ønsker at gøre et særligt fremstød for en større benyttelse af bogen i de unges fritidsliv. Hovedvægten ved valg af bøger er lagt på faglitteraturen og på netop de emner, som man har erfaring for, har ungdommens interesse. Det er et bredt udsnit af hobbybøger, bøger om teknik og sport, film og jazz, oplevelser til søs og i fjerne lande foruden bøger om naturen, rumfart og verdenskrigen. Ved dette bogvalg er det tanken at vise så mange unge som muligt, at bøger har bud til alle. At læsning af rigtige bøger ikke blot er for læseheste, men også for den der er praktisk orienteret. Et udvalg af de mest populære ungdomsbøger tillige med titler fra den voksne litteratur, der ved emnevalg og spænding har vist sig at tiltrække de unge, udgør den skønlitterære afdeling. De godt 150 bøger er iøvrigt på udstillingshylderne delt op i ca. 10 interessegrupper, der går på tværs af den almindelige opdeling i skønlitteratur og faglitteratur.

Dansk Bogtjeneste har støttet planen og har stået bag en henvendelse til forlagene, der beredvilligt har stillet de ønskede bøger til rådighed for udstillingen. Firmaet Reska Metal Industri har specielt til dette brug ladet fremstille en ny type udstillingsreoler, der forener bekvem opstilling og transport med en præsentabel fremvisning af de uindbundne bø-

ger. Med stor imødekommenhed stilles hele dette apparatur til disposition for udstillingen. Udstillingen er indrettet således, at den kan tilpasses lokaler af forskellig størrelse og form. Til plakater, opslag og tryksager i forbindelse med selve opstillingen og til propaganda for de lokale arrangementer har gruppe A under Danmarks Biblioteksforening bevilliget 2.000 kr.

Ungdommens Bogmarked stilles til rådighed, hvor man i et sogn eller en by vil arrangere en eller flere propagandaaftener for ungdommens bedre læsevaner. Det stedlige bibliotek, ungdomsnævn eller en ungdomsforening kan benytte udstillingen som baggrund eller samlingspunkt for møder, der understreger udstillingens hensigt. Man bør også søge at interessere de lokale skoler, således at der kan finde organiseret klassebesøg sted. Dette vil naturligvis gælde alle skoleformer med elever fra 13 år og opefter, herunder ungdomsskoler og aftenskoler, som ligger inden for en rimelig radius.

Der bør overalt søges kontakt med den lokale boghandel.

Foruden at virke for almindelig biblioteksbenyttelse og læseinteresse hos ungdommen vil udstillingen også, idet den kan opfattes som et mobilt ungdomshjørne, kunne propagandere for oprettelse af sådanne specielle afdelinger for unge i de biblioteker, der endnu ikke har gennemført denne ordning.

Udstillingen startede med en forpremiere d. 20. jan. i Vesterbros Ungdomsgård, hvor Københavns Kommunebiblioteker stod bag, mens den egentlige åbning fandt sted på Roskilde Højskole d. 24. jan. Den vil være i funktion i Roskilde by og opland i ca. 1 måned. Her er det Roskilde Bibliotek og ungdomsnævnene, der står bag arrangementet. I ugen fra d. 7.—12. marts vil den være anbragt i København i forbindelse med Danmarks Biblioteksskoles kursus for ungdomsbibliotekarer.

Fra ca. d. 14. marts står den til disposition for biblioteker, ungdomsforeninger, ungdomsnævn eller lignende organisationer. Nærmere aftale træffes med udvalgets sekretær, bibliotekar *Ove Nielsen*, Glostrup Kommunebibliotek.

Ungdomshylden i sognebiblioteket

Af sognerådsmedlem, sognebibliotekar *Mette Duedahl Baltzersen*, Tørring

Aviserne bringer i denne tid referater fra sognebiblioteksmøder omkring i landet, og det er de samme problemer, det samme resultat man er kommet til, nemlig at udlånene falder, og at det særlig er ungdommen, der svigter bibliotekerne.

Men det er ikke nok, at man konstaterer en manglende kontakt med de unge. Hvad gøres der for at vække de unges interesse for den gode litteratur og vise dem vejen til biblioteket?

Som bibliotekar i en stationsby med ca. 2000 indbyggere har jeg for flere år siden indset nødvendigheden af, at der måtte gøres noget ekstra for at skabe en bedre kontakt mellem de unge og biblioteket.

Jeg fik ideen med »Ungdomshylden«, henvendte mig derefter til sognerådet om et særligt tilskud til køb af ungdomsbøger, der omgående blev bevilget.

Ungdomshylden er tænkt som et bindeled mellem børnebøger og ungdomsbøger, men den er tillige blevet et vig-

tigt led i bestræbelserne for at holde læselysten vedlige udover skolealderen. Ungdomshylden er derfor af større værdi end nok så mange advarende ord om den kulørte litteratur. Den har opfyldt sin mission og er blevet en sukces, hvorfor jeg anser ungdomshylden for at være et uundværligt led i bibliotekets opstilling og helhed.

Ungdomshylden er egentlig en reol med seks hylder, fyldt med bøger beregnet for de unge, og den kan også benævnes »Den levende hylde«, idet man kan udskifte flere af bøgerne hver dag med bøger fra de voksnes hylder. Der er ingen grænser for, hvor interessant man kan gøre denne hylde ved at supplere op, og de unge har et stort behov for afveksling af læsestoffet.

Hvad vil de unge læse i dag? Ja, det er selvfølgelig individuelt, eftersom de har forskellige interesser, men een ting er givet: De allerfleste unge, der kommer på biblioteket, vil læse bøger, som de får udbytte af at læse. Bøger, der har tilknytning til deres erhverv, eller bøger, der giver dem oplysning om problemer, som de ikke har fået fyldestgørende oplysning om i skolen eller i hjemmet.

Ungdomshyldens indhold kan og må være af vidt forskellig art, og der må være noget for enhver smag, undtagen den dårlige, men den overvejende del må være af saglig og oplysende karakter. Faglitteraturen er i et demokratisk industrisamfund en fundamental nødvendighed, og ungdommen af i dag har indset, at det er nødvendigt med en vis viden om alle aktuelle spørgsmål.

De unge søger viden om, hvad der rører sig i tiden, selv om deres valg af bøger for det meste er interessebetonet.

Bøger om mekanik, atomer, flyveteknik, malerkunst, våbensymbolik, sport og flere andre faglitterære bøger er meget efterspurgte, ligeledes er rejsebeskrivelser foretrukket af mange unge mennesker. De helt unge piger sværger til de skønlitterære ungpigebøger, men de vil også gerne læse den lettere voksen-litteratur.

Det, at de unge har en hylde, der er deres egen, sætter de megen pris på, og snart går de på opdagelse ved de andre hylder, og dermed er kontakten sluttet mellem de unge og bibliotekets lødige bogskatte.

Ved omtale i den lokale avis blev ungdomshylden den let tilgængelige vej til biblioteket for den stedlige ungdom, der ellers for de flestes vedkommende forestiller sig biblioteket som et fornemt sted, som man kun kan betræde, hvis man er i besiddelse af en vis viden om bøger og disses opstilling m. v.

Mange unge er sårbare på det punkt, men ved en naturlig imødekommenhed kan man let få kontakt med de unge og give dem lyst til at komme igen.

Men for at bevare kontakten må man også kunne tilfredsstille de unges ønsker og læsebehov, og det kan man i de mindre biblioteker ikke klare ud af egen bogbestand, men ved henvendelse på nærmeste centralbibliotek får man alle ønsker opfyldt, når det drejer sig om lødige og oplysende bøger.

Biblioteket her er beregnet for lånere fra det fjortende år, idet børnebøgerne udlånes på skolen, men jeg formener ikke de større børn adgang til lån af bøger her, når de fremsætter ønske derom. De børn, der i en tidlig alder har interesse for god læsning, kan man altid finde læsestof til, og de er taknemlige for at blive regnet med til biblioteks-lånere.

Men for at et sognebibliotek kan virke effektivt, må der betydelige tilskud til, langt større end der ydes til mange biblioteker. De bevilgende myndigheder ude i kommunerne er sikkert indforstået med et biblioteks store betydning, også for ungdommen, men så må der også gives et større tilskud, end tilfældet er mange

steder. Dertil det ekstra tilskud til ungdomshylden, for den bør ikke mangle noget sted.

»Den levende hylde« — ungdomshylden — benyttes her af flittige lånere i alderen fra 12 år til 85.

Erhvervsudstilling i Skovlunde

På Ballerup kommunebiblioteks filial i Skovlunde fik vi i september 1959 en kraftig opfordring til at lave en erhvervsudstilling. Filialen ligger på Skovlunde skole, og forbindelsen mellem lærere og bibliotekarer er let og samarbejdet godt. Da en lærer var ved at finde nye veje i forbindelse med erhvervsvejledningen i skolen og bad os om hjælp, greb vi sagen an på følgende måde:

Vi henvendte os til Arbejdsdirektoratets afdeling for erhvervskartoteket, Kampmannsgade 1, Kbh. V. og blev inviteret til at komme ind på deres kontor og låne pjecer derfra til supplering af vores boglige materiale. For kortere tid kunne vi der låne ca. 150 pjecer fra forskellige fag. Hele materialet opstillede vi i filialens udlån; det blev benyttet i formiddagstimerne af skolebørnene, og om eftermiddagen havde bibliotekets lånere lejlighed til at se udstillingen. Der var virkelig noget at se! De gængse bøger og erhvervskartoteket giver ikke på langt nær det overvældende indtryk af muligheder som disse ofte farvestrålende pjecer. De fjorten dage vi kunne beholde materialet viste sig at være for lidt. Ved at henvende os telefonisk til hver enkelt pjeceudgiver fik vi gratis tilsendt 3 expl. af hver. Velviljen overfor ideen var stor; vi kunne ovenikøbet viderebringe en invitation til lærerne om at komme med skoleklasser til en af de store virksomheder. — Reelt har arbejdet vel krævet ca. 20 timer. Efter udstillingen fik lærerne materialet til frit brug.

Når man skal vurdere mulighederne for at overføre ideen til andre steder, må man konstatere, at erhvervsvejlederen blandt lærerne med tiden bliver den, der har lettest ved at skaffe materialet, idet det vel er hensigten, at Centralarbejdsanvisningskontorerne konstant skal sende ham disse pjecer — og i den vist lidt utopiske fremtid kan bibliotekerne måske låne materialet af ham. Men det har altså vist sig muligt at få tingene samlet nogenlunde let, og skolen har betragtet udstillingen som en fin service. — Den største vanskelighed ligger i at føre samlingen à jour.

Dora Steensgaard

MEDDELELSER

DANMARKS BIBLIOTEKSFORENING

Danmarks Biblioteksforenings hovedbestyrelse har på sit møde d. 23. januar vedtaget at udnævne fhv. biblioteksdirektør *Robert L. Hansen* til æresmedlem.

Gruppe E. Overbibliotekar, fru *Vibeke Ammundsen* har ønsket at udtræde af bestyrelsen, hvor hun afløses af suppleanten, folketingsbibliotekar *Magnus Sørensen*. Som gruppens repræsentant i Danmarks Biblioteksforenings Hovedvedbestyrelse i stedet for fru Ammundsen er valgt bibliotekar, fru *Elna Iversen*.

STATENS BIBLIOTEKSTILSYN

INDDRAGNING AF SKOLELÆSESTUE

Som bekendt sker det ofte, at et bibliotekslokale i en centralskole inddrages til klasseundervisning, hvorefter den biblioteket tillagte lokaleværdi automatisk bortfalder. Det kan være særdeles ubehageligt for det pågældende bibliotek at skulle give afkald på statstilskud af en — i mange tilfælde meget høj — lokaleværdi. I sådanne tilfælde plejer centralbiblioteket og bibliotekstilsynet at henstille til de kommunale myndigheder at holde biblioteket skadesløs ved at yde den nødvendige forhøjelse af det kommunale tilskud som erstatning for den mistede lokaleværdi.

I den forbindelse kan bibliotekstilsynet henvise til en fornylig truffet afgørelse i Thisted amt. Det drejer sig om bibliotekslokalet i Tømmerby centralskole, der for nogen tid siden blev inddraget til undervisning. Forinden dette godkendtes, sendte skoledirektionen en skrivelse til Tømmerby-Lild sogneråd med flg. indhold:

»Man skal herved meddele, at skoledirektionen for en periode af længst 2 år kan godkende, at biblioteket i Tømmerby centralskole anvendes som klasseværelse.

Det er en forudsætning for godkendelsen, at det kommunale tilskud til biblioteket forhøjes med 965 kr., således at biblioteket bevarer sin hidtidige indtægt.«

Bibliotekstilsynet vil gerne benytte lejligheden til at understrege den kendsgerning, at et bibliotekslokale d.v.s. en skolelæsestue, til hvis indretning der er givet tilskud, i henhold til skoleloven, *ikke uden skoledirektionens tilladelse kan inddrages til almindelig undervisning*, og at det må betegnes som rimeligt, at kommunen — der i dette tilfælde sparer udgiften til et klasseværelse — til gengæld yder sognebiblioteket den nødvendige økonomiske erstatning.

På lignende måde forholder det sig i de tilfælde, hvor man i købstæderne inddrager skolelæsestuen til undervisningsbrug.

DANMARKS BIBLIOTEKSSKOLE

TEKNISK KURSUS

Under henvisning til Meddelelse fra Danmarks Biblioteksskole i Bogens Verden 1959, s. 540 vedrørende specialkursus for faguddannede bibliotekarer kan følgende oplyses om *kursus for medarbejdere ved de videnskabelige og faglige tekniske biblioteker:*

Kursus afholdes i tiden *21.—30. marts 1960.*

Kursusplanen omfatter:

Internationalt og nationalt biblioteks- og dokumentationssamarbejde.
Informationstjenester i Norden og i udlandet.
Industriens behov for information. Organisatorisk tilrettelæggelse af informationstjenesten.
Firmabibliotekernes organisation og arbejdsopgaver. Aktiv og selektiv litteraturtjeneste i firmaer og institutioner.
Anskaffelse af litteratur (køb, bytte, gave), selektionsproblemer.
Generelle klassifikationsprincipper. UDK.
Redaktion af bibliografiske oplysninger. Alfabetisering. Translitterering.
Tidsskriftcirkulation og egen referatvirksomhed.
Bibliografiske hjælpemidler og litteratursøgningsteknik.

a) Bibliotekskartoteker og kataloger
b) Bogkataloger. Accessionslister
c) Referatværker. Håndbøger. Bibliografier

Litteratur fra østlandene.
Patentlitteratur, rapportlitteratur, standardpublikationer.
Publikationsvirksomhed, rapportskrivning, manuskriptteknik.
Firmakataloger.
Tekniske hjælpemidler. Fotografiske hjælpemidler og andre mangfoldiggørelsesmetoder (duplikering, etc.).
Hulkort, datamaskiner samt kodningssystemer, der kan anvendes i forbindelse med mekanisk selektion.

Daglig leder af kursus: Overbibliotekar *Vibeke Ammundsen,* Danmarks tekniske Bibliotek.

Ansøgning om deltagelse i kursus må indsendes *senest d. 25. februar 1960.*

BØRNEBIBLIOTEKARKURSUS

Under forudsætning af fornøden tilslutning vil der blive afholdt et 2 måneders *kursus for børnebibliotekarer* i august—september 1960. Kursus kan søges af bibliotekarer med eksamen fra biblioteksskolen og med praksis i børnebiblioteksarbejde.

Kursus er gratis. Udenbys deltagere vil kunne få udbetalt 7 kr. i dagpenge samt rejse på 2. klasse fra hjemsted til kursussted og retur.

Ansøgning om deltagelse skal indsendes til rektor *senest den 1. marts 1960.*

Fordeling af den økonomiske litteratur i de videnskabelige biblioteker

I de senere år har man gennem et direkte samarbejde mellem foreløbig syv københavnske faglige og videnskabelige biblioteker, der dækker forskellige områder af de økonomiske fag, søgt at nå frem til en nogenlunde klar arbejdsdeling, dels for at undgå unødvendige dobbeltanskaffelser, dels for at sikre, at alle de mange specialfelter såvidt muligt bliver dækket af bibliotekssystemet.

Ifølge denne ordning er *Det kgl. Bibliotek* hovedbiblioteket for nationaløkonomi, idet dog visse afsnit enten er afgivet til andre biblioteker eller må suppleres med disse. Biblioteket er endvidere depotbibliotek for samtlige FN-publikationer og for OEECs økonomiske og statistiske skrifter. *Handelshøjskolens bibliotek* er hovedbibliotek for handelens og salgets driftsøkonomi, beskrivende økonomisk litteratur samt udenrigsøkonomi og sammen med *Danmarks tekniske Bibliotek* hovedbibliotek såvel for almen driftsøkonomi som for trafikøkonomi. *Statistisk departements bibliotek* er tallenes bibliotek, der dækker inden- og udenlandsk statistik, samt beskrivende officielle fremstillinger af de økonomiske forhold. *Socialministeriets bibliotek* dækker områderne socialpolitik, arbejdsforhold og offentlig administration. *Arbejderbevægelsens arkiv og bibliotek* har litteratur og en stor tidsskriftsamling om den politiske og faglige arbejderbevægelse, arbejdsforhold, kooperation, socialpolitik og alm. politik. *Folketingets bibliotek* anskaffer litteratur inden for hele nationaløkonomien; som dets speciale kan dog nævnes skattelitteratur og offentlige betænkninger, lovsamlinger, rigsdagsforhandlinger o. l.

For at varetage denne arbejdsdeling og andre fælles spørgsmål er der nedsat et samarbejdsudvalg med repræsentanter for alle de nævnte biblioteker.

Rigsbibliotekarembedet

Dansk Teknisk Litteraturselskab oprettet

En ny forening, Dansk Teknisk Litteraturselskab, holdt den 3. december sit første medlemsmøde på Danmarks Tekniske Højskole. Selskabet har til formål at udbrede kendskabet til teknisk litteraturtjeneste, dokumentation og informationstjeneste. Det er det nye selskabs håb at kunne medvirke til, at kendskab til og udnyttelse af inden- og udenlandske forskningsresultater får en mere fremtrædende plads end hidtil i industriens planlægningsarbejde.

Ved mødet indledte arkitekt Dan Fink en diskussion om dokumentationens mål og midler. Foreningens formand er overbibliotekar *Vibeke Ammundsen*, Danmarks Tekniske Bibliotek.

ARBEJDSMARKEN

Nye biblioteker. I *Kousted-Raasted* kommune har kommunen efter beboernes anmodning oprettet et bibliotek. Tilskuddet er sat til 2250 kr. (870 indb.) plus et ekstra starttilskud. — *Ramløse-Annisse* kommune har i den nedlagte Skærø skole ladet indrette et smukt bibliotekslokale og startet et bibliotek. Der har for år tilbage været bibliotek i den gamle skole i Ramløse.

Stadig stigning i udlånstallet. Roskilde bibliotek kan i sin beretning for 1958-59 opgive en stigning i udlånstallet for centralbibliotek og børnebibliotek tilsammen fra 233.562 til 241.569. Lånertallet har passeret de 8000. Også udlånet til enkeltlånere i oplandet er steget, fra 21.714 til 24.430 bd. Oplandsafdelingen har i årets løb udarbejdet 33 bogforslag, i fjor 23, hvoraf 21 er forelagt i de respektive sognebibliotekers bogudvalg.

Bogvalgsmøde for 200. Stadig flere kommer til bogorienterinsmøderne. I år var d. 9. januar i Esbjerg samlet 50 skolebibliotekarer til børnebibliotekar *Grete Norvangs* gennemgang af børnebøgerne. 200 sognebibliotekarer og bestyrelsesmedlemmer fra sognebibliotekerne fulgte programredaktør *Jørgen Claudis* redegørelse for den nye skønlitteratur, indledt med nogle betragtninger om bogvalget, og overbibliotekar *Ingrid Vig Jensen*s og vicebibliotekar *Johs. Petersen*s gennemgang af faglitteraturen. — I *Ålborg* var der endda 225 tilhørere til børnebibliotekar *Aase Bredsdorff*s og *Jørgen Claudi*s gennemgang af den nye litteratur.

Skal der bygges biblioteker for ti mill. kr. i de nærmeste år? Bibliotekskonsulent *Sv. Plovgaard* udtalte d. 13. januar til Politiken, at vi nu må regne med modernisering af de fleste biblioteksbygninger, bygget i tyverne. Der er mange vedtagne projekter og en række bygninger under opførelse, hvortil kommer de mange bibliotekslokaler i forbindelse med skolebyggeri. Alene i 8 ansøgninger fra biblioteker om byggetilladelse, herunder det nye centralbibliotek i Viborg, ligger ca. 10 mill. kr.

Stiftsbiblioteket i Maribo, der siden 1923 har haft til huse på rådhuset, har efterhånden sprængt de lokalemæssige rammer. Tilmed er kommunen interesseret i at bruge bibliotekets lokaler til kontorer, og der er da naturligt lagt op til en drøftelse af et eventuelt biblioteksbyggeri. Ifølge »Ny Dag« har man inden for kommunalbestyrelsen opmærksomheden rettet mod to mulige placeringer, i det ene tilfælde med bibliotekslokalerne anbragt i stueetagen, muligvis med aldersrenteboliger i etager ovenover, i det andet tilfælde med placering på første sal og butikker i stueetagen. Sagen er endnu på overvejelsens stadium, men navnlig børnebibliotekets situation synes at være en sådan, at sagen snart må løses.

De sagde —. Den nye biblioteksdirektør *Erik Allerslev Jensen* har måttet udtale sig til en række blade om sit syn på biblioteksmæssige spørgsmål. Til Dagens Nyheder udtalte han bl. a. om fjernsynets indvirkning på biblioteksbenyttelsen: »Måske falder interessen for bogen nok i denne hektiske opblomstringstid for fjernsynet, men jeg er helt sikker på, at fjernsynet senere vil stimulere læsningen ved at give orientering om litteraturen. TV har betydning som dokumentarisk oplysningsfaktor, og jeg tror, at bibliotekerne og fjernsynet en dag vil gå ind i et samarbejde.« Til Vestkysten udtalte biblioteksdirektøren, at det mest aktuelle problem i dag er at få de mindre sogne til at erkende betydningen af større tilskud til deres bibliotek. Købstædernes årlige tilskud på ofte omkring ti kr. pr. indbygger står over for et gennemsnit

på ca. 1 kr. pr. indbygger i landkommunerne. — I en samtale med Fyns Tidende om fjernsynet udtalte overbibliotekar *Poul Munch* bl. a., at det eneste område, hvor man endnu har sporet ugunstig virkning fra fjernsynets side, er børnebibliotekerne. Fjernsynet tager jo også de kostbare timer 20 til 22, som tidligere blev brugt til læsning, og højtlæsning er ved at blive en saga blott. Men skadelige virkninger på de voksnes biblioteksbenyttelse har vi ikke kunnet konstatere.

Og en lille historie —. Overbibliotekar *Toke Allingham* fortalte forleden i en samtale med Horsens Avis bl. a. om de i regelen tilfredse lånere. En undtagelse havde han dog fornylig oplevet i en meget utilfreds herre, der fra han kom til han gik så fortrædeligheder overalt. Hans irritation kulminerede, da hans bøger skulle noteres. Da udbrød han: »Hvor er det dog *kommunalt!*«

De skrev —. »Berlingske Aftenavis« komplimenterer i lederen d. 21. dec. den nye biblioteksdirektør for hans udtalelser om fjernsynet. »Udtalelser af den art er vi ikke forvænt med. — Det er en indrømmelse, der bliver gjort altfor sjældent af dem, der varetager andre kulturelle interesser i samfundet.« — Politiken havde d. 27. december en stor artikel om Københavns kommunes hovedbibliotek med overskriften »Her er gode tider dårlige tider . . .«, men måtte dog konstatere et vældigt lånebehov i det nye smukke bibliotek. Om billigbogen siger artiklens forfatter *Johs. Lindskov Hansen:* »Og nu billigbogen, der er kommet på mode i de senere år, hvad siger bibliotekaren til den? Den er han glad for, fordi han ved, at målet med hans arbejde er at få folk til at holde af bøger, ikke blot som flygtige lånte gæster, men som noget man tager med sig i hverdagen.«

Odense centralbibliotek arrangerer teaterorientering. Overbibliotekar *Poul Munch* har efter forhandling med teaterdirektør *Helge Rungwald* opnået tilsagn om en institution, der nok skal vække de mange teaterglade Odenseaneres interesse. Før hver ny forestilling på byens teater vil instruktør, dramaturg, direktør eller et par skuespillere give orientering i bibliotekets foredragssal. Aftenerne følges af biblioteket op med bogudstillinger, og hertil leverer teatret plakater og scenebilleder. Arrangementerne averteres i de lokale blade under en lille fiks vignet, som biblioteket har leveret i kliché.

Nyt fra de grønlandske biblioteker. I et julebrev beretter bibliotekar *Hans Westermann* om fortsat stigning i virksomheden i Godthaab. Allerede ved midten af november lå udlånet til voksne på 5290 bd. mod 4293 bd. i 1958. I de øvrige byer synes tallene nu at ligge ret konstant. Inspektionsrejsen gik i efteråret mod nord til Diskobugtens byer og sydpå til Frederikshaab og Julianehaab. Et problem har vist sig i, at man mange steder må konstatere, at en bog er opslidt efter 25-30 udlån. Det var forudset, at bøgerne ikke ville holde så længe, men økonomiske perspektiver er der unægtelig i det for de grønlandske biblioteker. Ellers kan det i almindelighed siges, at bibliotekerne deroppe er ved at være »gået op« for folk. Man begynder at bestille bøger hernede fra om speciellere emner og er meget tilfredse med den hjælp, man får hertil gennem bibliotekstilsynets oplysningskontor.

Det Kgl. Bibliotek fremviser sine tidsskrifter. Det Kgl. Biblioteks tidsskrifthold er i de senere år øget overordentligt, idet ca. 3000 danske og norske periodica og ca. 4000 udenlandske tidsskrifter og årbøger er til rådighed. Ca. 150 af de vigtigste nytilkomne var udstillet i januar måned i bibliotekets udstillingsmontrer.

Korrespondancekursus obligatorisk i norsk biblioteksuddannelse. Af den norske biblioteksdirektør *Anders Andreassens* beretning på det norske årsmøde i Bergen 1959 (gengivet i Bok og Bibliotek 1959, nr. 6) fremgår, at Statens bibliotekskole nu har overtaget det korrespondancekursus i bibliotekslære, udar-

bejdet af Arne Kildal, der indgik i Norsk korrespondanseskoles virksomhed. Man har nu ladet udarbejde et helt nyt grundkursus på 12 breve, der skal give en første indføring i de forskellige grene af biblioteksarbejdet. Dette grundkursus bliver obligatorisk for bibliotekarelever, når de tiltræder bibliotekstjenesten og kvalificerer samtidig til ledelse af en mindre bogsamling som deltidsbibliotekar. Der er ved opgaveredigeringen udarbejdet to sæt spørgsmål, et sæt beregnet på dem, der vil uddanne sig på biblioteksskolen til heltidsbibliotekarer, og et beregnet på deltidsbibliotekarer. Bibliotekareleverne skal derefter gennemgå fire obligatoriske specialkursus (katalogisering, klassification, håndbogskundskab og bibliografi), som deltidsbibliotekarer kan arbejde med, om de har lyst dertil. Når kurserne er gennemført og bekræftelse herpå er udstedt af biblioteksskolen, refunderes kursusudgifterne af bibliotektilsynet.

Dicksonska omtalt i BLM. I Bonniers Literära Magasin 1959, 10 har man i de redaktionelle kommentarer nogle indtryk fra Göteborgs biblioteksvæsen. »När det gäller folkbibliotek kommer ljuset från Göteborg.« Det er ikke første gang, at dette fornemme litterære tidsskrift beskæftiger sig med folkebibliotekernes arbejde, altid på særdeles positiv vis.

Bogbiler i Grækenland. I Unesco-Courier for januar 1960 ses en illustreret artikel om biblioteksvæsenets vækst i Grækenland, bl. a. takket være UNESCOs hjælp, idet man har skænket en bogbil til pionerarbejde på dette felt. Bibliotekaren i dette foretagende er den tidligere UNESCO-stipendiat mrs. *Stella Peppa-Xephlouda,* der også har besøgt biblioteker her i landet. Foreløbig råder det græske undervisningsministeriums vandrebogsamling over 10.000 bd. på græsk og andre sprog, men man stiler mod mindst ti biler og 100.000 bd. Man har sat ind i landdistrikter, og benyttelsen er stærkest inden for faglitteraturen, teknik, landbrug, husvæsen o.s.v. I øjeblikket er der indregistreret 6.400 lånere i den nuværende bogbilsservice, der omfatter 78 udlånsstationer i det mellemste Grækenland, Euboia og Peloponnes. Man er fra Undervisningsministeriets side interesseret i at få oprettet lokale faste biblioteker, hvor det lader sig gøre, men foreløbig har bogbilsarbejdet i Stella Peppas energiske regi været en stor sukces.

Stort opsving i amerikansk biblioteksarbejde i landområderne. Den tidligere (B.V. 1956, s. 174 ff) omtalte Libraries Service Act af 19. januar 1956, der gav så betydelige beløb til biblioteksarbejdet i de enkelte stater af unionsmidler, har trods nogen beskæring af de oprindeligt stipulerede beløb haft en overordentlig gunstig virkning overalt i staterne. I de amerikanske bibliotekstidsskrifter finder vi nu interessante beretninger om det vældige arbejde, der er sat i gang, og som viser den pionerånd, der kan besjæle også bibliotekarer af 1959. Således findes i Wilson Library Bulletin 1959, nr. 9 en lang række rapporter fra forskellige stater, der viser arbejdets gang og de mange forskellige måder, sagen fra stat til stat gribes an på. I de første to år siden lovens vedtagelse regner man med, at 800 counties, repræsenterende 11 mill. indbyggere, har fået enten oprettet eller forbedret biblioteksservice. De 30 var hidtil helt biblioteksløse. 70 bibliotekariske rådgivere for myndighederne, 100 bibliotekarer og 300 kontorister er sat ind i dette arbejde, og 130 nye bogbiler er kommet i gang. Der er købt bøger til disse nye fremstød for ca. 7 mill. dollars. Blandt de interessanteste beretninger er Emerson Greenaways fra Philadelphia, der viser, hvordan nedskårne budgetter gennem mange år har lammet arbejdet, der først nu er ved at tage rigtig form og i bedre samarbejde end før, hvor individualismen rådede. I Arizona begyndte man på bar bund. Fra en bungalow, der huser 17 personer, heraf 3 bibliotekarer, udgår fremstødet med 2 1200 bd.s bogbiler, men nu er 25.000 bd. sat i sving, kataloger udarbejdet, overalt mødes bogbilerne med begejstring. Et område som

Ny Mexico har sine store problemer i den spredte bebyggelse, man stiler her mod 6 regioner opbygget på 5 år, dækkende 30 af de 32 counties, de to er i fuld virksomhed. 115 nye servicepoints er oprettet, og udlånet fra bogbilen i bjergegnene med spansktalende befolkning beløber sig alene til nær 100.000 bd. I staten Washington, den nordligste ved Stillehavskysten, er projektet koncentreret på nogle counties langs floden Columbia. Der arbejdes med 3 bogbiler, 50.000 bd. er indkøbt, 8 bibliotekarer og 13 kontorister er i arbejde. Man har i starten foretrukket trykte kataloger for kartotekskort. (Dette projekt er også omtalt i ALA Bulletin 1959, Sept.). En lille foreløbig bibliografi over de vigtigste artikler om Library Service Acts virkninger findes også heri.

Dødsfald.

Afdelingsbibliotekar *Christian Uchermann Nitter,* Oslo, er 21. januar afgået ved døden, 59 år gammel. Nitter blev 1921 ansat ved Deichmanske bibliotek, hvis læsesal han siden 1933 har ledet med stor dygtighed. Både i denne stilling og som lærer ved den norske biblioteksskole fik han med sin smittende library spirit, sin efterhånden legendariske viden og sit beskedne og stilfærdige væsen stor betydning for sine kolleger, og også mange danske bibliotekarer vil mindes ham med taknemmelighed.

Overbibliotekar *Volmer Valerius,* Maribo, er død, 53 år gl. efter længere tids sygdom. Efter bibliotekseksamen kom han 1943 til Stiftsbiblioteket i Maribo, og blev bibliotekets leder i 1946. Hans navn var sjældent fremme i det offentlige biblioteksliv. Det var det daglige arbejde, han med grundighed og omhu viede sine kræfter. En meget vidende mand med alsidige humanistiske interesser, levende med i byens og egnens liv. Overfor medarbejderne var han fuld af humor og forståelse. Sygdom mærkede ham i hans sidste år, men båret af livsvilje fulgte han fra sin sygeseng arbejdet på biblioteket til to dage før sin død. For Stiftsmuseets kunstafdeling var han en kyndig og energisk leder. *Jørgen Mågård*

Biblioteksdirektør Th. Døssings gravsted. Da der ofte er blevet rettet forespørgsler til os om, hvor den afdøde biblioteksdirektør Th. Døssing ligger begravet, skal vi med familiens tilladelse meddele, at hans urne er nedsat på Søndermark Kirkegaard (Frederiksberg), og gravstedet har nummer 95, afdeling 2.

Nyt om personer.

For den afgåede biblioteksdirektør *Robert L. Hansen* holdt undervisningsminister *Jørgen Jørgensen* d. 23. januar en frokost i repræsentationslokalerne på Christiansborg. Heri deltog bl. a. embedsmænd fra ministeriet og bibliotekstilsynet, biblioteksrådet og Danmarks Biblioteksforenings hovedbestyrelse, kontorchef *Bodil Normann* og rektor *Preben Kirkegaard.* Ministeren hyldede i en smuk tale *Robert L. Hansen* for hans store indsats for folkeoplysningsarbejdet, hans sikre dømmekraft som embedsmand og hans overordentlige arbejdsindsats i institutionen.

Lektor *Knud Larsen* rejste i begyndelsen af februar til London for i seks uger at være British Library of Political and Economic Science behjælpelig med at gennemgå bibliotekets samlinger af skandinavisk litteratur inden for samfundsvidenskaberne og stille forslag om suppleringer. Besøget er et led i det såkaldte Northern Studies Scheme.

Ansættelser.

Danmarks Biblioteksskole. Bibliotekar ved Det Kgl. Bibliotek og Universitetsbiblioteket, dr. phil. *Mogens Blegvad* er udnævnt til lektor fra 1. januar 1960.

Statens Bibliotekstilsyn. Bibliotekskonsulent *Sven Plovgaard* er fra 1. januar konstitueret som biblioteksinspektør, indtil embedet er besat.

Bibliotekar *Mette Hannover* er ansat som bibliotekar.

Centralbiblioteket for Tuberkulosepatienter. Som bibliotekar Helga Nielsens efterfølger som ledende bibliotekar er ansat bibliotekar fru *Marthe Overgaard Gothardsen.*

Haderslev centralbibliotek. Bibliotekar *Anna Elise Møldrup,* hidtil København, er ansat som bibliotekar.

Holbæk Kommunes Børnebiblioteker. Som ledende børnebibliotekar er ansat børnebibliotekar *Karin Hansen.*

Korsør Bibliotek. Som ledende bibliotekar er ansat *Kirsten Mortensen,* hidtil leder af Slagelse kommunale børnebibliotek.

Københavns Kommunebiblioteker. Bibliotekar i 16. lønningsklasse, fru *Karen Trosborg,* er udnævnt til bibliotekar i 21. lønningsklasse fra 1. november 1959.

Roskilde centralbibliotek. Som læsesalsbibliotekar er fra 1. april 1960 antaget bibliotekar *Helga Monrad Møller,* hidtil Frederiksberg. Bibliotekar *Hanne Nielsen,* hidtil Statens Bibliotekstilsyn, er fra 1. marts 1960 ansat som bibliotekar.

Slagelse centralbibliotek. Som souschef er antaget bibliotekar *Hans Chr. Larsen,* hidtil Niløse-Stenlille.

Søllerød Kommunebibliotek har som ungdomsbibliotekar ansat fru *Helle Daugbjerg,* hidtil Gentofte.

Åbenrå kommunale børnebibliotek har som ledende børnebibliotekar antaget børnebibliotekar fru *Hanne Rohleder,* hidtil Rødovre.

Tilbud. Danmarks Tekniske Bibliotek har til fri distribution modtaget et større antal eksemplarer af

Nordisk beton bibliografi 1900—1953. Udarbejdet af Poul Møller-Sørensen. Dansk Ingeniørforenings Betonsektion. Kbh. 1955.

Interesserede bedes henvende sig til Danmarks Tekniske Bibliotek, hvorefter de vil få værket gratis tilsendt.

LITTERATUREN

ANMELDERE

Oluf Abitz, overbibliotekar, Roskilde. *Sv. Alleslev,* amtsskolekonsulent, Roskilde. *Axel Andersen,* lektor, Danmarks Biblioteksskole. *Sigurd Bjeld,* vicebibliotekar, Silkeborg. *Ove Bjørnum,* afdelingsbibliotekar, København. *Johs. Blauenfeldt,* afdelingsbibliotekar, København. *Aase Bredsdorff,* bibliotekskonsulent, Statens Bibliotekstilsyn. *Jørgen Bruun,* førstelærer, Hostrup. *W. Bøtcher,* værkmester. *Hugo Christensen,* afdelingsbibliotekar, København. *Søren Christensen,* førstelærer, Rørth-Elle. *Mogens H. Dahl,* plantepatolog, Lyngby. *Kjeld Elkjær,* afdelingsbibliotekar, Århus. *Arthur Fang,* direktør, Roskilde. *Johs. Flems,* afdelingsingeniør. *Finn Gad,* lektor, skolekonsulent. *Robert L. Hansen,* fhv. biblioteksdirektør. *Molly Hansen,* børnebibliotekar, København. *Kjeld Hasselbalch-Larsen,* afdelingsbibliotekar, København. *Jørgen Hoffmeyer,* landsretssagfører. *Søren Holm,* professor, dr. phil. *Richard Hove,* direktør, Thisted. *Ole Hovman,* afdelingsbibliotekar, Århus. *Per Højholt,* bibliotekar, Gentofte. *Mogens Iversen,* lektor, Danmarks Biblioteksskole. *Jens A. Jensen,* konsulent. *Ole Jacobsen,* lektor, Danmarks Biblioteksskole. *Carl Jørgensen,* arkitekt. *Chr. Stub Jørgensen,* bibliotekar, Statsbiblioteket i Århus. *Elisabeth Kjølseth,* bibliotekar, Grenå. *V. Klingberg Nielsen,* bibliotekskonsulent, Statens Bibliotekstilsyn. *Ole Koch,* lektor, Danmarks Biblioteksskole. *Niels Kaae,* afdelingsbibliotekar, København. *Johs. Lehm Laursen,* stadsbibliotekar, Frederiksberg. *Niels Chr. Lindtner,* bibliotekar, Danmarks Biblioteksskole. *Anna Elise Møldrup,* afdelingsbibliotekar, København. *Knud Møller Pedersen,* bibliotekar, Vejle. *Jens Maarbjerg,* bibliotekar, København. *Brita Olsson,* bibliotekar, København. *Johs. Pedersen,* bibliotekar, Statens pæd. studiesamling. *Arne Rossen,* bibliotekar, Helsingør. *Karen Sabroe,* husholdningslærerinde. *Sv. Thomsen,* fhv. bibliotekar. *M. Tvede,* civilingeniør.

BIBLIOTEKSLITTERATUR

Lærebog i biblioteksteknik. 4. udgave. 1959. Redigeret af E. Allerslev Jensen. Dansk Bibliografisk Kontor. Bd. 2-3, ill. (Bd. 1-3, 78.00).

3. udgave af lærebogen udsendtes i 1951-52 som et fællesnordisk foretagende i særskilte hefter. Med 4. udgaven har man nu fundet denne udgivelsesform for uhensigtsmæssig, og den fremkommer derfor som et samlet værk. Bind 1, der omhandler Bygninger og inventar, skulle egentlig være udsendt som et særskilt hefte af 3. udgave, men blev af forskellige grunde forsinket og indgår nu i denne 4. udgave. Det har allerede været gjort til genstand for udførlig omtale i B.V. 1959, 344-45.

Når man gennemlæser bd. 2 og 3 kan det kun beklages, at udgivelsesformen i hefter er blevet opgivet, i det mindste på det nuværende tidspunkt. Man kan vel næppe regne med, at en ny udgave vil blive udsendt inden for det første tiår, og der sker i disse tider så store ændringer inden for biblioteksarbejdet, at en hurtigere revision gerne skulle kunne ske. Man behøver blot at nævne, at den nye bibliotekslov er blevet gennemført *efter* at 4. udgave er gået i trykken, og at biblioteksskolens fuldstændigt ændrede arbejdsform også kræver et andet arbejdsgrundlag for sin undervisning. Hertil kommer, at administrationen af bibliotekerne med rationalisering af bibliotekets daglige arbejde netop i disse år undergår en meget kraftig udvikling, som bevirker, at flere af afsnittene i den nye udgave forekommer mindre tidssvarende.

Biblioteksdirektør Robert L. Hansens artikel om De nordiske folkebibliotekers udvikling og formål er udeladt, idet man har opgivet det fællesnordiske præg, mens afsnittene Dansk biblioteksvæsen og Lovgivning og organisation stort set er optrykt fra 3. udgave. Det samme gælder stadsbibliotekar G. Krogh-Jensens om Administration, idet dog stadsbibliotekar Johs. Lehm Laursen har à jourført dette afsnit med noter. Mens det administrative arbejde i forbindelse med myndigheder og bestyrelsen er

indgående behandlet, forekommer den interne administration, der i disse år undergår stærke ændringer med de stærkt voksende biblioteksenheder, noget summarisk. Spørgsmålet om rationalisering af arbejdsgangen, der med det stigende biblioteksbyggeri er af overmåde stor betydning netop i dag, kunne man således have tænkt sig taget op, set fra et administrativt synspunkt.

Stadsbibliotekarie Ingeborg Heintzes afsnit om Biblioteket och allmänheten, der repræsenterede det andet fællesnordiske indslag i 3. udgave, er ført à jour med mange nye ideer og fint billedstof. Også afdelingsbibliotekar Niels Kunovs nøgterne og overlegne behandling af Bogvalg og bogbestand er gennemarbejdet, og selvom forfatteren opfatter sine synspunkter for bogvalget som udgangspunkt for et diskussionsgrundlag, vil kun en fuldstændig ændring i opfattelsen kunne forandre væsentligt i hans betragtninger.

Til afløsning af bogbindermester Henrik Parks afsnit i 2. udgave om bogindbinding har lederen af Indbindingscentralen Edvard Pedersen, med sin store erfaring fra arbejdet for bibliotekerne, givet en fortrinlig fremstilling af bogindbindingen.

Helt nye afsnit er tegneren Erik Ellegaard Frederiksens om Bogfremstilling og bogæstetik og bibliotekar Knud Larsens om Bibliografiens opgaver og metoder. Begge forfattere bygger på deres undervisning i de pågældende fag på biblioteksskolen, og deres fremstilling giver en knap, men klar og fyldestgørende første indføring i stoffet.

Biblioteksdirektør Erik Allerslev Jensens gennemgang af Opstilling og systematik blev allerede i 3. udgave kraftigt omarbejdet med en særdeles nyttig oversigt over klassifikationssystemernes historie og en gennemgang af decimalsystemets forudsætninger og dets forskellige udformninger, og den er i denne udgave yderligere à jourført.

Afsnittet om Katalogisering og kataloger er skrevet af lektoren i dette fag på skolen, Ole Koch, til afløsning af 2. udgavens, idet dette stof slet ikke var medtaget i 3. udgaven. Det er pædagogisk vel disponeret med mange nye synspunkter, som for eks. hans tvivl om tilvækstfortegnelsens berettigelse som selvstændig katalogform og den udførlige behandling af den systematiske emnekatalog. Værdifuld er således også gennemgangen af katalogafdelingens arbejde og den arbejdsforenkling, der på dette område kan etableres. De angivne litteraturhenvisninger til dette afsnit er pædagogisk formet som en ræsonnerende bibliografi.

Mens afsnittet om Udlånsarbejdet, bortset fra 1½ side om tokensystemet og de fotografiske udlånsmetoder, ikke er ændret siden 1945 udgaven, er stadsbibliotekar Johs Lehm Laursens fremstilling af Læsesalen og læsesalsarbejdet omhyggeligt ført op til dato. Læsesalsarbejdet er endnu i dag det område, bibliotekerne har gjort mindst ud af og det anbefales på det kraftigste, at man ud fra denne gennemgang af praktisk erfaring tager læsesalsopgaven op rundt om i bibliotekerne.

Oplandsarbejde er på det nærmeste et genoptryk af 3. udgave, mens Børne- og skolebiblioteksarbejdet, der i tidligere udgave var delt i 2 afsnit, er taget op i sammenhæng og fuldstændigt nyskrevet af børnebiblioteks konsulent Aase Bredsdorff. Dette afsnit, der er præget af fru Bredsdorffs store praktiske og administrative erfaring på dette område samler under eet hvad der ellers møjsommeligt må stykkes sammen fra mange steder om emnet. Artiklen er fint illustreret med meget nyt billedstof. Af organisationsformer savnes omtale af den i Hjørring først gennemførte, hvor det kommunale børnebibliotek virker som centralbibliotek for oplandets børnebiblioteker.

2. udgavens afsnit om Studiekredsarbejde er helt udeladt i den nye udgave, mens artiklen om sociale og kulturelle særopgaver er blevet delt i to, der begge er nyskrevne. Afdelingsbibliotekar Axela Ørvig behandler Hospitalsarbejde, mens bibliotekskonsulent Hildeborg Obel-Jørgensen giver en skildring af Kasernebiblioteksarbejde.

Bogen er iøvrigt smukt trykt på nydeligt papir og med fine illustrationer, hvor stoffet giver anledning hertil. *Oluf Abi[…]*

NYE KATALOGER OG BIBLIOTEKSSKRIFTER

Københavns Kommunebiblioteker. Katalog over nyere faglitteratur, dansk og oversat 2. udg. Kbh. 1959. 240 s. register.

Et særdeles nyttigt kataloghjælpemiddel, der viser de københavnske distriktsbibliotekers bogbestand i udvalg. Tidsskrifter og læsesalens håndbøger er ikke medtaget. I et vis omfang er titlerne annoteret.

Et udvalg af nye bøger okt.-dec. 1959 på hovedbibliotekets fagsal for naturkundskab, teknik og sport. 8 s. dupl.

Birkerød, Hillerød og *Hørsholm kommunebiblioteker.* Årskatalog 1959. 27 tospaltede sider.

Skolecentralen for Århus By og Amt og Århus Kommunes Bibliotekers pædagogiske afdeling. Katalog over lysbilleder og båndfilm. 16 s.

Omfatter især materiale vedrørende geografi, naturfag, kunst og historie.

Den Kongelige Kobberstiksamling. Erhvervelser 1946-1957. En oversigt med 65 illustrationer ved Jørgen Sthyr. Statens Museum for Kunst. 1959. 111 s. ill. 3.50. (s.m. Katalog, 2. udg. 1946: 5.00).

Supplement til Jørgen Sthyrs og Erik Zahles katalog over Kobberstiksamlingens bestand af grafik og tegninger. (2. udg. 1946). Tilsammen er de to kataloger mere end blot en vejviser for besøgende i Kobberstiksamlingen, og større biblioteker bør have dem stående. Hovedkatalogen giver foruden samlingens historie en nyttig indføring i de grafiske teknikker, og supplementet – der registrerer de mange værdifulde erhvervelser fra efterkrigsårene – er med sit omfattende illustrationsmateriale en tegnekunstens og grafikkens historie.

Landsbókasafn Íslands. Árbok 1957-1958. 14.-15. Ár. Reykjavik. 1959. 170 s. ill.

Indeholder bl.a. den islandske bogfortegnelse 1956 og 1957 og en artikel af Stéfan Einarsson om Halldór Hermannsson med en bibliografi over hans skrifter.

Thórhallur Thorgilsson: Drög ad skrá um ritverk á íslenzku ad fornu og nýju af latneskum eda rómønskum uppruna. II. Italia. Reykjavik. 1958. 71 s.

Bibliografi over islandsk litteratur om italienske forhold.

Handritasafn Landsbókasafns. II. Aukabindi. Reykjavik. 1959. 198 + 42 s.

BØGER FOR BØRN

FAGLITTERATUR

Bank Jensen, Thea. Hatte og masker og lidt teater. J. Fr. Clausen. 1959. 48 s. ill. 6.75. (77.1).

Nemme og morsomme anvisninger på hatte og masker af værdiløst materiale, samt forskellige andre smårekvisitter til fastelavn og dilettantkomedie af forhåndenværende ting. Illustreret med gode arbejdstegninger og inspirerende fotografier af udklædte børn. *Molly Hansen*

Beckman, Leif. Skibet er ladet med –. Overs. og bearb. af N. P. Petersen og Herluf Petersen. Branner og Korch. 1959. 152 s. ill. 12.75. (40.31).

Populær kulturhistorisk erhvervsgeografi tilrettelagt som fritidslæsning. Bogen er noget usammenhængende disponeret og mangler register. Må dog anbefales, da der ikke kan henvises til mere velegnet litteratur af nyere dato om emnet. *Aase Bredsdorff*

Clevin, Jørgen. Clevins spørgebog. Samleren. 1959. 107 s. ill. 14.50. (79.3).

Selskabslegebog i moderne quiz-stil med 73 opgavesæt med spørgsmål og svar af meget forskellig sværhedsgrad. Underholdningsbog af en type, som bibliotekerne ikke primært behøver at anskaffe. *Molly Hansen*

Faglig læsning. Ny serie nr. 29–36. Gyldendal. 1959. à 2.50. (pr. årg. 17.50).

Nr. 29. Møller, Mogens. Københavns belejring og storm. 34 s. ill.

Nr. 30. Holst, Knud. Vandregræshopper. 34 s. ill.

Nr. 31. Rude, Hans. Edison. 34 s. ill.

Nr. 32. Stoklund, Bjarne. Truegården. 34 s. ill.

Nr. 33. Larsen, Bent. Radio for begyndere. 34 s. ill.

Nr. 34. Birket-Smith, Kjeld. Winston Churchill. 34 s. ill.

Nr. 35. Strømstad, Poul. Wessels hus. 34 s. ill.

Nr. 36. Skytte Jensen, Bror. Atomkraft og isotoper. 34 s. ill.

Udstyret er som sædvanlig smukt, og emnerne er, for de flestes vedkommende, velvalgte. Det er naturligvis svært på så få

sider at give udtømmende behandling af emnerne, men som regel lykkes det at bringe rimeligt og godt supplerende of til eleverne i de ældste årgange. Man hæfter sig i årgangen især ved behandlingen af Stormen på København, Edison, Truegården og Winston Churchill. Heftet om radio er i og for sig udmærket, men emnet er i sin behandling ikke helt på linie med det, man forstår ved supplerende læsning. Skildringen af Wessels hus forekommer noget tør og opremsende.

Serien anbefales til skole- og børnebiblioteker. *Sv. Alleslev*

Frikadellesløjd og køkkenskriveri. Af Birthe og Gorm Rosencrone v. Benzon. Wangel. 1959. 67 s. ill. 12.50. (64.1).

Let og inspirerende kogebog for børn. Indeholder foruden praktiske og billige opskrifter mange elementære råd og vink – også vedrørende økonomi og hygiejne. Illustreret med gode fotografier og morsomme skitser. *Molly Hansen*

Grimm, J. L. K. Eventyr for børn og voksne. Samlede af brødrene Grimm. Overs. af Martin N. Hansen. Ill. af Ludwig Richter. Bd. 2. ill. Odense. Nyt Bogforlag. 1959. 17.50. (39.1).

Bd. 1 er anmeldt i Bogens Verden 1957 s. 77. Dette bd. afslutter værket. Det indeholder 44 eventyr, de fleste korte, oversat efter Kinder und Hausmärchen 1912. Udgaven kan anbefales både til børn fra 10 år og til voksne. Udvalget bringer en lang række eventyr, som ikke findes i andre børneudgaver. *Aase Bredsdorff*

Herold Olsen, Karen. Afrika. Gjellerup. 1959. 144 s. ill. 9.75. (Over Sø og Land, 2). (48.3).

En række meget levende og aktuelle situations- og rejseskildringer fra det moderne Afrikas fastland. Hvert afsnit indledes med en fyldig geografisk oversigt. Illustrationsmaterialet er nyt og udsøgt. Der er register samt en mængde velformede spørgsmål og opgaver. Beregnet som supplement til lærebogen såvel ved klasselæsning som ved selvstændigt elevarbejde. Forfatterinden er en fin fortæller og forstår i usædvanlig grad at gøre afrikaneren til vor næste. Hendes bog bringer desuden så meget nyt lettilgængeligt og velordnet stof, at den må være selvskreven både til klassesæt og udlån. *Søren Christensen*

Læse-let-bøgerne. Under red. af T. Hoffmann Jensen og N. Bro Mikkelsen. Gjellerup. 1959.
Serie A 5-8 à 48 s. ill. à 2.75.
Serie B 5-8 à 48 s. ill. à 2.75.

Otte småhefter beregnet til ophjælpning af læsefærdighed for normalt læsende og læsesvage børn, 2.-4. skoleår. Seks af hefterne er specielt skrevet til formålet, to er bearbejdede uddrag af: Michaëlis: Lotte Ligeglad og Dahlsgaard: Fyrmesterens søn. De foregående hefter er anmeldt i Bogens Verden 1959, s. 64, hvor der også er fremsat principielle betragtninger om bearbejdelserne. Af de orginale bidrag skal her særligt fremhæves: Clevin: De fem hatte, Esperø: Fåretyven og Herold Olsen: Kolu i fare. De vil have interesse også som fritidslæsning. *Aase Bredsdorff*

Mennesker og opfindelser. Af M. Neurath og J. A. Lauwerys. Wangel. 1959. 72 s. ill. (Klodebøgerne, 1). 6.75. (60.2).
Neurath, M. Atomer. Wangel. 40 s. ill. (Klodebøgerne, 6). 6.75. (53.2).
Neurath, M. Dyrenes verden. 40 s. ill. (Klodebøgerne, 2). 6.75. (58.9).
Neurath, M. Fuglenes verden. 40 s. ill. (Klodebøgerne, 3). 6.75. (58.8).
Neurath, M. Rumfart. 40 s. ill. (Klodebøgerne, 5). 6.75. (52.4).
Neurath, M. Tænkende mekanik. 40 s. ill. (Klodebøgerne, 4). 6.75. (60.2).
Overs. af K. Thomsen-Jensen.

Hvert bind indeholder et lille og meget tilfældigt udvalg af eksakte oplysninger indenfor det pågældende område i en summarisk og overfladisk fremstilling, og er gennemillustreret med skematiske, men anskuelige tegninger i behagelige farver. Format og udstyr og den sparsomme tekst giver bøgerne et billedbogsagtigt præg, der ikke svarer til stoffets sværhedsgrad. Bøgernes anvendelse i bibliotekerne vil være noget problematisk. *Molly Hansen*

Min færdselsbog. Ved B. B. Møller. På grundlag af »Min egen færdselsbog« udarbejdet af E. Groes-Petersen og Ulrik Duurloo. Wangel. 1959. 36 s. ill. 3.25. (65.8).

Den festlige lille færdselsbog fra 1953 foreligger hermed moderniseret, strammet og befriet for distraherende reklamer. Den er beregnet til undervisning i skole og hjem og burde være hvert barns eje. Den bør stå på ethvert bibliotek og bruges i enhver underskole. *Søren Christensen*

Naturen omkring os. Naturhistorie for 6. og 7. skoleår. Af Asger Dragsholt og Skjold Larsen. Gjellerup. 1959. 96 s. ill. 8.75. (50.2).

Naturhistorie for 6.–7. skoleår, omhandler hvirvelløse dyr, skoven, dyrkede planter, fremmede landes kulturplanter og usynlige planter. Bogen er, som sine to forgængere, en smuk bog med særdeles gode og velvalgte illustrationer og tegninger, men stoffet synes ikke helt så sikkert behandlet, som i de to første bind, velsagtens fordi bogen er tænkt anvendt både som skolelærebog og som supplerende læsebog. Den bør dog absolut anskaffes til skolebiblioteket og til børnebibliotekets udlån.

Sv. Alleslev

Søndergaard, Leif. Bibelhistorie for Børn. Gyldendal. 1959. 130 s. ill. 7.75. (22).

Bibelhistorien fortalt i et tiltalende sprog. Det almindeligt anvendte stof er at finde, men fortællingerne er, især for lignelsernes vedkommende, ordnede anderledes end almindeligt, så de sværest forståelige lignelser kommer sidst. – God typografi, men tegningerne er ikke alle lige heldige.

En skolebog for 3.–5. årgang.

Sv. Alleslev

Vi synger med Inge Aasted. Wangel. 1959. 75 s. ill. 6.50. (86.6).

Samling børnesange af meget blandet kvalitet. De bedste er tilgængelige i andre samlinger, og de øvrige har ingen interesse for biblioteker. *Bodil Skonning*

År og dage. Verdenshistoriske skildringer bd. II. Red. af G. Buchreitz og A. Thrue-Møller. Gyldendal. 1959. 179 s. ill. 12.75. (90).

Fra Romerfreden til opdagelserne er fremdraget 24 emner, som af 6 kyndige historielærere er behandlet med den saglighed, som kunne forventes, og samtidig fortalt så levende og inspirerende, at det er en lyst at læse hver eneste beretning. Det er supplerende læsning i ordets bedste og egentligste forstand. Bogen er oplagt til anskaffelse i skole- og børnebiblioteker, og man venter med længsel på næste bind.

Sv. Alleslev

SKØNLITTERATUR

Benary-Isbert, Margot. Noahs Ark. Overs. af Chr. Winther. Hirschsprung. 1959. 256 s. 10.75.

En pommersk flygtningefamilie, mor og fire børn (6-16 år) kommer til en vesttysk by og bliver indkvarteret hos en skrap, gammel dame. Her slår de sig foreløbig til ro og skaffer sig skridt for skridt hjemstavnsret. De to ældste børn får arbejde på en gård og kommer til at bo i en udrangeret banevogn, en strandet »Noahs Ark«. Senere flytter moderen og de to yngste ud i arken. Her finder faderen dem, da også han er kommet frelst gennem krigens syndflod. En værdifuld bog, stilfærdig og fyldigt fortalt. Den kræver tålmod af sine læsere, men giver til gengæld en sjælden varme og rigdom. Fra 14 år. Desværre må det tilføjes, at oversættelsen er usædvanlig dårlig.

Bodil Skonning

Bonnesen, Ellen. Rudi med sin fløjte. Jesp. og Pio. 1959. 95 s. 4.00.

Fortælling om en østrigsk dreng, der mister sit hjem og sine forældre under krigen og en tid flakker om i det krigshærgede Wien sammen med et par andre hjemløse børn. Han kommer senere til venlige mennesker i Danmark og genfinder efter krigen sin mor i Wien.

Det er en velment og lettilgængelig fortælling med en lidt traditionel persontegning og en god milieuskildring i få og enkle streger. Den kan anbefales for sin redelige tendens og tilforladelige fremstilling. 10-12.

Molly Hansen

Bundesen Skov, J. Morten og den røde taske. Gyldendal. 1959. 64 s. ill. 4.00. (Gyldendals Smalle Serie, 8).

5 småhistorier om haren Morten og hans oplevelser i naturen. Bogen er, som de øvrige bøger i serien, beregnet for normallæsere og for læsehæmmede fra ca. 9–10 år.

For undervisningen og for de børnebiblioteker, der finder anvendelse for bøger af denne opbygning. *Sv. Alleslev*

Drastrup, Elmar. Jens Peter på hajfangst. Aschehoug. 1959. 97 s. 6.50. (Aschehougs Drengebøger, 10).

En rig og forvænt københavnerdreng kom-

3

mer ved et tilfælde med på hajfiskeri i Nordsøen, og efter at have gennemgået alle søens kvaler vender han hjem som en brav og målbevidst fyr, der kun ønsker at blive rigtig hajfisker, samt gift med skippers datter.

Sammen med denne banale historie efter et traditionelt skema fortælles der så fængslende og levende om det ny fiskeri på sildehajer i Nordsøen, at bogen for denne skildrings skyld kan anbefales til anskaffelse i større børnebiblioteker. 12-14.

Molly Hansen

Fisker, Robert. Læs og leg. Aros. 1959. Serie A. 1–3 à 16 s. ill. 3.75.

Skrive-tegne-læsehefter for læsesvage på begyndertrinet. Ikke for biblioteker.

Sv. Alleslev

Fisker, Robert. Tom-Trylle serien. Nik. Nielsen. 1959. Hft. 1–6. ill. 9.00.

Fortællinger om Tom-Trylle, der af alfedronningens tjener, Mik-Mak, lærer at forvandle sig til en ganske lille pusling, der i sin lidenhed oplever eventyrlige ting.

For begyndere og læsesvage på 2.–3. trin.

Sv. Alleslev

Fisker, Robert. Trille på farten. Aros. 1959. 32 s. ill. 2.85. (Troldebøgerne, 3).

Fisker, Robert. Fanget i flasken. Aros. 1959. 32 s. ill. 2.85. (Troldebøgerne, 4).

Fortsættelser af to foregående hefter med historier om »Trille Troldunge« (B.V. 1959, s. 63). For begyndere og læsesvage.

Sv. Alleslev

Friis Baastad, B. På æresord. Branner og Korch. 1959. 144 s. ill. 8.75.

Tott påtager sig skylden for at have ødelagt en kammerats fine ny cykel for at dække over gerningsmanden. Han udfolder stor opfindsomhed og energi for at skaffe penge til veje til at erstatte cyklen, uden at hans mor får noget at vide. Det afstedkommer spændende og humoristiske forviklinger, før problemet løses ved de voksnes hjælp.

Bogen, der er prisbelønnet, er underholdende og kvikt fortalt, med barnlig spænding og humor og en virkelighedstro skildring både af børnene og løsningen på konflikten. 10–12 år. *Molly Hansen*

Green, Roger Lancelyn. Mysteriet i Mykene. Overs. af Kirsten Bredsgaard og Grethe Hedegård. Spectator. 1959. 131 s. ill. 9.50.

Mens den purunge Helenas friere samles på hendes fars palads i Sparta, bortføre hun selv af den midaldrende Theseus o bringes til templet i Eleusis. Det lykke dog Menelaos, der er en af frierne, og han ven Odysseus at komme på sporet af bortføreren og at befri Helena fra den eleusinske helligdom.

Forfatteren har benyttet den klassisk ramme til en lidet original fortælling, hvo det heller ikke er lykkedes at skabe levend mennesker af de mytologiske skikkelser Ikke for biblioteker. *Bodil Skonnin*

Klubien, S. A. Elefantdrengen fra Ceylon Hirschsprung. 1959. 142 s. 8.50.

En slags historisk rammefortælling om e elefant og dens vogter, et forsøg på a skildre oprindelsen til de kendte ibenho souvenirs. Forfatteren ved en hel del om elefanter og fortæller ganske interessant o sympatisk om disse kloge dyr og om et lill ceylonsk junglesamfund. Men den tung ramme truer med at kvæle historien, o sproget er enkelte steder så knudret, a det grænser til det ulæselige.

Søren Christense

Levy, Louis. Børnerim. Ill. med linoleums snit af Karen Westman. Borgen. 195 61 s. ill. 8.75.

38 af Louis Levys børnedigte i smukt ud styr og illustreret med linoleumssnit, de dog lige så lidt som de udvalgte digte e umiddelbart barnlige. Bortset fra et pa enkelte meget kendte smådigte kræver ti egnelsen forstående voksen formidling. Ku for de største biblioteker. *Molly Hanse*

Lise-Lotte. Fortællinger for piger. Udval af Ellinor Carit Andersen. Carit Ander sen. 1959. 223 s. 12.50.

En vellykket samling noveller for de 12-1 årige og ikke alene for piger. Ca. halvdel af stoffet er af udenlandsk oprindelse, o meget af det er ikke specielt skrevet fo børn, men udvalget er utraditionelt og so helhed af kvalitet uden at være tungt. O så for ungdomsafdelingen.

Aase Bredsdor

Lofting, Hugh. Doktor Dyregod. Genfort og ill. af Torbjørn Egner. Overs. af In Aasted. Aschehoug. 1959. 89 s. ill. 6.8

En bearbejdelse af Dr. Doolittle, der og foreligger på dansk, oversat af Astrid E rencron-Kidde, ligeledes fra Aschehoug.

Egners udgave er kortere og knap s underfundig som Ehrencron-Kiddes. D

er af samme grund lettere forståelig for mindre børn. Den er gennemillustreret, og der er indlagt sange med tilhørende noder. Det er absolut rimeligt at anskaffe begge udgaver, og man må håbe, at forlaget vedblivende vil optrykke den første version.

Aase Bredsdorff

Lund, Harald H. Se dig for og tænk dig om. Wangel. 1959. 32 s. ill. 7.75.

En smukt udstyret færdselsbog i farver. Vægten er lagt på det fortællende. Teksten er egnet til selvlæsning andet og tredie skoleår. Ungermanns tegninger er et svært plus. Desværre er bogen trykt forkert på s. 6–8. Det kan derfor ikke anbefales, at den anskaffes.

Søren Christensen

Lund, Harald H. Søde og sjove. Ill. af Henrik H. Lund. Wangel. 1959. 29 s. ill. 7.50.

Til fotografier af dyreskulpturer (fra en kunsthandel eller gavebod) og ikke særlig originale tegninger har forfatteren skrevet tekst i form af små fortællinger, hvoraf nogle eventyragtige, men ingen hverken søde eller sjove. Uinspireret billedbog, som ikke kan anbefales.

Bodil Skonning

Lyngby Jepsen, Hans. Havet kalder. Hagerup. 1959. 105 s. 4.85.

Hugo vil til søs og begynder i det små som skibsdreng hos en skallefisker. Det hårde og ensformige arbejde afskrækker ham ikke, og han tager derefter hyre på en skonnert, hvor han på en rejse til Hamborg får sine første dramatiske oplevelser til søs.

Det er en velskrevet og realistisk fortælling, der trods sit hverdagspræg fængsler ved sin gode persontegning og ved den morsomme skildring af skallefiskeriet i Vadehavet ved Sønderjyllands vestkyst. Drenge 12–15 år.

Molly Hansen

Schaffalitzky de Muckadell, Cai. Tot Sømand. Fortælling for ungdommen. Jesp. og Pio. 1959. 156 s. ill. 9.75.

Sin maritime terminologi kan forfatteren på fingrene, og fortælleevne har han også. Men formår han virkelig ikke at byde på andet end denne tåbelige handling, disse flade papfigurer, dette kulørte succesjageri, tilmed serveret i en flom af flovser? Har han virkelig behov for at skrive så forjaget, at han ved bogens slutning selv har glemt, hvad han skrev i begyndelsen? Viggo Eriksens tegninger er der ingen grund til at spilde krudt på.

Søren Christensen

Skolehistorier. Fortællinger for drenge og piger. Redigeret af Hans Røpke. Carit Andersen. 1959. 224 s. 12.50.

En samling fortællinger til højtlæsning i fortsættelse af »Må vi få en historie« (Bogens Verden 1959 s. 65).

Selv om der i høj grad mangler børneantologier til højtlæsning, kan denne desværre ikke anbefales, da den indeholder for lidt værdifuldt stof.

Aase Bredsdorff

Stolz, Mary. Unge sorger. Overs. af Ellen Kirk. Det Danske Forlag. 1959. 207 s. 10.50.

Forfatterinden har med sin overbevisende forståelse af unge pigers tankegang og følelser skrevet en på én gang nøgtern og nænsom bog om en flok gymnasie-elever i en amerikansk provinsby – om deres forhold indbyrdes og til de voksne, deres problemer, forelskelser og skuffelser.

En fin og velskrevet bog for de største og bedste læsere.

Bodil Skonning

Sutcliff, Rosemary. Skjoldborgen. Overs. af Ellenmarta Rasmussen. Haase. 1959. 224 s. ill. 12.75.

Velkomponeret historisk roman om de sidste vikinger i England. Med to forældreløse, Bjørn og Frida, som centrale skikkelser skildres fint og levende vikingesamfundets lange, bitre frihedskamp. Bogen er en hyldest til mod, udholdenhed og offervilje. Der er både poesi, farve og historisk kolorit over den. Men en smule mere fremdrift og en anelse stærkere glød ville ikke have skadet. C. Walther Hodges' engelske vignetter er meget fine. Anbefales trænede læsere, drenge og piger fra 13 år.

Søren Christensen

Thompson, Kay. Louise. Ill. af Hilary Knight. Overs. af Arne Hansen. Erichsen. 1959. 64 s. ill. 14.75.

Louises hjem er et stort amerikansk hotel, hvor hun bor sammen med sin barnepige, og hvor hun er alles skræk på grund af sin voldsomme foretagsomhed, som bogen skildrer i tekst og billeder. Den er for speciel og for dyr til, at den kan anbefales til anskaffelse, selvom mange, måske mest voksne, vil more sig over den.

Aase Bredsdorff

Toft, Magna. Janne får en ny veninde. Grafisk Forlag. 1959. 112 s. 6.75.

3. bd. i serien om den foretagsomme Janne, hvis far er plantagebestyrer i Malaya. (1. bd. se Bogens Verden 1956, s. 383). Janne og

hendes forældre er forsyn for de indfødte arbejdere, men selv denne pæne moral kan ikke skjule, at bogen ikke siger noget af interesse om hverken de hvide eller de indfødte. *Aase Bredsdorff*

Tre små piger. Ill. af Kirsten Jensenius. Gad. 1959. 19 s. ill. 3.75.

Historien om den hvide, den røde og den brune pige, der mødte en lille blå mand, er kendt bl.a. fra flere læsebøger. Velegnet til læsetræning i 2. klasse og mere tiltrækkende end meget andet af det stof, der udgives specielt tilrettelagt med dette formål for øje. Illustrationerne er barnlige og rigtig nydelige. *Aase Bredsdorff*

Turnbull, Lucia. Den venlige løve og andre legender. Fortalt for børn. Overs. af Eva Lichtenberg. 85 s. ill. 5.00. (Don Bosco Bøgerne, 12).

En halv snes helgenlegender – hvoraf enkelte er ganske kønne, andre uden synderlig værdi – gengivet i en barnlig form, hvor sproget dog undertiden forekommer lidt stift, til andre tider lidt sødladent. Anskaffelse ikke nødvendig. *Bodil Skonning*

Verne, Jules. Rejsen til jordens indre. Ungdommens Forlag. 1959. 184 s. ill. 7.75.

Fortællingen om den tyske geologi-professor og hans nevø, som foretager en underjordisk rejse fra Island gennem en udslukt vulkan til Stromboli, hvor de på en flåde glider ud af vulkanen flydende på en lavastrøm, er i al sin usandsynlighed både spændende og morsom.

Oversættelsen virker en smule »støvet«, og man kunne have ønsket, at forlaget som i »Robur« (se n.f.) havde brugt de originale, franske illustrationer i stedet for de intetsigende tegninger. Disse indvendinger hindrer dog ikke en anbefaling af bogen. *Bodil Skonning*

Verne, Jules. Robur, luftens erobrer. Overs. af Oluf Rikhof. Ungdommens Forlag. 1959. 184 s. ill. 7.75.

Vernes fremtidsroman om flyvemaskinen har ikke tidligere været oversat til dansk og hører heller ikke til hans bedste bøger. Beskrivelsen af luftfartøjet og dets indretning er ganske vist morsom at læse, men kan ikke opveje den matte handling og de mange, detaljerede skildringer af landskaber, som beses under en jordoverflyvning. Ingen særlig grund til anskaffelse. *Bodil Skonning*

Vestly, Anne-Cath. Ole Alexander Filibom-bom-bom. Overs. af Aase Ziegler. Ill. af Johan Vestly. Haase. 1959. 114 s. ill. 8.75.

Ole Alexander er 4 år og bor i en stor karré. Han leger i parken, går i børnehave og holder fødselsdag. Om dette og meget mere fra hans daglige liv berettes der levende og charmerende i korte af hinanden uafhængige kapitler, med mange små nydelige illustrationer. Meget velegnet til højtlæsning fra 5 år. Selvlæsning 3. klasse. *Aase Bredsdorff*

ET UDVALG AF NYE OPLAG OG UDGAVER FRA 1959

Bemelmans, Ludwig. Madeline. 2. opl. Illustrationsforlaget. 12.50.
Bergsøe, Flemming. Børnene på kuglen. Ny udg. Gad. 7.25.
Brunhoff, Jean de. Babar's rejse. Ny udg. Th. Beck. 10.85.
Brunhoff, Jean de. Kong Babar. Th. Beck. Ny udg. 10.85.
Egner, Thorbjørn. Folk og røvere i Kardemomme by. 2. opl. Gyldendal. 7.75.
Egner, Thorbjørn. Karius og Baktus. 2. opl. Gyldendal. 5.75.
Holm, Th. Irene får hjælp. 2. opl. Hirschsprung. 4.85.
Holm, Th. Pas på – Irene. 2. opl. Hirschsprung. 4.85.
Holst, Meno. Hos Tut-Ankh-Amon i Kongernes Dal. 2. opl. Hernov. 14.50.
Lindvad, Birgita. I solen har vi hjemme. 2. opl. Gyldendal. 5.65.
Pedersen, Knud. Churchill-klubben. Ny udg. Vendelkær. 9.75.
Rasmussen, Halfdan. Den lille frække Frederik. 3. opl. Branner og Korch. 6.75.
Rosenberg, Holger. Mexicodrengen. Ny udg. Grafisk Forlag. 6.75.
Stevenson, R. L. Skatteøen. Ny udg. Gyldendal. 7.75.

BØGER FOR UNGDOMMEN

Kaufmann, Herbert. Eventyret i Sahara. Haase. 253 s. 13.75.
Livet blandt Saharas nomadestammer i vore dage skildres her i spændende romanform. Selv om handlingen omfatter både røvertogter, stammefejder og ulykkelig kærlighed, ligesom i de gammeldags sheikromaner, er den overordentlig sober, både stilen og forfatterens grundige kendskab til det folk, han skildrer, gør den til en ungdomsbog af kvalitet. Alder ca. 14 år opefter. *Brita Olsson*

Susans store ønske og andre fortællinger for teen-agers. Udvalgt af E. Carit Andersen. Carit Andersen. 224 s. 12.50.
Ved fremkomsten af de to foregående bøger i denne serie tvivlede man på, om de unge piger ville interessere sig for sådanne novellesamlinger. Det viser sig, at det gør de. Dette udvalg ligger på linie med de foregående: Nogle amerikanske teen-age noveller med overbærende beskrivelser af alderens besværligheder, nogle kendte danske noveller og nogle mindre kendte udenlandske. Et interessant eksperiment er den u-oversatte norske novelle. *Brita Olsson*

Ung nu. Redaktion: Ole Vernerlund. Arbejdernes Oplysningsforbund. 1959. 141 s. ill. 7.00.
Udgivet af AOF-brevskolen og opbygget efter det nye princip herfra med diskussionsspørgsmål indbygget i kapitlerne og med opgaver, hvis besvarelse kan indsendes til »rettelse«. Fortrinsvis lagt an på den del af ungdommen, der ikke søger boglig uddannelse. Ungdomsproblemernes psykologiske og sociale sider behandles i kapitler om erhvervsvalg, ungdommen og kærligheden, politik, privatøkonomi, kultur, sport m.m. Bogen ønsker ikke at »propagandere for nogen bestemt opfattelse«, og den gør det heller ikke, selv om man nok kan tale om et vist borgerligt-frisindet grundsyn. Kapitlet om politik er helt neutralt. De ti forskellige kendte og mindre kendte forfatteres kapitler føjer sig fint til hinanden, stilen er enkel og saglig uden tante- eller friskfyrpræg.
Bogen må være udmærket egnet som diskussionsgrundlag i alle ungdomskredse, og med sin lettilgængelige gennemgang af en række problemer, der er aktuelle for ungdommen, fortjener den også en plads på bibliotekernes hylder, helt ned til de største sognebiblioteker. *Ole Hovman*

Williamson, Joanne S. Jakobinerens datter. Hernov. 160 s. 11.50.
Roman om den franske revolution, som en ung pige oplever den. Babette er datter af den snedker, som Robespierre bor hos, revolutionens ledende mænd færdes i familiens hus, og hun vurderer dem udfra deres rent menneskelige egenskaber, politikken beskæftiger hun sig ikke med, før hun i 18-års alderen endelig fatter, at det, der foregår ude i byen, også kommer hende ved. Som gammel dame, enke efter en af dem, som henrettedes 9. termidor, skriver hun om sine oplevelser. Den tilbageskuende jeg-form vil muligvis gøre den vanskelig tilgængelig for nogle unge. *Brita Olsson*

NYE BØGER FOR UNGE

(Anmeldt i Bogens Verden 1959 nr. 6-9)

I. Bøger anmeldt som bøger for voksne.

Udvalget er foretaget af Ole Hovman, Ove Nielsen og Brita Olsson.

I større biblioteker kan alle de her nævnte bøger anskaffes til ungdomsafdelingen.
I mindre biblioteker kan de med * mærkede bøger med fordel dubleres, så de indgår i ungdomshjørnets faste bogbestand, mens de andre kan sættes på plads skiftevis i ungdomshjørnet og den almene samling.
I små biblioteker kan alle de nævnte bøger anbringes skiftevis på ungdomshylden og i den almene samling, de med * mærkede dog fortrinsvis på ungdomshylden.

*Bech Nygaard, J., Nåleøjet	7 s. 431
*Boo, Sigrid, Vi som går køkkenvejen	6 s. 366
Buchan, John, De 39 trin	6 s. 364
*Freuchen, Peter, Larions lov	8 s. 499

*Gregor ,Max, Broen 9 s. 574
*Hope, Anthony, Rupert af Hentzau 6 s. 365
Innes, Hammond, Landet Gud gav Kain 7 s. 437
*London, Jack, Månedalen 8 s. 496
Poe, Edgar Allan, Guldbillen 6 s. 365
Stinetorf, Louise A., Hinsides hungerens land 8 s. 497
Bank Jensen, Thea, Papmache 7 s. 428
Belfrage, Sally, Et værelse i Moskva 7 s. 426
Campbell, W. D., Fugleliv - tidsfordriv 9 s. 560
*Cowles, Virginia, Spøgelsesmajoren 8 s. 483
*Freuchen, Peter, Peter Freuchens bog om de syv have 9 s. 562
*Gerstad, Joan, Mit hjem i junglen 8 s. 485
*Giæver, John, Ishavets glade borgere 9 s. 559
Holm, Johan Chr., Danske mønter 1848-1947 6 s. 360
*Homer, Iliaden og Odysséen 6 s. 360
*Howarth, David, D-Dag 8 s. 484
*Jazzårbogen 1959 9 s. 581
*Jeg ser på fugle 9 s. 560
*Jernbanens hvem hvad hvor 8 s. 480
Koenig, Lilli, Hos dyrene i Wienerwald 7 s. 427
Krøncke, Grethe, Nyt i bast 7 s. 428
*Med Nautilus under Nordpolen 7 s. 426
*Moss, Stirling, Motorsport 8 s. 482
Poulsen, C. M., Søslangens gåde 6 s. 356
Skoglund, Gösta, Farvefoto 8 s. 482
Uhre, Jan, Mellem orkaner og vrag 7 s. 428
Weishaupt, Per, Moderne svæveflyvning 9 s. 561

For medarbejdere i ungdomsforeninger og -institutioner:

Amatørscenens repertoire 6 s. 359
Helms, O. og J. Ahm, Før jeg vælger livsstilling 7 s. 425
Nielsen, Kaj, Ekstemporalspil som diskussionsoplæg 6 s. 360

2. Bøger anmeldt som børnebøger.

Udvalget er foretaget af Aase Bredsdorff, Molly Hansen og Brita Olsson.

*Baumann, Hans, Henrik Søfarerens mænd 7 s. 441
Brustgi, Franz G., Troja 9 s. 583
*Hamre, Leif, Blå 2 - spring 6 s. 369
*Martin A. Hansen fortæller 6 s. 371
*Jeppesen, Poul, Den tusinde mand 9 s. 586
Lauring, Palle, Fortællinger af Danmarkshistorien 6 s. 360/371
*Mit skatkammer bd. 9 6 s. 372
*Permin, Ib, Hokus pokus 8 s. 505
Seuberlich, H. Grit, Annuzza 9 s. 588
Tornell, Britta, Inga begynder livet 9 s. 588
*Verne, Jules, Rejsen til månen og Rundt om månen 7 s. 444

BØGER FOR VOKSNE

FAGLITTERATUR

SKRIFTER AF BLANDET INDHOLD

Bogvennen. Aarbog for Bogkunst og Boghistorie. Udgivet af Forening for Boghaandværk under redaktion af Svend Dahl. Gyldendal. 1959. 101 s. ill. 20.00. (00).

Denne årgang er bemærkelsesværdig derved, at halvdelen af artiklerne har aktuelt præg: Tegneren Ernst Clausens meget personlige bemærkninger om den illustrerede bog med instruktive billeder, Eli Reimers betragtninger over tidsskrifttypografien i dag, også med lærerige eksempler, og præsentationen af den unge bogbinder Ole Olsen. Til gengæld går det historiske stof så langt tilbage som til vikingetiden med eksempler på bogbeslag, stammende fra missionærernes bøger. Edw. C. J. Wolf har valgt dejlige illustrationer til sin undersøgelse af hjerteklapbindene, der munder ud i erkendelsen af, at dette raffinement ikke er en dansk opfindelse. En særlig kompliment fortjener Erik Dal for sin elegante »bibliofile vignet til et kildestudium«, hvor han skildrer de bøger, som den danske sprogforsker Søren Poulsen Gotlænder må have benyttet til sine værker om rimkunsten fra d. 17. århundrede.

Mogens Iversen

Falk Hansen, Aage. Stærkere end Skæbnen. Frimodt. 1959. 113 s. 9.75. (04.6).

Ni små kapitler, de fleste af biografisk karakter, således om biskop Fuglsang Damgaard, Robert Storm Petersen og Rosa Abrahamsen, Blegdammens rose. Det er en smuk og tiltalende lille bog, men ikke af større betydning. *Johs. Blauenfeldt*

FILOSOFI

Freud, Sigmund. Hverdagslivets psykopatologi. Overs. af Mogens Boisen. Hans Reitzel. 1959. 220 s. 21.00. (13.6).

Bogen, som udkom i 1904, handler om hverdagslivets små »fejlreaktioner«, d.v.s. fortalelser, distraktionshandlinger, forglemmelser, fejllæsninger etc., som – i lighed med drømmene – forklares ud fra F.s teori om fortrængte ønsker og deres virkninger. Der gives en rigdom af eksempler på sådanne foreteelser med tilhørende analyser. Bogen har vist altid hørt til F.s mest læste, og også den danske udgave skal nok blive meget læst, men mange vil sikkert stille sig tvivlende til de ofte meget subtile tydninger.

Johannes Pedersen

Heisenberg, Werner. Fysik og humanisme. Overs. af Kate Grønlund og Olaf Pedersen. Gad. 1959. 150 s. 16.00. (12).

Atomfysikeren redegør her for nogle af de problemer, som den moderne naturopfattelse har stillet os overfor, praktiske såvel som erkendelsesteoretiske. Ved hjælp af en række fyldige citater af førende naturvidenskabsmænd fra Kepler til nutiden får læseren lejlighed til at følge den moderne naturvidenskabs udvikling fra middelalderens opfattelse af sanseverdenen som Guds værk, over den mekanistisk-materialistiske periode, frem til nutidens atomfysik, der har erkendt umuligheden af at give en objektiv beskrivelse af naturen »an sich«. Det er så absolut en bog for avancerede læsere, men den er vigtig, fordi den kan give videre kredse et indtryk af de vældige perspektiver, som den moderne fysik åbner. *Axel Andersen*

Jung, C. G. Nutid og fremtid. Overs. af Mogens Boisen. Gyldendal. 1959. 99 s. 6.75. (10.8).

Den forkætrede og forgudede dybdepsykolog giver et mørkt billede af menneskets situation og en pessimistisk vurdering af udsigterne for dets fremtidige eksistens som enkeltvæsen, truet som den er af konformerende kræfter fra mange kanter. Den eneste mulige redning fra elendigheden hedder selverkendelse, hvorved skal forstås erkendelsen af *hele* selvet, ikke blot det bevidste, men også dets »skygge«.

Jung fører dunkel tale og falder en anelse i det okkulte. Vel bl.a. derfor er han på moden i øjeblikket, og bogen vil sikkert få en del læsere udover dem, det alvorlige emne i sig selv kalder på. *Johannes Pedersen*

RELIGION

Den danske Kirkes Historie. Under redaktion af Hal Koch og Bjørn Kornerup. 4. Gyldendal. 1959. 443 s. ill. 44.00. (27.6).

Dette bd. er det 5. udsendte af værket (se B.V. 1958, s. 348) og behandler tiden fra

1536 til 1700. Det skulle have været skrevet i sin helhed af dr. Kornerup, og ved sin død i 1957 efterlod han sig et trykfærdigt manuskript for tiden indtil 1670. Dette afsnit vidner om et grundigt kendskab til tidens kirkelige forhold og er skrevet med stor veloplagthed, så at man, såfremt man da i det hele interesserer sig for de omhandlede materier, læser bogen nærmest med spænding. Pastor Urban Schrøder, der tidligere har beskæftiget sig indgående med Kingo-tiden, har påtaget sig at skrive århundredets sidste tre decenniers kirkehistorie; man mærker her hans store interesse for kirken og dens hellige embeder. Dr. Kornerups fremstillinger (her og i bd. 5) udmærker sig ved noget udførligere litteraturhenvisninger end til værkets øvrige afsnit. Til et tidligere udtalt ønske om et afsluttende personregister kan føjes ønsket om et emneregister, som ligeledes i høj grad vil forøge værkets nytte.

Johs. Blauenfeldt

Eckehart. Guds Rige er nær. Overs. af Knud Andersen. Hasselbalch. 1959. 62 s. 4.50. (Hasselbalchs kultur-bibliotek, 187). (20.8).

Efter en kort indledning om den middelalderlige mystiker bringes nogle prædikener af ham samt et stykke om »afsondretheden«, hvor sjælen har nået fuldkommenhedens tinde og den uafladelige beskuen af det guddommelige. Hans særprægede tanker bragte ham i konflikt med kirken, og til sidst er aftrykt den pavelige bulle, hvori en række af hans udtalelser fordømmes. Bogen vil formodentlig kun blive efterspurgt af ret begrænsede kredse. *Johs. Blauenfeldt*

Fortolkning til det gamle testamentes historiske skrifter. 3. Krønikebøgerne, Ezras bog, Nehemias' bog, Esters bog, fortolkede af Sigurd Granild og Svend Aage Nielsen. Udgivet af Det Danske Bibelselskab. Haase. 1959. 207 s. 14.75. (22.2).

Dette bd. slutter sig til de to foregående tidligere omtalte, se B.V. 1956, s. 424, og de to præster, der er specielt kyndige i det gamle testamente, giver en ret udførlig vejledning på forsvarlig historisk grund til læsning og tidshistorisk forståelse af de pågældende skrifter. Det fremgår ikke af bogen, hvorledes arbejdet har været fordelt mellem dem. Hermed er bibelselskabets fortolkningsværk afsluttet. Det indtager et mellemstade mellem de videnskabelige fortolkninger, der forudsætter kendskab til de gamle sprog, og de stærkt opbyggeligt prægede vejledninger.

Johs. Blauenfeldt

Jensen, Kai. I dag er naadens tid. Frimodt. 1959. 156 s. 12.50. (24).

Domprovsten i Århus betegner selv disse 16 opbyggelige stykker dels som omarbejdede og udvidede prædikener fra Århus Domkirke, dels som betragtninger. Hvorvidt det enkelte bibliotek bør anskaffe bogen, må afhænge af det stedlige behov.

Johs. Blauenfeldt

Jensen, Vagner. Pastor Harald Sandbæk i krydsforhør. Hans Reitzel. 1959. 109 s. 9.75. (20.4).

En jurist og medarbejder ved B.T. har fået pastor Sandbæks tilladelse til at underkaste ham et krydsforhør angående kirke og kristendom, og spørgsmål og svar er blevet nedskrevet, som de er faldet ved en række samtaler i præstens studereværelse. Det har naturligvis ikke kunnet undgås, at der springes fra det ene emne til det andet, og fordybelse i problemerne må man ikke vente. Kristendomssynet er det udpræget folkekirkelige, stærkt antipietistiske med betoning af Guds universelle og ubetingede nådetilsagn.

Johs. Blauenfeldt

Neil, William. Bibelen er også for dig. Overs. af Jes Skovgaard. Hirschsprung. 1959. 142 s. 16.50. (22).

En engelsk teologisk universitetslektor vil vise, at bibelen er en bog, som også moderne mennesker bør læse. Derfor søger han at rydde de vanskeligheder af vejen, som bibelens primitive verdensbillede bereder en læser, der er orienteret udfra vore dages videnskabelige opfattelse. Han bekæmper de yderligtgående kredses forsøg på at hævde den bogstavelige sandhed af ethvert bibelsk udsagn og vil i stedet vise, hvordan de religiøse sandheder ofte må meddeles i mytens eller legendens form. Han siger her mange rigtige og slående ting, men kommer dog måske for let om ved en del vanskeligheder. Lidt større knaphed i fremstillingsformen havde vist også været at foretrække.

Johs. Blauenfeldt

Povlsen, Hans. Græske gudesagn. Gyldendal. 1959. 111 s. ill. 7.75. (29.2).

Bogen burde hedde heltesagn, da størsteparten af den er en genfortælling af den argonautiske og den trojanske sagnkreds. Det er en fornøjelse at læse Hans Povlsens fremstilling, men der er i de senere år kommet så mange græske mytologier i det lille format (af Otto Gelsted, Leo Hjortsø og H. Hertig), at de fleste biblioteker vel er forsynet med bøger af denne kategori. *Kjeld Elkjær*

Ruud, Erling. Kend dig selv. En hverdagspsykologi. Overs. af Ernst Fr. Hansen. Frimodt. 1959. 128 s. 10.50. (24).

En norsk præst har skrevet en række småstykker, hvert på ca. en halv side; de er af moralsk og psykologisk karakter og indeholder gode råd m.h.t. at lære sig selv og sine motiver at kende og at handle ret. Et kristeligt livssyn ligger bag, men gør sig direkte meget lidt gældende. Det er naturligvis rigtige og fornuftige ting, der siges, og mange vil kunne lære deraf, men bibliotekerne vil dog vist i almindelighed kunne undvære bogen. *Johs. Blauenfeldt*

Schjørring, Christian B. Af Jord er du kommet –. Jordpåkastelsen indenfor europæisk kultur. Munksgaard. 1959. 189 s. ill. 32.00. (26.5).

Forf. er ved at overvære en begravelse blevet opmærksom på problemet om, hvorfra jordpåkastelsen og de ledsagende ord stammer, og da han forgæves søger oplysning forskellige steder, går han selv igang med en større undersøgelse af sagen. Adskilligt stof har han fundet frem, også om ting, som står i løsere forbindelse med spørgsmålet, både fra oldtid, middelalder og nyere tid, og såvel fra Skandinavien som fra Tyskland, England, katolske lande, Rusland og enkelte fjernere kulturer. Forf. er gået op i emnet med stor ildhu, men desværre mangler han i nogen grad skoling i historisk metode og sikker fremstillingsform, hvorfor bogen ikke altid er fri for at virke lidt dilettantisk og konklusionerne uklare og usikre. Den fornemt udstyrede bog er forsynet med en mængde fortræffelige illustrationer af begravelser, ligbrændinger og skovle til jordpåkastelse. *Johs. Blauenfeldt*

Sløk, Johannes. Kristen moral før og nu. Hans Reitzel. 1959. 197 s. 16.50. (24.1).

Den århusianske teologiprofessors hensigt med bogen er at give svar på spørgsmålet om, hvad kristen moral egentlig går ud på. Derfor gives der først en fremstilling af, hvad der er indholdet af Jesu forkyndelse. Denne forkyndelse ses på baggrund af israelitisk livsforståelse, der er principielt forskellig fra den græske; iøvrigt anlægger forfatteren det formhistoriske og eksistentialistiske syn på evangeliernes beretninger. Derefter skildres Jesu etiske syns omdannelse først i den katolske kirke, derpå i Lutherdommen og Calvinismen. På bogens sidste par sider drages endelig konklusionen: i Jesu forkyndelse foreligger der strengt taget slet ikke nogen speciel moralforståelse, men den hidfører ubetingethed; iøvrigt bliver de moralske problemer spørgsmål af rent human karakter. Til forskel fra andre bøger om lignende emner er denne bog skrevet i et forholdsvis letfatteligt sprog; navnlig synes den velegnet til at gøre den eksistentialistiske opfattelse af Jesu forkyndelse forståelig for læseren. *Johs. Blauenfeldt*

Wegener, G. S. Historien om bøgernes bog. Bibelen gennem 6000 år. Aschehoug. 1959. 237 s. ill. 29.50. (22).

Denne bog minder på ondt og godt om Keller: Bibelen har alligevel ret (B.V. 1957, s. 32), idet den som denne dels er skrevet af en ikke-fagmand og som følge deraf også indeholder visse uklarheder og fejl, dels er præget af en brændende kærlighed til bibelen og ønsker at styrke tilliden til den, er skrevet på en meget fængslende måde og rigt udstyret med illustrationer. Navnlig begyndelsen: skildringen af den store vandflod og skrivekunstens opfindelse minder om Kellers bog. Skildringen af det gamle og det nye testamentes tilblivelse er noget flimrende og det mindst vellykkede. Men ved fremstillingen af bibelens senere historie gennem oversættelser i oldtid og middelalder kommer der mere flugt over stilen. Bogtrykkerkunstens opfindelse og betydning behandles udførligt, ligeså Luthers oversættelse og bibelselskabernes tilblivelse. Spændende er den brede beretning om Tischendorfs fund af bibelhåndskriftet codex sinaiticus. Bogen slutter med en omtale af Dødehavsrullerne og nogle svindleres påstande om at have gjort forskellige sensationelle fund. *Johs. Blauenfeldt*

SAMFUNDSKUNDSKAB

Grundregler i Dansk Arbejdsret. Af Allan Rise og Jens Degerbøl. Nyt Nord. Forl. 1959. 182 s. 12.50. (34.52).

Der er ikke tvivl om, at den foreliggende, let læste bog afhjælper et savn indenfor dansk arbejdsretlig litteratur. Den indeholder en klar og sober fremstilling af grundreglerne for afgørelse af faglig strid og synes særdeles velegnet som propædeutisk lærebog. Hvis septemberforliget, der som bekendt er grundlaget for den danske arbejdsret, ikke netop nu var blevet opsagt, måtte man anbefale en udstrakt biblioteksanskaffelse. Nu må spørgsmålet vel nærmest bero

på en vurdering af mulighederne for en hurtig afklaring af situationen.

Jørgen Hoffmeyer

Meyer, Poul. Politik. Statskundskab i grundtræk. Nyt Nord. Forl. 1959. 218 s. 19.50. (32).

Den videnskab, der beskæftiger sig med de politiske fænomener, har først nu fundet husly ved et dansk universitet – i Århus. Den nytilkomne er desværre blevet navngivet med det lidet vejledende ord statskundskab, som er blevet tilovers fra de nærliggende discipliner. Professor i statsret Poul Meyer har skrevet den foreliggende bog, som skal tjene som indledning til statskundskabsstudiet. Efter et par indledende teoretiske kapitler, som den, der ikke er vant til at læse sociologisk litteratur, måske gør klogt i at gemme til sidst, følger der en redegørelse for den virksomhed, som kaldes politisk adfærd, samt for de politiske institutioner indenfor lovgivning, forvaltning, politiske partier og interesseorganisationer.

Forfatterens kyndighed indenfor de emner, der behandles i bogen, er ubestridelig. Hvis alle slutninger eller sondringer, særlig i de teoretiske afsnit, ikke virker lige overbevisende på læseren, kan det derfor måske skyldes manglende tilvænning til en mere videnskabelig betragtning af de politiske fænomener. Bogen er velskrevet, visse steder tilsyneladende dog lidt hastigt. Man kan spå bogen en vid anvendelse, også udenfor universitetsarbejdet. Biblioteksanskaffelse anbefales.

Jørgen Hoffmeyer

Phillips, Alan. Rødjakkerne. Historien om Canadas ridende politi. Overs. af Christian Dahlerup Koch efter »The living legend«. Aschehoug. 1959. 237 s. ill. 21.00. (34.38).

Bogen om Canadas berømte rødjakker giver en sandfærdig og nøgtern beskrivelse af det sagnomspundne korps' historie samt dets medlemmers hårde uddannelse, og den giver videre en række spændende autentiske eksempler på begivenheder hvori korpset har deltaget. Den romantik, som film og tegneserier har omgivet de beredne helte med, forsøger Alan Phillips at berøve dem, men der bliver endda masser af fængslende stof tilbage for mandlige biblioteksIånere af alle årgange.

Sigurd Bjeld

Winding, Kjeld. Frihandelsproblemet i Danmark 1855-1863. En undersøgelse af 1863-tariffens tilblivelse. Dansk Videnskabs Forlag. 1959. 379 s. 35.00. (33.26).

I 1850'erne blev der indledet forsøg på at ændre vor toldlovgivning noget mere i frihandelsretning. Først i 1863 resulterede diskussionen herom i et lovforslag, men før loven kunne nå at træde i kraft (april 1864) var krigen brudt ud og helstaten sprængt. Skriftet er en doktordisputats, men emnet er i vore dage af så begrænset interesse, at det næppe vil finde mange læsere.

Svend Thomsen

GEOGRAFI OG REJSER

Andersen-Rosendal, Jørgen. Fyrster og fester i Østen. Schønberg. 1959. 205 s. ill. 26.75. (48.1).

Forfatteren har haft det usædvanlige held at være til stede hos en række østlige potentater, bl.a. kong Faruk af Ægypten, maharajaen af Mysore, kongen af Siam, kejseren af Japan og shahen af Persien i nogle af deres livs mest dramatiske øjeblikke. Trods forudgående kortfattede historiske orienteringer er dog ikke deraf opstået bidrag til verdenshistorien, men nok indblik i hof- og intrigekronikken. Malende, med mange ord og talrige superlativer tangerer beretningen nu og da snobberiet og sentimentaliteten og, sjældnere, ironien. Hertil kommer en række billeder af skønne kvinder og stærke eller dekadente mænd samt strålende festoptog. På registrets plads findes en fortegnelse over fotograferne.

N. Kaae

Bahnsen, Svend. Dage i Wien. Hirschsprung. 1959. 198 s. ill. 29.50. (44.5).

Et mangeårigt ophold i Østrig har givet forfatteren indgående kendskab til Wien og wien'erne. Dette kendskab kommer læseren til gode i den personligt prægede beskrivelse af byen i fortid og nutid med dens bygningsværker og kulturskatte og i hans skildring af folkelivet i hverdag og fest. Bogen er udstyret som Schindlers bøger om Italien, med mange smukke billeder, men et kort over byen savnes meget.

N. Kaae

Davis, Hassoldt. Troldmændenes landsby. Overs. af Knud Rasmussen. Fremad. 1959. 249 s. ill. 6.85. (Fremads rejsebøger). (48.46).

En amerikansk etnograf foretager med sin kone som filmsfotograf to rejser i den franske koloni Elfenbenskysten, mellem Ghana og Liberia. Skønt mange af deres oplevelser forekommer ret fantastiske, ikke mindst da de omsider når frem til »Troldmændenes landsby«, giver bogen godt begreb om, hvor-

ledes magi og trolddom endnu behersker negerstammernes liv og arbejde, og om de vanskeligheder, den franske administration har at kæmpe med, også i form af begyndende kommunistisk propaganda. *N. Kaae*

Elling, Christian. Italienske scener. Jesp. og Pio. 1959. 123 s. ill. 25.00. (47.5).

Mage til kritisk prosa skrives ikke i Danmark i dag. Bag underfundighed og net koketteri, bag kapriciøst vid og slentrende elegance ligger en dyb viden om de personer og steder, som her trylles frem: Stendhal i Milano, Casanova, Byron, Spohr og Paganini i Venezia, i Rom vor egen Bødtcher, som forfatteren følger på vejen til mødet med Bacchus. Højdepunktet er dog det afsluttende kapitel om personerne i commedia dell'arte, så præcist og inspireret, at genren med eet får liv for læserens øjne. – Omend bogens emner kan forekomme for specielle til, at de mindste biblioteker tør give sig i lag med den, må den ikke mangle på større biblioteker. *Niels Chr. Lindtner*

Eskelund, Karl. Sort, hvid og kaffebrun. Rejseskildring fra Brasilien. Gyldendal. 1959. 141 s. ill. 19.75. (48.88).

Karl Eskelund og Chi-yun opholdt sig kun 3 måneder i Brasilien, men de udnyttede tiden godt og så en del af det, andre rejsende ikke har set. Selv om forfatteren ikke er blind for landets og folkets fortrin, landets uhyre naturrigdom og brasilianernes venlighed og frihed for racefordomme, er det skyggesiderne han mest har bidt mærke i: social og sundhedsmæssig elendighed og deraf følgende svækket energi, korruption i administrationen, dårlige samfærdselsforhold, mangel på arbejdskraft og kapital. Et noget forstemmende billede, mildnet af ledende politikeres tro på en strålende fremtid. Gode fotografier, deraf mange i farver. *N. Kaae*

Falk Rønne, Arne. Skæbnens flod. Med fotografier af Jørgen Bitsch. Hirschsprung. 1959. 186 s. ill. 26.50. (48.84).

Arne Falk Rønne, kendt som forfatter til adskillige lettere rejsebøger, fortæller her, hvorledes det lykkedes ham, sammen med globetrotteren Jørgen Bitsch og en i Bolivia bosat dansker, at få opklaret gåden om den unge danske rejsende Ole Möller, der 1954 blev dræbt af indianere i Bolivias urskove. Beretningen om de tre danskeres farefulde og yderst besværlige rejse gennem Østbolivias urskove og deres kontakter med indianere, flodrøvere og gummisamlere er nøgtern og troværdig, men samtidig i høj grad spændende. Et plus mere for bogen er Jørgen Bitschs fotos, hvoraf mange i farver.
N. Kaae

Holme Nielsen, Esther. Inch'Allah. Odense. Skandinavisk Bogforlag. 1959. 170 s. ill. 22.50. (48.44).

Forfatterinden er gift med en tandlæge og har i mange år levet i Marokko. Hendes skildring bunder derfor dybere end de fleste rejsebeskrivelser, og hun har desuden som kvinde haft adgang til steder, der i det muhammedanske land er forbudt territorium for mænd. Hun har levet med i landets udvikling fra næsten middelalderlige tilstande, hvor rov og plyndring hørte til dagens orden, gennem det franske protektorats ordnende og opbyggende periode til den unge selvstændige stats nogenlunde fredelige og demokratiske forhold. Historiske udredninger, personlige oplevelser og folkelivsskildringer fra land og by giver her et godt kendskab til Marokko og dets problemer. Bogen har mange udmærkede billeder, men hvorfor ikke et kort? *N. Kaae*

Lauring, Palle. Sønderjylland. Ill. af Mads Stage. Carit Andersen. 1959. 240 s. ill. 31.50. (Rejse i Danmark, 5). (46.9).

Palle Lauring ved af bitter erfaring fra sin egen skoletid, hvordan eleverne blev fyldt med historie om »det elskede omstridte land«. Hans seminarietid i Haderslev har næppe gjort ham klogere på emnet; dèr dyrkedes pædagogiken og ikke nationalpolitiken. Men da han skal til det, lægger han sit eget stof klogt tilrette, går næsten udenom fremmedherredømmets tid og de nationale førerskikkelser og helt tilbage til sin stadige inspirationskilde: arkæologien (Guldhorn, Hjortspring- og Nydambåd, Skrydstruppige). Men også Hærvejen, Urnehoved og de gamle slotte er gode at fantasere om, Christiansfeld derimod bliver til ingenting. Sit mesterstykke gør han med skildringen af Dybbøl med soldaterbreve som kilde. Bogen vil nok ikke gøre sig så godt i de sønderjyske biblioteker, fordi sønderjyderne ikke ser sig selv deri; mærkeligt, at de mange typer dernede ikke har fanget ham; han er manden fra »det gamle land«, der går sine egne veje. Men anm. vil hævde, at netop denne holdning og forsøget på at lægge et for ham svært stof frem har skabt en bog, der måske ikke er uden virkning på læsere, hvem emnet lig-

ger vel fjernt. Mads Stages tegninger er som altid bedst i de små motiver og i billederne fra vesteregnen, østlandets tone er kun magtfuldt fanget i billedet fra Skanse 3.

Mogens Iversen

Molander, Greta. Ekspedition Oskar. Overs. af Hedda Løvland. Aschehoug. 1959. 207 s. ill. 16.75. (48.3).

Forfatterinden, den kendte Monte Carlo-kører, har sammen med sin veninde foretaget en biltur gennem Afrika, fra Kap til Algier. Hun fortæller kvikt og muntert om deres oplevelser undervejs og har desuden forsynet bogen med morsomme tegninger. Bogen giver et par timers fornøjelig underholdning, men hører ikke til bibliotekernes nødvendige indkøb.

N. Kaae

Nørlund, Mogens Chr. Madagascar – den glemte ø. Fremad. 1959. 216 s. ill. 6.85. (Fremads rejsebøger). (48.49).

Forfatteren og hans kone har på en rejse, hvis omfang fremgår af et oversigtskort, stiftet bekendtskab med Madagascars natur, fra urskov til ørkenagtige områder, og befolkning fra dominerende hova'er til forskellige, ret primitive folk af afrikansk oprindelse. Af emnernes mangfoldighed fremhæves ligvendingsceremoni, krokodilleforgudelse, kvægrøveri og vanilledyrkning. Nørlund'erne besøgte desuden den nærliggende øgruppe, Komorerne, hvor de fandt deres paradisø, og de fjernere øer, Réunion med et isoleret fransk proletariat, og Mauritius, hvor inderne foranstaltede den årlige selvplagerfest. Bogen giver god oplysning om den i Danmark ret ukendte store ø.

N. Kaae

Rostbøll, Erik. Den hellige elendighed. Gyldendal. 1959. 164 s. ill. 19.75. (48.1).

Rostbøll siger i forordet til sin bog, at hovedformålet med hans rejse til Østen var at komme til klarhed over modsætningen mellem Østens og Vestens livssyn. Han tog ophold i buddhistklostre i Japan og Bangkok og søgte desuden kontakt med mennesker, der var interesseret i religiøse og sociale forhold, og han konstaterede gang på gang forskellen mellem Vestens materialistiske, dennesidige indstilling og Østens forestilling om, at tilværelsen i denne verden kun betyder så lidt i sammenligning med det hinsidige. Meditation anses af Østens folk for den højeste form for handling, en indstilling, der er skyld i megen social nød, »den hellige elendighed«. Rostbølls velskrevne bog vækker til eftertanke.

N. Kaae

Schildt, Göran. Ikaros' Hav. Overs. af Ole Storm. Gyldendal. 1959. 189 s. ill. 24.75. (41.2).

Kronologisk set den tredie i rækken er denne bog den fjerde og sidste beretning om ægteparret Schildts langtursrejser med Daphne. Med udgangspunkt i Venezia går færden langs Dalmatiens økyst forbi Ithaka ind i Ægæerhavet. Her anløbes Athos, og den mandlige del af Daphnes besætning besøger det berømte munkesamfund. Efter afstikkere til Istanbul og Trojas ruiner sejler man langs Lilleasiens vest- og sydkyst og gør landgang skiftevis i tyrkiske byer på fastlandet og græske på øerne, og her sejler man over Ikaros' Hav, opkaldt efter ofret for den første flyveulykke. Sejlturen vises på flere tekstkort, og talrige tavler viser Schildts mesterskab som fotograf. – Bogen er som Schildts øvrige rejsebøger i topklasse, skrevet som den er af en fremragende stilist og en klog og kundskabsrig humanist, der evner at kommentere sine oplevelser med kulturhistoriske og almenmenneskelige betragtninger.

N. Kaae

St. Olai kirke i Helsingør. 1559-1959. Udg. af Menighedsraadet. (Stibolts boghandel. Helsingør). 352 s. ill. 27.50. (46.4).

Den smukke bog falder i to hovedafsnit. Inspektør ved Kronborgmuseet Henning Henningsen behandler (s. 5-205) kirkens historie og beskriver den, begge dele klart, grundigt og veldokumenteret. Den vanskelige, men fængslende bygningshistorie klares ved planer og skematiske figurer; kirken rejses, mens man blader. Den dejlige kirke med det rige inventar har længe fortjent at blive så godt behandlet. Sognepræst i Skibby K. Th. Tofte har andet afsnit (s. 205-352), det behandler præsterne fra reformationen til nu; blandt dem var salmedigteren Hans Christensen Sthen. – Tidstavler, henvisninger og registre.

Arthur Fang

Trap, J. P. Danmark. 5. udg. Red. af Niels Nielsen, Peter Skautrup, Povl Engelstoft. Storkøbenhavn II, bd. II, 1. Red. af Harald Jørgensen under medvirkning af Arne Sundbo. Gad. 1959. 560 s. ill. 72.00. (46).

Fortsættelse af det i B.V. 1959, s. 357 anmeldte bind. Mens dette bind fortrinsvis omhandlede erhvervs- og trafikforhold, bringer det nye bind beskrivelser af kirker og kirkegårde, samt af kulturelle forhold i videste

forstand, endvidere af sociale forhold, hospitaler og de kommunale værker. Den i forrige anmeldelse højt priste omkalfatring af stoffet i forhold til 4. udgave gælder i fremragende grad det nye bind. Disse bind om Storkøbenhavn bør i virkeligheden findes i alle biblioteker, også skolebiblioteker, idet store dele af stoffet er af interesse for alle danske. *Robert L. Hansen*

NATURKUNDSKAB

Garboe, Axel. Geologiens historie i Danmark. Bind 1: Fra myte til videnskab. Fra de ældste tider til 1835 (med Norge til 1814). Reitzel. 1959. 283 s. ill. (55.09).

Dr. Garboes værk, der indeholder den første samlede fremstilling af emnet, er et vigtigt bidrag til dansk videnskabshistorie på linie med Carl Christensens, Gosch's og Svend Dahls bøger om de biologiske fag. Værket bliver på to bind. Den klare, vel tilrettelagte tekst udmærker sig ved rigdom på væsentlige enkeltheder, og det må fremhæves, at geologien stadig ses i sammenhæng med det øvrige kulturliv, først og fremmest med universitetslivet og videnskabens udvikling i almindelighed. Det smukke billedmateriale omfatter talrige portrætter og gengivelser af præparater og titelblade, tavler m.m. fra ældre værker. For større købstadbiblioteker. *Axel Andersen*

Insekter. Af Alexander B. Klots og Elsie B. Klots. Tegninger af Su Zan Noguchi Swain. Overs. af Anker Nielsen efter »Living insects of the world«. Hassing. 1959. 304 s. ill. 98.00. (Verdens Dyreliv). (58.44).

Af insekter kendes ca. 700 000 arter, og formrigdommen inden for denne klasse er meget stor. Dette bind af serien er ikke større end de andre, alligevel fås ingen fornemmelse af trængsel. Stofvalg, fremstilling, oversættelse og bearbejdning samvirker til at styrke overblikket og gøre læsningen endda mere behagelig end af de tidligere bind. I disse er alle danske arter omtalt; men sådant er udelukket for insektklassens vedkommende. Af 57 danske loppearter omtales 5, det er nok. Fremdeles gode billeder, farven spiller en fortræffelig rolle i dette bind. *Hugo Christensen*

Meldgaard, Jørgen. Eskimoskulptur. Schultz. 1959. 48 s. ill. 17.50. (59.5).

Jørgen Meldgaard, der allerede har et navn som eskimoforsker, giver i denne lille bog en fremragende oversigt over eskimoisk skulptur fra fortid til nutid. Han indleder med en kort gennemgang af eskimoernes kultur og kunst, hvor han sammenligner skulpturens fællespræg og de til grund liggende motiver hos de forskellige stammer samt de til rådighed stående materialer, og beskriver derefter skulpturen, som den har udviklet sig gennem tiderne hos de enkelte stammer. På højde med teksten står Lennart Larsens 75 udmærkede gengivelser, hver med en kort beskrivelse, af eskimoisk kunst. Den betydelige bog fremtræder fra forlagets side i smukt udstyr og bør anskaffes i så mange biblioteker som muligt. *N. Kaae*

Thernøe, K. A. Universet omkring os. Munksgaard. 1959. 103 s. 8.00. (52).

En lille, let tilgængelig bog, der giver en veloplagt og inspirerende indføring i det fysiske verdensbillede og dets historie. Bogen indeholder 6 foredrag fra Radioens Søndagsuniversitet plus et afsluttende kapitel om nogle af de videre perspektiver, som den moderne astronomi har åbnet for. Det vil være den ideelle bog at begynde med for den astronomisk interesserede, så den bør absolut findes i ethvert bibliotek. *Axel Andersen*

Weizsäcker, Carl Friedrich von. Atomenergi og atomtidsalder. Tolv forelæsninger. Overs. af Conrad Raun. Det Danske Forlag. 1959. 131 s. 14.75. (53.22).

Den tyske fysiker von Weizsäcker, der er elev af Niels Bohr og Werner Heisenberg, redegør i disse 12 radioforedrag for kerneenergiens udnyttelse og for de virkninger, som den må antages at få på den menneskelige tilværelse. Det er efter anmelderens mening den hidtil bedste helt elementære indføring i atomfysikken og den tekniske udnyttelse af atomkraften, uden spor af den kvalmende nedladenhed, der tit har præget den populariserede litteratur indenfor disse fagområder: En fornuftig, klar, nøgtern, enkel fremstilling, der skulle være forståelig for enhver, og som derfor fortjener at findes i alle folkebiblioteker. *Axel Andersen*

PRAKTISKE FAG

Boye, Georg. Anlægsgartneri. Håndbog i fagets teknik. Med bidrag af Willy F. Hansen og H. P. Samuelsen. Almindelig Dansk Gartnerforening. 1959. 239 s. ill. indb. 65.00. (63.51).

Dette hovedværk – det første i sin art herhjemme – er først og fremmest skrevet for

anlægsgartnere og havearkitekter. En snes sider om de store linier i havekunstens historie, hvorefter der detaljeret gennemgås de mangeartede forberedelser, bl.a. opmåling, beregning og selve havetegningen; lige så grundigt beskrives de enkelte arbejder med jord, planter og fliser, der resulterer i den færdige have. Supplerende nævnes vedligeholdelse af haveanlægget. Bogen er fyldt med instruktive fotografier og tegninger af såvel redskaber, haveplaner som planter og den færdige have. Netop detailbilleder og den klare tekst vil kunne interessere haveejeren, der selv forandrer og vedligeholder sine staudebede, flisegange og søger at få haven til at blive en naturlig del af hjemmet; nogle vanskeligheder i så henseende vil dog opstå, fordi bogen mangler stikordsregister.

Mogens H. Dahl

Cordsen, Otto. Søger De ny stilling? Nyt Nord. Forl. 1959. 103 s. 9.85. (65.39).

Klar og besindig gennemgang af overvejelserne forud for og affattelsen af ansøgninger, især med henblik på avancementstillinger indenfor forretningslivet. Giver meget få konkrete eksempler på affattelsen. Supplerer, men erstatter ikke, de hidtil eksisterende bøger om emnet. Begrænset interesse for de helt unge.

Brita Olsson

Gartmann, H. Teknikken kan ikke standses. Overs. af C. Luplau Janssen. Jesp. og Pio. 1959. 350 s. ill. 36.00. (60.29).

Forfatteren har sat sig som opgave at give et overblik over den udvikling, hvorigennem den moderne teknik er fremstået. Bogen indeholder således kapitler om dampkraft, lokomotiver og motorer, luftfart, teleteknik, atomenergi og automatisering, og den afsluttes med et par kapitler om satelitter m.v. I hvert af bogens afsnit søger forfatteren at give en tydelig beskrivelse af udviklingslinien fra gammelt til nyt, hvilket er lykkedes udmærket. Fremstillingen er populær og letfattelig, omend den skæmmes af et stort antal citater af kendte og ukendte videnskabsmænd og teknikeres ofte ret ligegyldige udtalelser. – Billedmaterialet er interessant og fortræffeligt gengivet. Bogen kan anbefales som anskaffelse til både større og mindre biblioteker. Den vil interessere både ældre og yngre lånere med interesse for teknik.

M. Tvede

Gyldendals bog om skibe. Overs. og bearb. af G. Honnens de Lichtenberg. Gyldendal. 1959. 171 s. ill. 22.50. (65.9).

Det er et omfattende emne denne bog skal dække. Det er dog lykkedes at få fremstillet et vel afbalanceret tværsnit i omtalen af de utallige skibstyper, der har eksisteret helt op til nutiden.

Det er interessant læsning for drenge i alle aldre. Vi har vel alle denne trang til at forstå sømandens sprog, og denne bog giver svar på mange af de spørgsmål, man ofte stiller sig. Bogen er rigt illustreret og både dens tegninger og tekst giver god besked også om danske forhold.

Johs. Flems

Jagthunde. Dressur af stående hønsehunde. Red. af A. P. Nørlund. J. Fr. Clausen. 1959. 91 s. ill. 8.00. (63.67).

Bogen handler om dressur af stående hønsehunde, og det er kendte og dygtige hundesportsfolk, der har skrevet den. Peter Jensen, Brørup, beskriver markdressuren, frk. Addi Wichfeld vandarbejdsdressuren og Gordon Knuden slæbarbejdsdressuren. Alt sammen dygtigt og godt. Bogen indeholder endvidere markprøvereglerne og reglerne for Dansk Jagthunde Derby. En lille god og instruktiv bog, som der vil være brug for på mange biblioteker.

Jørgen Bruun

Larsson, C. Byg selv en garage. Gjellerup. 1959. 92 s. ill. 11.50. (69.2).

En fortræffelig bog for selvbyggere som på letfattelig, instruktiv måde anskueliggør, hvilke bygningsmæssige forhold af teknisk og praktisk art, der er at iagttage ved opførelsen af en mindre bilgarage. Både murede garager og trægarager beskrives.

Jens A. Jensen

Petersen, Grete. Læderarbejde som hobby. Teknik og modeller. Høst. 1959. 88 s. ill. 12.75. (68).

Arbejder i skind og læder fra brilleetui over selskabstasker og mapper til ruskindsjakke og slacks. Hertil små afsnit om læderplastik, grønlandsk skindbroderi og skindmosaik. God bog for begyndere og viderekomne.

Lidt større biblioteker bør også have *Doris Aller: Skjær i lær* (Oslo, Nasjonalforlaget, 1954). Den er helt fremragende.

Ole Hovman

Plantedoktorens leksikon. Bogen om vore stueplanter. Vendelkær. 1959. 184 s. ill. indb. 22.50. (63.57).

På trods af titlen omtaler bogen næsten ikke plantesygdomme (og hvor det sker, er det oftest mangelfuldt eller positivt forkert). Reelt er det en stueplantebog. Indledningsvis gøres i store træk rede for potteplanters almindelige vækstkrav. Bogens hovedafsnit

omfatter ca. 175 stueplanter, hvoraf de fleste med fotografi, der dog er af mådeholden kvalitet. Register over såvel danske som latinske plantenavne. Sproget er letflydende, men samtidig er skrivemåden springende og minder for meget om avisartiklens, – man stødes over manglen på forfatternavn, men forstår årsagen. *Mogens H. Dahl*

Ronningen, Odd. Små el-motorer. Overs. og bearb. fra norsk efter »Små Elektromotorer«. Høst. 1959. 48 s. ill. 6.75. (62.311).

Bogen henvender sig til den ganske unge selvbygger, for hvem det primære er at få »noget« til at køre rundt og så senere finde ud af, hvad han skal bruge det til. Gennem sine gode tegninger og anvisninger giver den udøveren nogen fundamental viden om elektriske maskiners virkemåde. Principperne, som selvbyggeren ved denne »leg« får noget at vide om, kan også være gavnlige for kendskab til elektriske brugsgenstande. Lidt mere om motorernes anvendelse vil skærpe interessen.

Desværre skæmmes bogen dog af enkelte forkerte definitioner. *W. Bøtcher*

HUSVÆSEN

Adam, Hans Karl. Ris på mange måder. Arne Frost-Hansen. 1959. 90 s. 8.75. (64.17).

De næsten 200 opskrifter bringer mange variationer på anvendelse af ris såvel til hovedretter som dessert og bagværk. Kogemetoderne er mere omstændelige end de, der angives på moderne emballage.

Karen Sabroe

Dedichen, Rona. Europas bedste mad. Hassing. 1959. 174 s. ill. 19.50. (64.1).

Den tredie bog i »Husmoderens idebøger« bringer særprægede madopskrifter fra 24 lande – også Danmark – og samtidig en kort karakteristik af disse landes mad- og drikketraditioner. Opskrifterne er gennemprøvet af det svenske forsøgskøkken Wezäta, og med sin nøjagtighed og gode illustrationer, også farvelagte, kan bogen anbefales til dem, der ønsker nye ideer til madlavning. *Karen Sabroe*

Holm, Sven. Jeg renser alt. Politiken. 1959. 144 s. ill. 6.50. (Politikens Håndbøger, 187). (64.8).

Farmacevten Sven Holm giver anvisning på metoder og midler for pletaftagning, rensning, vask og rengøring. Den praktiske lille håndbog er ordnet efter alfabetet med stikord på pletter, inventar og andet husgeråd. *Karen Sabroe*

Lang, Dela. Grønlandske mønstre for rammevæv. Forlagshuset Flittige Hænder. 1959. 20 mønsterark. 4.85. (64.69).

Med de farvelagte mønstre fra grønlandske skindarbejder følger forslag til anvendelse på brugsting som puder, trøjer, tasker o.l., hvad enten disse skal væves, syes i korssting eller strikkes. Teknikken forudsættes kendt.

Karen Sabroe

Moderne strik efter danske almuemønstre. Af Åse Lund Jensen og Karen Lind Petersen. Høst. 1959. 70 s. ill. 12.75. (64.64).

De smukke mønstre er udvalgt fra museernes strikkede og vævede dragter. Opskrifterne omfatter såvel dame- og herre- som børnetrøjer og er suppleret med oplysning om strikketeknik og mønsterafpasning.

Karen Sabroe

Paludan, Else. Frederikkes selskaber. Nyt Nord. Forl. 1959. 112 s. 10.75. (64.1).

Hovedindholdet i bogen er underholdningsarrangementer ved 23 forskellige fester – morsomme, stilfulde, men også banale – lige fra børneselskab over 80 års dag til spøgelsesfest. De indføjede madopskrifter – ca. 84 – forudsætter dygtighed i madlavning. *Karen Sabroe*

Petersen, Grete. Sting og sømme. Høst. 1959. 64 s. ill. 8.75. (64.66).

I en meget kort tekst, men med instruktive tegninger forklares den tekniske udførelse af ca. 200 håndarbejdssting og sømme. Der savnes forslag til materialer, anvendelse m.v. *Karen Sabroe*

Scheel, Esther. Kampen mod kalorierne. Gyldendal. 1959. 221 s. 15.75. (64.14).

Kogebogen indeholder opskrifter på sukkersygediæt med henblik på såvel daglig som festlig mad. Næringsindholdet er anført for hver opskrift, og anvendelse af specielle søde- og jævnemidler gør retterne kulhydratfattige. Bogen anbefales til diabetikere af overlæge J. E. Poulsen, men også andre kan have interesse i at følge opskrifterne for at begrænse kaloriemængden i den daglige kost. *Karen Sabroe*

ARKITEKTUR

Risom, Sven. Nordiske ler-jords-huse. Ledsaget af en sammenlignende studie i lerbyggeskikkens udbredelse i Europa. Asien, Afrika og Amerika. Rosenkilde og Bagger. 1959. 117 s. ill. 48.00. (71.1).

Emnet er en 1000-årig byggeteknik, og den belyses gennem en omfattende tekst og et rigt billedstof. Forfatteren giver en fyldig redegørelse for, i hvor stort omfang denne teknik har været anvendt her i Norden, dels som stampede lervægge, dels som murværk opført af tørrede lersten. Materialet har været anvendt til oldtidens primitive hytter, og indtil op i forrige århundrede til huse af anselig størrelse, såsom bøndergårde, lader og skolebygninger. Som grundlag for bogen ligger et omhyggeligt forskerarbejde, belyst gennem fortrinlige billeder, som viser både konstruktive enkeltheder og tegnede eller fotograferede hustyper fra oldtid til nutid.

Lerjordshuse har foruden i Norden hørt til almindeligt byggesæt i alle europæiske lande, i det mellemste Østen og i Asien og Amerika; også fra disse fjerne egne er illustrationerne af stor interesse.

Vore museumsfolk har naturligvis haft berøring med emnet, men en samlet skildring har ikke foreligget før. Sven Risoms bog bør finde plads i de biblioteker, hvor emnet arkitekturhistorie og arkæologi ønskes fyldigt dækket. *Carl Jørgensen*

FOTOGRAFI

Emanuel, W. D. Bogen om Contina. Contina I, II, III, Continamatic I-III, Symbolica, Contessa, 24 × 36 Ikonta. Overs. af Erik Haugmark efter »Contina guide«. Skrifola. 1959. 97 s. ill. 11.75. (75.7).

En letfattelig vejledning i betjening af småbilledkameraer i den populære *Contina*-serie, som herhjemme har fået stor udbredelse. For centralbiblioteker og købstadbiblioteker – og ungdomsafdelinger.

Knud Møller Pedersen

Wedell Pape, K. Sådan laver man trickfilm. Skrifola. 1959. 120 s. ill. 11.75. (75.8).

Forf. behandler i denne bog for mere erfarne smalfilmamatører et interessant område, nemlig filmtrick, der bl.a. omfatter hyppigt efterspurgte emner som *tekster, tegnefilm* og *dukkefilm*. Anbefales til anskaffelse i centralbiblioteker og købstadbiblioteker, ligesom større ungdomsafd. sikkert også vil få forespørgsler.

Knud Møller Pedersen

TEATER

Teaterårbogen 1958-59. Rigt ill. gennemgang af repertoiret på alle åbne danske scener i den forløbne sæson. Samlet og disponeret af Svend Kragh-Jacobsen. Gjellerup. 1959. 361 s. ill. 19.50. (77).

Det er en glæde, at forlag og redaktør holder ved med udgivelsen af denne publikation, der så fyldigt registrerer teaterårets begivenheder. Det må kraftigt understreges, at såvel radioteatret som fjernsynsteatret er med, idet disse to institutioner i dag på længere sigt utvivlsomt hverver nye teatergængere for det gamle, evigtunge »rigtige« teater. Man noterer også, at forlaget de store udgifter til trods har søgt at bringe så store billeder som muligt, antallet af helsidesbilleder er således en smule øget. *Mogens Iversen*

MUSIK

Hansen, Aage. Noget om musik. Fra rørfløjte til symfoniorkester. Wilhelm Hansen. 1959. 174 s. ill. 18.00. (78).

Denne bog vil jeg ikke tage i betænkning at anbefale alle folkebiblioteker at anskaffe. Efter sit anlæg hører den hjemme i ungdomsafdelingen, men da den er kemisk fri for det babysprog, der undertiden har skæmmet lignende publikationer, og da den viser en helt ualmindelig evne til i flydende form at få alt væsentligt med, uden at koncentrationen nogensinde bliver til opremsning, vil sikkert et meget stort antal voksne læsere her finde den orientering, de har behov for, og som ellers må søges i for store og svære værker. En meget værdifuld bog. *Rich. Hove*

Koncerthaandbogen. Af Gerhard Schepelern og Gereon Brodin. Bd. 3. Det 20. Aarhundredes Musik. Gjellerup. 1959. 559 s. ill. 29.50. (78.08).

Med dette bind er værket afsluttet; bd. 1 og 2 anm. i B.V. 1957, s. 134-35 og 496. Brodins bog: »En värld av musik« har en række yngre svenske værker med, som så at sige er ukendte i Danmark, de er i den danske udgave erstattet af en hel del danske værker. G.S. siger selv, at det er vanskeligt at skønne om, hvor mange af disse værker (hvilket iøvrigt også gælder de udenlandske) som vil

blive tilbage, når tiden er gået, men i øjeblikket har de alle så megen interesse, at det er rigtigt, at de er taget med. Den helt moderne musik, f.eks. elektronmusik, er bevidst udeladt. Som bogen er, er den i hvert fald til glæde for mange almindelige musikdyrkere. *Kj. Hasselbalch-Larsen*

Schiørring, Nils. Musikkens veje. Berlingske. 1959. 160 s. ill. 5.50. (Berlingske Leksikonbibliotek,8). (78.914).

En meget værdifuld orientering og sagkyndig vejledning med absolut personlig stillingtagen til de enkelte komponister og deres værker. Bemærkelsesværdig er den gode gennemgang af den nye nordiske musik, som jævnthen forsømmes herhjemme, fordi man endelig skal vise sit kendskab til den »store verden«, der altid ligger sydpå. Uundværlig for biblioteker med musiksamlinger og anbefalelsesværdig for biblioteker uden sådanne. *Rich. Hove*

SPORT

Sørensen, Arne. Fodbolden ruller for Danmark. Branner og Korch. 1959. 160 s. ill. 12.75. (79.71).

Over genrens jævnmål. A. S. er et reelt og oprigtigt mandfolk med svært god forstand på fodbold og med et hjerte der banker bravt for fodboldungdommen. Hans bog bæres i al stilfærdighed oppe af sund fornuft og god moral – og vil alligevel blive revet væk. Pædagogik uden tårer! Oplagt til ungdomshylden. *Povl Skov*

JAGT

Bavngaard, Knud. Breve til Diana. Martin. 1959. 126 s. ill. 16.75. (79.92).

En smuk og god bog med dejlige beretninger fra dansk jagt: harejagt, sneppejagt, pürschjagt o.s.v. ja, selv et par historier om jagt på mår og vildkanin får vi med. Bogen er smukt illustreret af Leif Ragn-Jensen. At anbefale for alle biblioteker. *Jørgen Bruun*

Jeg er jæger. Red. af G. Ahlefeldt-Bille og Torben J. Meyer. Politiken. 1959. 448 s. ill. 12.00. (Politikens Håndbøger, 188). (79.92).

I Politikens kendte og skattede håndbogsserie er nu også kommet en håndbog om jagt. Det er forbavsende, så omfattende bogen er. Alt om jagt i Danmark, og hvad dertil hører, er faktisk med – end ikke et afsnit om vildt i køkkenet mangler. Bogens hovedredaktør er jagtrådsformanden – greve G. Ahlefeldt-Bille, og medarbejderne repræsenterer den højeste sagkundskab. Bogen hører hjemme på ethvert bibliotek. *Jørgen Bruun*

Kaaberbøl, Otto. Med bøsse og hund. Odense. Skandinavisk Bogforlag. 1959. 157 s. ill. 24.00. (79.92).

Kaaberbøl har her udgivet en samling jagthistorier fra de former for jagt, som de fleste danske jægere elsker og kender. De er levende fortalt – har både lune og spænding – og er velgørende fri for selvforherligelse af nogen art, – tværtimod! Et par småindvendinger: Hvorfor kalde ræven alt for mange gange i træk for »den røde fribytter«? Det trætter. – Et sted er forfatteren lige ved at skyde på råvildt på en afstand af 55 m med hagl! Sligt bør ikke sættes på tryk – selv i en jagthistorie. Men det er småting. Det er den bedste samling jagthistorier, vi har fået i mange år, og alle biblioteker, der køber jagtlitteratur, vil have glæde af bogen. Den har mange dejlige tegninger af Claus Bering. *Jørgen Bruun*

LITTERATUR OG SPROG

Kabell, Aage. Faser af dansk digtning. Rosenkilde og Bagger. 1959. 228 s. 16.50. (81.6).

Bogen er skrevet til brug for svenske litteraturstuderende, og dens nytte herhjemme er straks mere tvivlsom. Det er ikke nogen litteraturhistorie i gængs forstand, langt mindre en opslagsbog, og man må forudsætte en del kendskab til og interesse for alle perioder i dansk digtning hos den der læser den i eet stræk, som den egentlig bør læses. Stoffet er delt i perioder, ikke enkelte forfatterskaber som hos Vilh. Andersen eller genrer som hos Billeskov Jansen (hvem den forøvrigt skylder en del). Herved opnås ofte nye og overraskende belysninger, og det lykkes forfatteren på den korte plads at karakterisere træffende og retfærdigt. Det sidste kapitel om den nyeste litteratur er svagt; at forfatteren ikke tror på levekraften i hovedparten af de moderne forfatterskaber er kun forfriskende – der er nok, der udråber mesterværker hver dag – men det synes meningsløst f.eks. at erindre svenske studenter om Axel Juel og ofre flere sider på Rørdam, når Jørgen Nielsen, Frantz-Jacobsen og Erling Kristensen m.fl. overhovedet ikke næv-

nes. Men som en personligt præget og i detaillen ofte værdifuld fremstilling af vor litteraturs udvikling, bør bogen være at finde i de største biblioteker. *Niels Chr. Lindtner*

Lindum, Olaf. Bedre engelsk. Hans Reitzel. 1959. 207 s. 14.75. (89.3).

Efter »Bedre dansk« og »Bedre tysk« (anmeldt B.V. 1959, side 232 og 483) fortsætter sprogserien med en engelsk hjælpebog. Engelsk er så nemt – i begyndelsen – men der er meget få udlændinge som når til at beherske ordenes nuancer, ordstillingen, brugen af præpositioner og andre småord. Lindums bog giver nogle gode tips om udtale og grammatik, men består ellers af en alfabetisk liste over vanskelige ord og udtryk med korte, dækkende forklaringer. Eksemplar 1 til læsesalen. *Ole Koch*

Logografi. Internationalt skriftsprog. Binem's system. (Dansk, engelsk, fransk, spansk og russisk udgave; flere under udarbejdelse). Logography Center, Dr. Binem, Nakskov. 1959. Dansk udgave kr. 10.00. (89).

Logografiens idé er den at hvert ord nummereres, »således at et bestemt tal betyder det samme ord (eller den samme mening) på alle sprog.« Hvis jeg vil skrive til en englænder: »Hils din kone«, finder jeg ved hjælp af en tabel at brevet skal lyde: 1393 4009 3885. Når modtageren dechiffrerer koden står der: »Greet your wife«. Det går jo an, og med lidt fantasi på begge sider kan pennevenner nok have fornøjelse af at udveksle sådanne ukomplicerede meddelelser. De ca. 2000 ord som systemet nu består af rækker ikke ret langt i praksis, men værre er det, at grundsætningen »et ord er et ord« ikke tåler nærmere prøvelse. Den erfaring gør man sig hurtigt når man lærer et fremmed sprog, og selv inden for samme sprog er ordenes betydning afhængig af situation og baggrund. Disse problemer møder man på et helt andet plan: ved konstruktion af elektroniske oversættelsesmaskiner. Der findes i dag maskiner som kan oversætte teknisk-videnskabelige tekster i en form som kan tydes af eksperter på det bestemte fagområde. At litterære tekster endnu en tid må oversættes på gammeldags maner vil fremgå af følgende anekdote. Man indgav maskinen et bibelcitat: Ånden er redebon, men kødet er skrøbeligt. Den svarede ufortøvet på russisk: Vodka is ready, but meat's gone bad. *Ole Koch*

Sofokles. Antigone. Tragedie. Overs. af Otto Gelsted. Sirius. 1959. 87 s. ill. 12.50. (Græske Klassikere, 4). (88.2).

Af Antigone findes i forvejen to fortræffelige oversættelser, en friere af Thor Lange og en mere stilren af Niels Møller. Otto Gelsted går nærmest en middelvej, men hans gengivelse er med sine femfodede jamber den lettest læste af de tre. Det er blot skade, han ikke i højere grad finder de værker frem, der ikke er oversat i nyere tid. *Kjeld Elkjær*

Sørensen, Villy. Digtere og dæmoner. Fortolkninger og vurderinger. Gyldendal. 1959. 207 s. 22.75. (81.04).

I form af en samling essays giver V. S. et kulturfilosofisk indlæg, hvis sigte rækker ud over det litterære. Hans afhandlinger om Kidde, Thomas Mann og Hermann Broch stiler alle den samme vej, ligeledes hans fortolkninger af de »dæmoniske« symboler i Middelalderens folkeviser. Symbolfortolkninger kan føre til alskens vilkårligheder, men V.S. har til gengæld en indfølingsevne i analysen, der gang på gang giver frugtbare problemstillinger. At han vil en ganske bestemt vej, er klart, men man føler det nu og da gynge under fødderne, når man følger ham. *Chr. Stub Jørgensen*

The way to Danish. A textbook in the Danish language written for Americans. By Erling Norlev and H. A. Koefoed. Munksgaard. 1959. 306 s. 36.00. (89.6).

En frisk og utraditionel lærebog i dansk sprog, skrevet for engelsktalende udlændinge. Man havde gerne undværet en bemærkning om danskernes velkendte sense of humor, men iøvrigt er det lykkedes at give et godt indtryk af almindelig daglig tale, og de grammatiske problemer præsenteres på en tiltalende måde uden pedanteri. Bogen er et solidt stykke arbejde som bør kunne lånes på de større biblioteker. *Ole Koch*

HISTORIE

Braarvig, Hans. Invasionens helte. Overs. af Ole Kiilerich Svendsen. Hernov. 1959. 287 s. ill. 19.50. (91.93).

I skønlitterær form med indskudte dokumentariske skildringer af krigens gang følger vi en lille gruppe nordmænd, der flygter til England og indrulleres i de berømte »Commandos«. Det meste af bogen handler om deres utroligt hårde uddannelse, først i krigens sidste halve år bliver de indsat ved

erobringen af Walcheren. De forskellige typer er ganske godt karakteriseret, og deres sindstilstand og reaktioner under venten, træning og kamp realistisk skildret. For større biblioteker. *Jens Maarbjerg*

Dyggve, Ejnar. Avla sacra - avla sancta. Iagttagelser og slutninger fra et palads ved Adria fra gotervældets tid. Gad. 1959. 32 s. ill. 4.00. (Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning, 239). (91.5).
På den store sal i et verdsligt palads og en kristen kirkesal fra de første århundreder er der så ringe en forskel, at vor lærde specialist på dette område kun med opbydelsen af al sin skarpsindighed kan afgøre, om en ruin på en af Dalmatiens øer er et palads eller en kirkebygning. Beviset er ført med stor dygtighed, men emnet er så specielt, at det kun kan have interesse for et meget begrænset publikum. *Svend Thomsen*

Gunther, John. Sovjetunionen – set indefra. Overs. og àjourført af Per Himmelstrup og Eigil Steffensen efter »Inside Russia To-day«. Hirschsprung. 1959. 544 s. 34.50. (97.931).
En omfattende, om end ikke dybtgående analyse af forholdene i Sovjetunionen inden for alle områder, politiske, økonomiske, militære, videnskabelige, kulturelle. Gunther er en journalist af meget stort format, selv om han til tider skriver lidt for bredt og usystematisk. Han lægger ikke skjul på sin antikommunistiske indstilling, men vurderer alligevel som regel behageligt nøgternt og realistisk. Hans formål er at udrydde vrangforestillinger og medvirke til den indbyrdes forståelse, der betinger sameksistens. Han når sit mål, selv om enkeltheder kan trækkes ud og angribes, som sket er – det er uundgåeligt i en bog af et sådant omfang – og selv om visse afsnit, f.eks. om Ruslands historie og Marxismen, er ganske intetsigende.
, *Jens Maarbjerg*

Holm, Axel. Hvidsten Gruppen. Vendelkær. 1959. 120 s. 9.75. (96.71).
Denne lille lavmælte, fordringsløse bog, der uden store ord eller effektjageri beskriver en modtagergruppes arbejde og dens skæbne (næsten alle dens medlemmer blev henrettet af tyskerne), fortjener i høj grad den nye udgave, der er et uforandret optryk af udgaven fra 1945. Den måtte ikke udgå af bibliotekerne. *Jens Maarbjerg*

Holm, Søren. Oplysningstiden. Tanker og Livssyn. Munksgaard. 1959. 423 s. ill. 32.00. (91.7).
Det er oplysningstidens indre historie her gives, en fremstilling af hvordan det europæiske livssyn udvikler sig i det 18. århundrede, hvordan det verdsliggøres og skaber en fornuftpræget og moralsk lykketro på menneskeligt grundlag. Vi har været vant til at se perioden i romantikernes uvenlige belysning eller til gengæld fremhævet af romantikkens antagonister. S. H. giver en mindre ensidig gennemgang af rationalismens tankebygning, men med den ærbødighed der springer af bevidstheden om, at oplysningstiden har givet afgørende bidrag til den grund vor kultur bygger på. En helt igennem solid bog, som man føler sig tryg ved: tung i stoffets fylde og klar i dets behandling og fremstilling. *Chr. Stub Jørgensen*

Kjærum, Poul. Fortiden til revision. Berlingske. 1959. 144 s. ill. 5.50. (Berlingske Leksikonbibliotek, 7). (91.1).
Arkæologi er blevet en meget omfattende og på mange områder indgribende videnskab. Første indblik heri gav oversæt. af de Laets bog (1957) om moderne arkæologis metoder, teknik og problem. Kjærums lille bog tager opgaven op på hjemlig grund, viderefører, uddyber og fører àjour. Forbavsende stofrigdom på lille plads, klar fremstilling, gode billeder og diagrammer. Leksikalske stikord, henvisninger og registre.
Arthur Fang

Krarup, Per. Romerske profiler. Gyldendal. 1959. 69 s. ill. 5.75. (Antik Kultur). (91.4).
Denne lille bog er blevet til som 6 radioforedrag om romerske statsmænd fra Cato til Konstantin. Den anbefales til biblioteker af alle typer som en let læst, klar og sober fremstilling af emnet. I et afsluttende kapitel er der gjort rede for den nyere videnskabelige litteratur, bogen bygger på.
Kjeld Elkjær

Lund, Erik. De sidste 60 år. Verdenshistorien siden 1900. Gyldendal. 1959. 160 s. ill. indb. 13.50. (91.9).
En særudgave af sidste afsnit i forfatterens verdenshistorie. Det vil være naturligt, selv om man har denne sidste, at anskaffe »De sidste 60 år«, der vil blive anbragt et helt andet sted, hvor vi netop mangler oversigter af denne karakter, så meget mere som den er aldeles fortræffelig inden for sin begrænsning, den rent politiske historie. De udmær-

kede litteraturhenvisninger forhøjer bogens værdi betydeligt. *Jens Maarbjerg*

Mathiassen, Therkel. Nordvestsjællands oldtidsbebyggelse. Nationalmuseet. 176 s. ill. 50.00. (Nationalmuseets Skrifter. Arkæologisk-historisk række, 7). (91.1).

En bebyggelseshistorisk undersøgelse på grundlag af faste oldtidsminder, kulturspor og indsamlede oldsager på linie med den over Vestjylland 1948. Området afgrænses ved to lige linier, ø. f. Ovrø og s. f. Reersø. Arkæologer har gennemtravet terrænet og iagttaget, desuden er alle oldsager, der lod sig efterspore registreret. De 100 s. er tavler, og der er 33 plancher. Engelsk summary.

Arthur Fang

Mörner, Magnus. Latinamerika. En historisk oversigt. Overs. af Holger Brøndsted. Rosenkilde og Bagger. 1959. 360 s. ill. 24.50. (98.5).

I forhold til den tidligere i denne bogsæson udkomne »Læg mærke til Latinamerika« af Ole Bernt Henriksen er Mörners bog en sværvægter. Men medens den første på sin lette journalistiske facon navnlig beskæftigede sig med aktuelle forhold, lægger den sidste hovedvægten på den historiske udvikling, på hvilket område dr. Mörner, der er leder af det Ibero-Amerikanske Institut i Stockholm, er en autoritet. Har man anskaffet Bernt Henriksen, må man ikke derfor gå uden om Mörners bog, der må betragtes som afløseren af Instituttet for Historie og Samfundsøkonomis »Latin-Amerika« fra 1950. *Jens Maarbjerg*

Pedersen, Johs. Israel. 1–2. Sjæleliv og Samfundsliv. Branner og Korch. 1958. 428 s. 30.00. (91.2).

Pedersen, Johs. Israel. 3–4. Its life and culture. Branner og Korch. 1959. 795 s. 65.00. (91.2).

1.–2. del af dette standardværk om det gamle Israels kulturelle forhold udkom 1. gang på dansk i 1920 og i en lidt ændret engelsk udgave i 1926. En ny dansk udgave med disse ændringer udkom i 1933, og det er denne udgave, der her er udsendt i fotografisk optryk. 3.–4. del med undertitel Hellighed og Guddommelighed kom på dansk 1934 og på engelsk i 1940. Den engelske udgaves undertitel er for hele værket Its life and culture og er udgivet i fotografisk optryk flere gange. 3.–4. del på dansk er ikke blevet optrykt, men muligvis sker det i 1960. Den danske udgave har register til hele værket i sidste del. Til det her nævnte engelske optryk er tilføjet nogle få sider med stillingtagen til nyere litteratur. Selvfølgelig er der sket adskilligt indenfor den gammeltestamentlige forskning i det forløbne kvartsekel, som dette værk ikke tager stilling til. Men det har sin styrke i sin indtrængende analyse af de forskellige begreber og af de gammeltestamentlige fortællinger. Fuldt udbytte af værket kræver kendskab til hebraisk, men det giver enhver, der med nogen tålmodighed vil arbejde med det, et fascinerende indblik i den gammelisraelitiske verden, og iøvrigt er alle hebraiske ord omskrevet med latinske bogstaver. *Johs. Blauenfeldt*

Philips, C. E. Lucas. Angrebet på Saint Nazaire. Overs. af G. Ørum Frandsen efter »The Greatest Raid of All«. Hirschsprung. 1959. 275 s. 17.50. (91.93).

Forfatteren har en kedelig, pedantisk stil (»som vi allerede har hørt«, »Som vi snart skal se« gentaget i det uendelige). Han hjælpes ikke af stiv og ubehjælpsom oversættelse. Når bogen alligevel gør en vis virkning og efterlader indtryk, skyldes det emnet: det store commando-raid i 1942, der ødelagde den kæmpemæssige tørdok og derigennem fik afgørende indflydelse på den strategiske situation i slaget om Atlanten. Forberedelserne gennemgås i detailler, og angrebet beskrives så at sige minut for minut. En sådan skildring er et naturligt supplement til »generalserindringerne« og oversigtsværkerne fra 2. verdenskrig, når talen er om at finde frem til krigens sande ansigt, og bogen bør derfor have en plads i de større biblioteker. *Jens Maarbjerg*

Seidenfaden, Erik. Luft mellem magtblokkene. En analyse af planerne om Disengagement i Europa. Det Udenrigspolitiske Selskab og Det Danske Forlag. 1959. 64 s. 3.50. (Udenrigspolitiske skrifter, serie IV no. 1). (91.94).

Disengagement, skabelsen af neutrale zoner i Europa for at formindske mulighederne for sammenstød mellem stormagterne, har været et hovedemne for den udenrigspolitiske diskussion gennem de sidste år. Forfatteren trækker hovedlinierne i diskussionen op uden at tage parti og fremlægger det væsentligste indhold i det dusin forskellige planer, der har været udkastet, af hvilke de mest omtalte og almenkendte nok er Rapacki-planen og George Kennans fra »Rusland, atomet og Vesten«. Som alle

de øvrige bind i serien er dette af høj kvalitet. *Jens Maarbjerg*

År og dage. Verdenshistoriske skildringer. Red. af Georg Buchreitz og A. Thrue-Møller. Bd. 1-2. Gyldendal. 1959. 1. Til romerfreden. 132 s. ill. indb. 9.75. (90). 2. Fra romerfreden til opdagelserne. 176 s. ill. indb. 12.75. (90).

Siden P. Munch udgav sin fyldige verdenshistorie for gymnasieskolen er de fleste lærebøger i historie blevet mere kortfattede og kun omfattende det pensum, der skal læres til eksamen. For at bøde på denne noget tørre knaphed har en kreds af skolefolk sat sig for at udgive supplerende læsning til historieundervisningen. Hver af de to hidtil udkomne småbøger omfatter 20-24 selvstændige skildringer af væsentligst kulturhistorisk indhold, klart, godt og spændende skrevet. Disse skildringer vil for øvrigt udmærket godt kunne læses af voksne. Litteraturhenvisninger samt personregister, ordforklaringer og udtale af navne ledsager disse småbøger, som kan anbefales alle biblioteker. *Svend Thomsen*

PERSONALHISTORIE

Andersen, H. C. og Henriette Wulff. En Brevveksling. Ved H. Topsøe-Jensen. I. Odense. Flensted. 455 s. ill. tvl. 45.00. (99.4).

Henriette Wulff var datter af P. F. Wulff, søofficer og Shakespeare-oversætter og en af de velyndere, der hjalp den unge digter i vej. Jette Wulff var et interessant menneske, som fængsler både ved sin karakter og sin tragiske skæbne. Hun var krøbling og svagelig, men med et stærkt sind. Hendes lange rejser stiller selv den vidtforrejste Andersen helt i skygge. Hun omkom ved en skibsbrand på Atlanterhavet. For Andersen var hun, som hun kaldte sig i brevene, en trofast søster, hvis dybe forståelse både af digteren og mennesket gav den følsomme H.C.A. en tryghedsfornemmelse, som gør, at han i denne brevveksling kan åbne sig uden forbehold og samtidig udfolde sine livligste skribentegenskaber for en initieret læserinde. Brevsamlingen skal omfatte tre bind; det foreliggende når til 1848. Det rummer tillige en stor indledning af udgiveren, som her giver et samtidig tæt og klart billede af Andersens forhold til familien Wulff og af brevvekslingens historie. Af henvisningerne ses det, at vi kan vente et meget fyldigt noteapparat, der vil gøre denne brevsamling til en uvurderlig håndbog. *Chr. Stub Jørgensen*

Bay, J. Christian. Max Henius. Arv og Lære, Vidsyn og Virke, Agt og Mål. Et Hundredårsminde. Rosenkilde og Bagger. 1959. 49 s. 12.50. (99.4).

Dansk-amerikaneren J. Christian Bay har skrevet et mindeskrift om sin højtfortjente landsmand Max Henius i hundredåret for hans fødsel. Henius var en iderig og energisk mand med mange interesser, bl.a. var han medlem af direktionen for Chicagos folkebiblioteker, men det, man i Danmark bedst vil huske, er hans indsats for oprettelsen af Rebild Nationalpark og stiftelsen af udvandrerarkivet på Sohngaardsholm. Det smukke lille skrift er trykt hos Simon Gullander i Skjern i 400 eksemplarer, hvoraf 100 kommer i handelen hos Rosenkilde og Bagger. *N. Kaae*

Dumreicher, Carl. Mellem Bøger og Biblioteker. Små Livserindringer. Nyt Nord. Forl. 1959. 126 s. ill. 12.50. (99.4).

Til sin 80 års fødselsdag fornylig har bibliotekar Carl Dumreicher udsendt en lille sirligt udstyret bog, rummende små spredte bidrag til hans slægts historie og en række minder fra hans eget liv »mellem bøger og biblioteker«. Af forfædrene berettes udførligst om Johann Heinrich Dumreicher, mester for det anselige bygningsværk, dokken på Christianshavn, opført under Chr. IV. På mødrene side, hvorfra autor mener at have arvet sine boglige interesser, dvæles især ved de tre skolemænd, rektorerne Johan Henrik, Emmanuel og Erich Giørup Tauber.

Dumreicher fortæller let, underholdende, anekdotisk. Visse træk i slægtskrøniken, bl.a. enkelte, hvor forf. selv ses på skuepladsen på sporet af de henfarne ahner, formes som novellistiske småsituationer. Noget lignende gælder bibliotekserindringerne, der er fortalt og særlig har interesse for bibliotekskredse. Som Ewald var typen på »den følende skjald«, er Dumreicher typen på den følende bibliotekar. Han har kærlighed til bøger og biblioteker. Biblioteket, især det gl. Universitetsbibliotek, som han i en menneskealder har tilhørt, er for ham et mindernes hus, der stemmer ham, om ikke til fromhed og forsagelse, så dog til andagt og lyrisk fortabelse i stemningen af svunden tid. Hvad han be-

retter om mennesker og tilstande, han selv har oplevet i dette hus, er uden at vove en nærgående karakteristik et elskværdigt og kærkomment bidrag til rækken af danske bibliotekserindringer. Bogen afsluttes med en skildring af forf.'s besøg under første verdenskrig på danske herregårdsbiblioteker (med den berømte spøgelseshistorie på Clausholm) og det bevægede kapitel om fundet af blokbogen på Lerchenborg, som virkelig er værd at erindre. *Ole Jacobsen*

Elling, Christian. Shakespeare. Indsyn i hans verden og dens poesi. I. Landskabet. Gad. 1959. 164 s. ill. 94.00. (99.4).

Dette er en detailundersøgelse af blomsternes betydning i Shakespeares naturopfattelse og hans poetiske billedsprog; emnet er gransket ud fra et grundigt tekststudium og belyst gennem strejftog i samtidig digtning, kunst og botanisk kulturhistorie, samt ved rejser i det særlige Shakespeare-landskab, som det har overlevet på hans egn, dokumenteret ved professor Ellings storartede fotografiske optagelser. Hele stoffet er belagt med henvisninger til et noteapparat, som dog først kommer med bd. II., der vil beskæftige sig med dyr, bygninger m.m. Professor Elling er en mand med dyb og grundig lærdom, men han er mere end det. Bogen er ikke blot for videnskabelige kaldsbrødre; den har noget at meddele enhver elsker af Shakespeares poesi. Stoffet bevarer sit liv under forfatterens hænder; hans Shakespeare-bog er alt andet end filologiske snurrepiberier. Den har en duft af friske blomster. *Chr. Stub Jørgensen*

Fabricius, Johs. Albert Schweitzer, kætter og helgen. Credo. 1959. 193 s. ill. 14.75. (99.4).

Det er en ung medarbejder ved fjernsynet, der har skrevet denne meget anbefalelsesværdige bog om S. I 1. del skildres S.'s liv, med mere vægtlæggen på det, der førte ham ind på arbejdet i Afrika, end på selve dette arbejde. I 2. del gives der en sammentrængt fremstilling af S.'s syn på Jesu virksomhed og forkyndelse. Dette er vel bogens mindst værdifulde afsnit, fordi S.'s standpunkt efterhånden betegner et tilbagelagt stadium i den nytestamentlige forskning. 3. del giver en skildring af S.'s kulturfilosofi og etiske opfattelse. Her er det lykkedes at give en fremstilling af udviklingen i S.'s opfattelse og af hans etiske syns tilblivelse, som må betegnes som meget vellykket. *Johs. Blauenfeldt*

Harris, Frank. Levemand i London. Overs. af Ove Brusendorff. Thaning & Appel. 1959. 216 s. 22.00. (99.4).

Tredie bind af »My Life and Loves«, ligesom de tidligere fuldt af tids- og personhistoriske godter. I dette bind interesserer især, hvad han kan fortælle om Oscar Wilde og om det engelske kongehus. Hans litterære kommentarer viser også, at hans verden går langt ud over, hvad han er berømt for. Det er til gengæld de par kapitler om hans erotiske oplevelser, der vil skabe efterspørgsel, hvis bogen anskaffes; var de der ikke, havde han haft mulighed for en Muusmanns hyggelige popularitet. *Chr. Stub Jørgensen*

Kierkegaardiana. Udg. af Kierkegaard Selskabet ved Niels Thulstrup. Bd. 3. Munksgaard. 1959. 135 s. 16.00. (99.4).

Det er et meget lødigt hæfte, der denne gang foreligger af »Kierkegaardiana«. G. Malantschuk undersøger, hvorfor S. K. har dediceret P. M. Møller Begrebet Angst, og de øvrige bidragydere er Arild Christensen, Anna Poulsen, Marie Thulstrup, G. Scherz og Carl Jørgensen. Howard A. Johnson skriver mindeord om den amerikanske Kierkegaardkender Walter Lowrie, og endelig er der en række kyndige anm. af bøger, der som helhed har relation til S.K.

Studierne, der kommer ca. hvert andet år, bør findes på de større biblioteker. *Søren Holm*

Krenchel, Ejnar. Lykken ved aldrig at blive til noget. Ejner Krenchels Forlag. 1959. 112 s. 14.50. (99.4).

Det er ikke nogen behagelig oplevelse at blive konfronteret med hr. Krenchels erindringer, der er et sammensurium af praleri, naivitet og egocentricitet. Afsnittet om antisabotage-kampagnen under besættelsen fylder kun en lille del af bogen og bringer intet nyt. Krenchel burde være blevet i den glemsel, der så nådigt har sænket sig over ham. Men så havde han rigtig nok ikke været Krenchel. *Jens Maarbjerg*

Munch, P. Erindringer. Udg. af Udgiverselskab for Danmarks Nyeste Historie. Red. af Povl Bagge under medvirken af Torben Damsholt og Erik Stig Jørgensen. Bd. 1. 1870–1909. Fra skole til folketing. 328 s. ill. Nyt Nord. Forl. 1959. 24.50. (99.4).

For dem, som i alt fald til dels har gennemlevet den tid, erindringerne spænder over, vil bogen være højst interessant – uanset at

forfatteren er meget karrig med at omtale personlige oplevelser fra ungdomsårene. For yngre mennesker vil bogens noget tørre referat af studenterforeningspolitik og politiske kampe og valgresultater før og efter systemskiftet virke som noget, der forlængst er tilbagelagt, og hvis personer ikke længere huskes. Værket, der er opbygget på grundlag af P. Munchs optegnelser fra årene efter hans tilbagetræden som minister, vil blive fortsat i adskillige bind og vil sikkert kunne påregne en voksende interesse hos læserne, efterhånden som P. Munch træder frem som en af de personligheder, der stærkest har præget vort politiske liv i den sidste menneskealder. *Svend Thomsen*

Møller, Niels. Niels Møller, Valdemar Vedel. Brevveksling 1885–1915. Udg. ved Knud Bøgh. Gad. 1959. 117 s. ill. Gad. 10.00. (99.4).

Udvalget er foretaget i anledning af 100-årsdagen for Niels Møllers fødsel, og i denne stilfærdige korrespondance er det hans person, der træder klarest frem. Ganske fri for litterære eller private afsløringer giver bogen et fint billede af de to herrers skyhed og angst for at trænge sig ind på hinanden, trods det med årene nære venskab, der knyttede dem sammen. M.'s breve kan undertiden i naturskildringerne bringe hans digte i erindring, af og til fælder han domme over den danske litteratur, som nok kan bringe guldalderelskeren Vedel til at fnyse. Mod slutningen, hvor brevene bliver kortere, anes tragedien i Vedels magtesløshed overfor vennens dybe melankoli. – En fin specialitet for de største biblioteker.

Niels Chr. Lindtner

Ostenfeld, Ib. Charles Darwin. Personlighed og sygelighed. I anledning af hundredåret for udgivelsen af Arternes Oprindelse 24. november 1859. Nyt Nord. Forl. 1959. 43 s. ill. 6.00. (99.4).

På grundlag af materiale fra Darwins selvbiografi og breve m.m. forsøger Ib Ostenfeld at give en psykiatrisk bestemmelse af den store naturforsker. Det knortede, ofte skruede sprog, de tit utilfredsstillende karakteristikker, og til dels urigtige oplysninger (f.eks. at det var Darwin selv, der foreslog, at hans og Wallace's meddelelser skulle fremlægges samtidig i Linnean Society) gør, at bogen trods nydeligt udstyr og mange gode citater kun kan have interesse for de store biblioteker. Ruth Moore har givet en fuldt så god, med citater underbygget karakteristik af Darwin.

Axel Andersen

Pasternak, Boris. Forsøg til en selvbiografi. Overs. af Edith Frey. Gyldendal. 1959. 148 s. 11.75. (99.4).

Indledning til en ny udg. af Pasternaks digte, som endnu ikke har fået lov at udkomme i Rusland. Sammenlignet med hans i tyverne skrevne selvbiografiske »Lejdebrev« (dansk overs. 1953) må det siges, at »forsøget« ikke bringer meget nyt *stof*, derimod jævnligt omvurderinger af såvel mennesker som episoder. Fremstillingsformen er voldsomt forandret. Fra »Lejdebrev«s efter hans nuværende opfattelse »unødigt opstyltede« sprog til »forsøget«s jævne og naturlige tale er der en lang vej, i øvrigt den samme, der kan påvises i hans fiktionsprosa. Bogen er ikke kun af selvbiografisk betydning. Gennem sin omtale af kunstnere og digtere, Pasternak har kendt, er den et uomgængeligt bidrag til vurderingen af Ruslands kulturelle liv i mere end en menneskealder. *Johs. Lehm Laursen*

Wilhelmina, [dronning] af Holland. Ensom, men ikke alene. Overs. af E. H. Banck-Petersen. Lohse. 1959. 277 s. ill. 27.50. (99.4).

Den fremstilling, Hollands abdicerede dronning giver af sin personlige udvikling og sin indsats i arbejdet for sit land gennem 50 meget omskiftelige år, er naturligvis først og fremmest beregnet på hollændere, hvorfor der er en del, navnlig i begyndelsen, som en dansk læser føler sig noget på afstand af. Men fra 1. verdenskrigs begyndelse og navnlig under 2. verdenskrig følges bogen med udelt interesse. Den bærer et stærkt præg af dronningens faste, men måske lidt snæversynede kristentro, og nu og da får man følelsen af, at hun ikke har vurderet sine rådgiveres omdømme synderlig højt. Bogen er rigt illustreret, også med gengivelser af dronningens tegninger. *Johs. Blauenfeldt*

SKØNLITTERATUR

DANSKE BØGER

Engelbrechtsen, Svend. Stenenglene. Gyldendal. 1959. 171 s. 17.75.

Denne debutroman handler om en ung mand, der kommer ud for den – hverken i livet eller litteraturen usædvanlige oplevelse: at måtte erkende, at han er »anderledes« (i dette tilfælde ved en rygskævhed). Han kommer i lære hos en skrædder, der forfægter den anskuelse, at mennesket ikke har nogen krop. Denne læresætning får han ikke givet videre til lærlingen, der forelsker sig i hans datter, gifter sig med hende, forlader hende – og endda bliver forbløffet over, at hun foretrækker et ægteskab med en mindre æterisk mand.

Der er mange glimt af ærlig vilje hos forfatteren til at transponere sin hovedpersons problemer over i noget almengyldigt; men som helhed må det vist siges, at det ikke er lykkedes, for læseren forbliver ganske uengageret. *Anna Elise Møldrup*

Kristensen, Tom. Hvad er Heta? og andre fortællinger. Gyldendal. 1959. 143 s. 18.75.

Af disse 7 fortællinger har de børne- eller rettere drengepsykologiske skildringer Hvad er Heta?, Hvad er døden?, Hvad er krigen? og Hvad er fortiden? tidligere været udsendt som privattryk. Det er glædeligt, at de nu bliver tilgængelige for større kredse, frisk sansede og væsentlige af indhold som de er. Hertil slutter sig smukt de 3 øvrige, der ikke tidligere har foreligget i bogform og som handler om voksne. Pausen – et bidrag til forbrydelsens psykologi, En dør – uhyggeligt sjæleportræt af en synder der ikke tør synde og Min egen begravelse – om en drankers makabre drøm. For alle større biblioteker. *V. Klingberg-Nielsen*

Nash, Jørgen. Pistolen. Gyldendal. 1959. 184 s. 17.75.

Den dobbeltløbede rytterpistol Leporello beretter om sit liv fra fødslen i 1845 til sit endeligt 100 år senere; navnlig skildres dens første år, hvor den tjener en preussisk junker, og de sidste, hvor den oplever besættelsestiden som løsøre i et københavnsk overlægehjem. Det er en humoristisk satire, men satiren er usikker, dens mål for mange og for uklare, og humoren består mestendels af vittigheder, ofte særdeles vandede. Enkelte rappe pletskud kan noteres, men som helhed er krudtet i Leporello desværre både løst og vådt. *V. Klingberg-Nielsen*

Rasmussen, Gerhard. Midnatsmesse i Peter bar. De Unges Forlag. 1959. 131 s. 12.50

Man har en ubehagelig fornemmelse af, at når denne bog er blevet så mislykket som tilfældet er, skyldes det at forfatteren har skelet til det ønskelige i at forfølge den succes, hans senere bøger har haft på det internationale bogmarked. Man synes at spore det i skildringen af milieuet, en mystisk bar i en ikke nærmere angivet storby, der er så internationaliseret, at den faktisk svæver i luften, og i persongalleriet, en række besynderlige bargæster, der farer ud og ind som marionetter omkring stedets ejer og bartender, en kristen med anfægtelser og hang til dipsomani. Det virker nok moderne og frisindet at lade disse verdens børn forkynde evangeliets nåde og tilgivelse, men det er alt andet end overbevisende. Det kan en Graham Greene gøre, fordi han selv er et verdens barn. Gerhard Rasmussen burde have dvælet mere ved en københavnsk bardisk end ved sit skrivebord, så var der måske kommet kød på marionetterne og troværdighed i forkyndelsen.

V. Klingberg-Nielsen

Ronild, Peter. Imorgen kommer paddehatteskyen. Gyldendal. 1959. 152 s. 17.75.

Forf. er blevet lanceret som dansk litteraturhåb, hvad »vrede unge mænd« angår, og hans tekniske skrivefærdighed står ihvertfald fuldt ud på højde med udenlandske skribenter af denne kategori. 5 af de 7 noveller giver indtryk dels af en kynisk realitetssans, dels af en vis fabuleringsevne. Indlednings- og slutnings-novellen, der har samme hovedpersoner, idet de skildrer et par halvvoksnes oplevelser en sommerdag på Amager fælled og deres møde nogle år senere, må afgjort være de partier i bogen, der giver de største løfter for forfatterens fremtid.

Anna Elise Møldrup

Terdal, Svend Aage. Livets minefelter. Borgen. 341 s. 22.50.

Saxogade rummer en hoben forsumpede og asociale individer, og de elendige bolig- og familieforhold avler forbryderspirer. Såvidt hr. Terdal, der lader læseren følge »nogle unge menneskers store begynderskridt på for-

bryderbanen«. Til den ende kører han frem med alt hvad man kan ønske sig af last: alfonseri, pengeskabsbræk, smugkrovirksomhed og meget mere. Fortællingen er indsovset i »livagtighed« og specielt Terdalske »vittigheder«. Fortællingen drejer sig iøvrigt om en familie hvis medlemmer glider ned ad skråplanet hver på sin måde, mens moderen meget romantisk efter to mislykkede ægteskaber finder den store kærlighed.

Tæppet går ned for en delvis happy-end, men vi har ingen grund til at klappe.

Sigurd Bjeld

Tonti, Leo. Rød venus i romersk bad. En samfundsroman. Autor. 1959. 300 s. 21.50.

Der er parallelhandlinger i Tontis nye roman. Man er dels blandt hedninger og kristne på kejser Konstantin den stores tid dels blandt aristokrater og kommunister i vore dages Rom. Her arbejder en arkæolog med tydningen af nogle gamle vokstavler fra omtalte kejsers periode og indblandes i en narkotikaaffære. Forfatteren siger sin hjertens mening om politiske, sociale og religiøse forhold, og han har talent for ironien, men kommer til kort som fortæller og stilist. Bogen er rent ud sagt grumme kedsommelig.

Sigurd Bjeld

LYRIK

Bjørnvig, Thorkild. Figur og Ild. Gyldendal. 1959. 91 s. 12.75.

Bjørnvig er en utrolig digter. Hans sprog er så rigt og koncentreret, at man sidder tilbage med det indtryk, at alt er sagt. Kommet til hægterne må man indrømme, at han godt undertiden kan være knudret og måske mere pillen i sin iver for præcision end nødvendigt. To ting er at bemærke ved denne nye samling: De pragtfulde naturdigte med hav- og strandmotiver, som er mere åbne og umiddelbare end man skulle vente, og de »vanskelige« digte, fx. »Koslow«, hvor han giver et skræmmende billede af en menneskeype som fremtiden nok vil begunstige. Denne digtsamling må med i selv det snævreste udvalg blandt årets lyrik s. m. Frank Jægers »Cinna«.

Per Højholt

Boolsen, Johannes. Jupiterbogen. En kosmisk fabel. Ribe. Dansk Hjemstavnsforlag. 1958. 97 s. 8.00.

Denne samtidssatire rummer adskilligt, som enhver vil samstemme i, og den er formet i skikkelige og ret letløbende vers. Men både vers og satire savner den rigtige gnist. Man mærker, at det ikke er rigtige kloder, forfatteren jonglerer med. *Chr. Stub Jørgensen*

Bøgh Larsen, Arne. Skøgens sang. Schønberg. 1959. 55 s. 9.75.

Arne Bøgh Larsen har denne gang svigtet de små tænksomme digte, som han med vekslende held har dyrket i nogle år. Med satire og protest går han nu i store digtsuiter til angreb på bylivet med dets forbandelser, alt det kunstige og menneskeskabte. Beklageligvis er det mere, end han har temperament og poetisk formåen til.

Per Højholt

Char, Rene (fr.). Digte og prosa. I udvalg og overs. ved Ebbe Traberg. Fredensborg. Arena. 1959. 71 s. 9.75.

Digtene røber i mange enkeltheder en magisk billedskabende evne, men de er så dunkle, at selv med originalteksten ved siden af er det vanskeligt at afgøre, om oversætteren har truffet forfatterens mening. I aforismerne når det forvirrende et højdepunkt; undertiden består aforismen blot af et enkelt tilsyneladende tilfældigt ord, så må læseren selv om resten.

Chr. Stub Jørgensen

Gelsted, Otto. Aldrig var dagen så lys. Thaning & Appel. 1959. 42 s. 10.75.

Denne lille digtsamling er et sandt mirakel af kraft og visdom. Gelsted så stor en digter som nogen sinde. Efterhånden går det vel op for flere af hvilken størrelsesorden han er. Hans naturlyrik er ætsende klar og umiddelbar, tankedigtene og portrætterne (bl.a. af Karen Blixen) dybe og rolige. Og hvad roen og det nøgterne blik må betales med, får man et indtryk af i de digte, der er inspireret af søvnløshed og natteensomhed.

Per Højholt

Grejsen Hansen, Dagny. Tidevand. Digte. Fredensborg. Arena. 1959. 71 s. 9.75.

Versene røber et afgjort lyrisk sind. Et tilsyneladende oplevet, men ikke stærkt personligt indhold er fanget i en naturlig form, også uden stærke personlige kendemærker. Det synes at være Herdals lyrik, forf. formelt har lært mest af, og han er jo ikke det ringeste forbillede.

Chr. Stub Jørgensen

Lund-Drosvad, Andr. Vejenes vers. Sange og skitser. Jesp. og Pio. 1959. 191 s. 15.00.

Denne bog, som rummer et udvalg af forfatterens tidligere digtsamlinger og en del nye digte, kunne uden skade have været meget mindre. Det kræver tålmodighed og en

god portion velvilje at finde gode ting frem. De største biblioteker bør vel have den.
Per Højholt

munch-petersen, gustaf. samlede skrifter 1-2. Kunst og Kultur. 1959. 42.00.
Forlaget og udgiveren fortjener ros for dette værk. Foruden hans samlede digte (incl. solen finns og black god's stone, som ikke er udgivet før) får vi hele Munch-Petersens prosadigtning, også her en del hidtil utrykt. Til sidst et poetisk manifest og nogle artikler.

Munch-Petersens plads i dansk lyrik er forlængst fastslået, og de nye ting her ændrer intet. Større købstadbiblioteker bør ikke betænke sig. Oven i købet får man Torben Broströms lange og fortræffelige introduktion til forfatterskabet. *Per Højholt*

Pound, Ezra (am.). Masker. Red. af Torben Brostrøm. Overs. af Ivan Malinovski og Jørgen Sonne. Fredensborg. Arena. 1959. 51 s. 9.75.
Digtene har for en almindelig læser den samme skønhed som kalejdoskopets bevægelige glasstumper. Der er betagende og foruroligende enkeltheder, også irriterende, som digterens forsøg på at gøre poesien til en krydsordsopgave af skjulte citater. Det trøster en, at selv kommentatorerne må lade visse ting »stå hen uden mulig tydning«. Hvis man vil klargøre Pounds intentioner på samme flotte måde som Jørgen Sonne i sin indledning, må man hellere lade være.
Chr. Stub Jørgensen

OVERSÆTTELSER

Abernethy, Cecil (am.). På sporet af Samuel Pepys. Overs. af Johanne Kastor Hansen. Martin. 1959. 380 s. 24.75.
Med prisværdig samvittighedsfuldhed, men uden større digterisk flugt har en amerikansk professor her bygget en roman op over de i Samuel Pepys' berømte dagbøger omtalte begivenheder. Som i dagbøgerne følger man her med interesse den energiske, begavede og ærgerrige Samuel Pepys' hurtige karriere inden for det engelske marinekancelli i årene 1660-69, og bogen giver et fremragende billede af datidens politiske og kulturelle historie, ligesom den har mange levende personskildringer. – – Hvis forfatterens hensigt med bogen har været at vinde nye læsere for Pepys' dagbøger, er det imidlertid næppe lykkedes. Romanen er for detailleret og for store deles vedkommende for speciel i sit miljø; men den har storartede enkeltheder, f.eks. skildringen af Londons brand 1665 og pesten året forud, og den hører naturligt hjemme i købstadbibliotekerne og evt. andre biblioteker, der har Pepys' dagbøger stående.
Arne Rossen

Armstrong, Thomas (eng.). Huset Kaivanov. Overs. af Mogens Boisen efter »A ring has no end«. Haase. 1959. 384 s. 22.75.
Man følger – hvis man kan holde sig vågen så længe! – en russisk adelsslægts historie fra stamfaderens ophøjelse i adelsstanden under Katharina II til en ædel, engelsk officer redder det sidste skud på det bedærvede slægtstræ ud af revolutionens kaos ved at hjemføre hende som sin brud.

Der skete unægtelig noget i Rusland i de 150 år; men det må anbefales at læse om dette alle andre steder end i denne banale og ligegyldige roman. *Anna Elise Møldrup*

Atarov, Nikolaj (russ.). Den første kærlighed. Overs. af Erik Horskjær. Tiden. 1959. 248 s. 17.50.
Tør man dømme efter oversættelsen, vil der ikke gå nogen digter tabt i Atarov. Sløvere prosa er ikke læst længe. Dette er vel forklaringen på, at den ellers så nydelige fortælling om to store skolebørns spæde dragning mod hinanden og om den bitre erfaring, de får gennem omgivelsernes altfor voksne opfattelse af deres forelskelses karakter ikke fænger rigtigt. Trods dette bør større biblioteker dog næppe helt forbigå bogen, der formentlig i ny russisk litteratur betegner et stadium på vej til en ny digtning om kærligheden – ikke til maskinen, til præstationen, til partiet og fædrelandet, men kærligheden mellem mennesker af kød og blod. *Johs. Lehm Laursen*

Bigge, Gottfried Wilhelm (ty.). Munken, der søgte sandheden. Af en tysk præsts optegnelser. Overs. af Uffe Brand. Credo. 1959. 159 s. 12.75.
Denne bog er skrevet af en mand, som nu er luthersk præst i Tyskland, men i 21 år var katolsk præst og munk. Det er vel ikke ligefrem en selvbiografi, men i let romaniseret form fortælles der om en katolsk præst og munk, der i stadig højere grad foruroliges i sin samvittighed over ikke med tilstrækkelig nøjagtighed at have overholdt de mange gældende forskrifter og regler og derfor til sidst beder sine foresatte løse sig fra sine præstelige og klosterlige pligter. Selve bruddet med romerkirken og overgangen til Lutherdom-

men er kun antydet i bogens sidste linje. Man får et absolut sympatisk indtryk af den romerske kirkes mænd, og en del af de omtalte indviklede bestemmelser dokumenteres ved henvisning til den kanoniske rets lovbog eller katolske lærebøger i moralteologi.

Johs. Blauenfeldt

Chandler, Raymond (am.). Det byder man ikke Carmen. Overs. af Grete Juel Jørgensen efter »The Big Sleep«. Grafisk Forlag. 1959. 224 s. 12.50.

Chandler, der døde for et par år siden, var den typiske repræsentant for den kyniske, hårde genre inden for kriminallitteraturen, der i modsætning til den psykologiske genre ikke lægger vægten på en enkelt forbrydelses opklaring, men på en hel kædereaktion af forbrydelser, der afløser hinanden under udfoldelse af voldsomme begivenheder. Chandler var dygtig, men med sin kynisme og pessimisme ikke noget udelt behageligt bekendtskab, selv om han nok vil beholde en fremskudt plads inden for sin lille underafdeling af litteraturen. *Jens Maarbjerg*

Dermoût, Maria (holl.). De titusinde ting. Overs. af Clara Hammerich efter »De tienduizend dingen«. Hirschsprung. 1959. 227 s. 16.50.

Forfatterinden er født på Java og har som embedsmandsfrue haft sit hjem forskellige steder i Hollandsk Indien. Hendes bog omfatter 6 noveller, hvoraf de to første og den sidste er en sammenhængende skildring, der danner rammen om de forskellige begivenheder, der berettes om i de 3 midterste noveller. Alt anskues ud fra en fornem gammel dames synspunkt; hun sidder i begivenhedernes centrum: en tidligere krydderi-plantage på en ø i Molukkerne. Det er hendes vise livsbetragtninger, hendes sønnedatter lever videre med i sin ensomhed – men der er unægtelig lidt mere indhold i de dramatiske begivenheder, som skildres i de »indlagte« noveller. Man skal alt i alt være villig til at følge forfatterinden i hendes balanceren mellem uvirkelighed og virkelighed, hvorved man ikke kan undgå at ængstes for at falde i sentimentalitetens eller krukkeriets afgrunde. *Anna Elise Møldrup*

Dickens, Charles (eng.). Pickwick-Klubben. Overs. af L. Moltke. I-II. Stig Vendelkær. 1959. 389, 377 s. ill. 48.50.

En præsentation af selve værket turde være overflødig. Udgaven har de rigtige gamle illustrationer af Phiz og Seymour. Oversættelsen er den gamle og uopslidelige, kortsagt: udgaven bevarer de bedste traditioner for en bog, der selv er tradition, men unægtelig alt andet end traditionel. Og udstyret er så tilpas gedigent, at udgaven er helt rigtig til biblioteksbrug. *Chr. Stub Jørgensen*

Doyle, A. Conan (eng.). Bedste Sherlock Holmes historier. Udvalgt af Tage la Cour. Overs. af Poul Ib Liebe, Tage la Cour og Verner Seemann. Carit Andersen. 1959. 318 s. 19.50.

Doyle, A. Conan (eng.). Sherlock Holmes mesterstykker. Udvalgt af Tage la Cour. Overs. af Verner Seemann og Tage la Cour. Carit Andersen. 1959. 324 s. 19.50.

Sherlock Holmes og dr. Watson er stadig spillevende trods alle forudsigelser om deres snarlige død. Udvalget af historier i de to foreliggende samlinger er godt, men de fleste biblioteker vil nok have dem i forvejen på anden vis. Trænger man imidlertid til at få suppleret op, kan man roligt købe dem.

Jens Maarbjerg

Dumas, Alexandre (d.æ.) (fr.). Hundrede aar efter. Noveller og skitser. Overs. af Aksel J. Nielsen. Aschehoug. 1959. 145 s. 9.50. (Levende litteratur).

Dette lille udvalg af ikke tidligere oversatte sager bør anskaffes som repræsentation for den gamle mesterfortællers småtingsafdeling, selv om det ikke rummer sensationer. Et glansnummer er dog den længste novelle »Hittebørnene«, en grum røverhistorie fra Italien, stramt, flot og fuldendt fortalt. Foruden en række små fabler bringes et lille afsnit om oplæsningen af den brave Porthos' testamente, der ikke er medtaget i den danske udgave af »Ti år efter«.

V. Klingberg-Nielsen

Frisch, Max (schw.). Homo Faber. Overs. af Aage Dons efter »Homo Faber«. Gyldendal. 219 s. 18.75.

Dette er bogen om Walter Faber, en nutidstypes tragiske historie, det kolde forstandsvæsen eller maskinmennesket der i sin nøgternhed ikke kerer sig om så uvæsentlige begreber som sjæl og skæbne, og som egentlig befinder sig ganske vel derved. Han forelsker sig – mod sin logik – i en pige, og deres forhold berører ham helt anderledes end hans tidligere amourøse oplevelser. Med ubønhørlig konsekvens rammes han af den skæbne, han ikke tror på, idet det viser sig, at pigen er hans egen datter. Tyngdepunktet

i »Homo Faber« er beskrivelsen af Fabers vågnende selverkendelse, hans overgang fra den rationelle elektrontilbeders kolde sjælløshed til opdagelsen af en verden, hvor det menneskelige har en plads. Max Frisch har givet det græske skæbnedrama nye klæder. Hans bog er fuld af symboler, ironi og kontraster og er skrevet i et knapt og koncist sprog. En stor forfatter har givet alle læsere noget at spekulere over, og hans roman er en af sæsonens mest tungtvejende.

Sigurd Bjeld

Gilbert, Edwin (am.). Familien på Glenway. Overs. af Elisabeth Rasmussen efter »Silver Spoon«. Grafisk Forlag. 1959. 466 s. 24.50.

På et udstrakt gods i nærheden af New York lever den hovedrige Gowden-familie en tilbagetrukket tilværelse. På et mondænt ugeblads vegne får en ung kvindelig fotograf adgang til klanen og gennem hendes iagttagelser får læseren indblik i de ikke så misundelsesværdige riges sorger og problemer og i den godt skjulte uret der klæber til den opnåede rigdom.

En kultiveret, velfortalt historie, der indtager en hæderlig plads i rækken af årets underholdningsromaner. *Elisabeth Kjølseth*

Gordon, Richard (eng.). Lille doktor bli'r far. Overs. af Mogens Boisen efter »Doctor and son«. Haase. 1959. 158 s. 14.75.

Den pudsige og kejtet charmerende læge udsættes stadig for alle de kendte situationer, der skal til for at give ynderne af denne specielle, lune farce lejlighed til at sidde og klukke over næsten ingenting. Bogen er nummer fem i den populære doktor-serie med den smart-variable titel, der lader ane fortsættelser ad libitum. *Sigurd Bjeld*

Goethe, Johann Wolfgang (ty.). Ur-Faust. Gendigtning ved Martin N. Hansen. Odense. Nyt Bogforlag. 1959. 75 s. 22.50.

Som en art supplement til Martin N. Hansens nylig udkomne Faust-oversættelse har han her gendigtet Goethes første udkast til sit livs hovedværk; det er første gang, Urfaust foreligger i dansk oversættelse. Gendigtningen har fine kunstneriske kvaliteter og røber sig på hver side som et con amorearbejde. Også fra Odense Amts Bogtrykkeris hånd har bogen fået den udsøgte behandling; både i indre og ydre henseende er den en fryd for en bogelsker. *Chr. Stub Jørgensen*

Hesse, Herman (ty.). Siddharta. En indisk legende. Overs. af Karl Hornelund efter »Siddharta«. Aschehoug. 1959. 124 s. 10.50. (Levende litteratur, 50).

I den indiske legendes enkle, sluttede form, bag hvis prunkløse ydre der gemmer sig en verden af skønhed, visdom og menneskelig varme, gengiver Herman Hesse her sine indtryk ved mødet med den indiske tankeverden, som han fra barnsben har været fortrolig med. Fortællingen om brahminersønnen Siddhartas forskellige stadier på erkendelsens vej – fra samanaernes askese og meditation, over skøgen Kamalas kærlighedskunst og købmanden Kamaswanis praktiske jordbundethed til færgemandens ensomme og dog så meningsfyldte tilværelse i vished om altings enhed og samtidighed – kendetegnes ved en sjældent fin harmoni mellem form og indhold, og legenden er blevet en forunderlig rig, ja til tider sublim bog, over for hvilken ord kommer til kort. – Måtte dens fremkomst bevirke, at også Hesses europæiske storværk »Das Glasperlenspiel« oversættes til dansk! *Arne Rosse*

Moravia, Alberto (ital.). Truende uvejr og andre noveller. Overs. af Erik Koed Westergaard. Nyt Nord. Forl. 1959. 246 s. 19.50.

Samlingen omfatter 21 noveller, der som oversætteren bemærker i sit forord strækker sig over en ca. 30-årig periode af Moravias forfatterskab. Det er en særdeles broget buket: erotiske skildringer, karakterstudier (en kostelig skildring af en hypokonder bibliotekar), mærkelige hallucinationer og fantasier og et udvalg af hans »Romerske fortællinger«, regulære folkelivsbilleder ofte med en humoristisk pointe.

Fremragende novellekunst, der illustrerer alsidigheden i Moravias forfatterpersonlighed, og som vil kunne glæde mange læsere.

Elisabeth Kjølseth

Nagayo, Yoshiro (jap.). Bronzestøberen fra Nagasaki. Overs. fra amer. af Gunnar Juel Jørgensen efter »The Bronze Christ«. Credo. 1959. 156 s. 10.75.

En så sjælden foreteelse på det danske bogmarked som en japansk forfatters værk er nok egnet til at vække opmærksomhed og ikke mindst, hvor det som her, drejer sig om et fint kunstværk. Den lille roman skildrer en episode fra de grusomme kristenforfølgelser i Japan i det 17. århundrede. Hovedpersonen er den unge bronzestøber

hvis tragiske skæbne er fremstillet klart og enkelt men stærkt gribende i sin knaphed. Nydeligt tryk og udstyr. *Elisabeth Kjølseth*

Presser, Jacob (holl.). Urettens tjener. Overs. af Else Westh Neuhard. Gyldendal. 1959. 84 s. 9.75.

En stærkt koncentreret, rystende ærlig roman, der tænkes som en yngre, jødisk intellektuels selvopgør, da han, der altid kun har haft spot tilovers for sine racefæller, efter en tid at have hjulpet til med afviklingen af transporterne fra den hollandske opsamlingslejr til de tyske dødslejre, har erkendt sin kyniske tarveligheds fulde omfang, så at han nu selv står for tur til næste transport.

Forfatteren, en hollandsk professor af jødisk afstamning, kender sit stof af selvsyn, og hans bog, der er stærk og usminket, men ikke fordømmende, trænger sig stærkt ind på læseren med sit uudtalte spørgsmål om, hvor dybt han eller hun vil være i stand til at fornedre sig, hvis det gælder liv eller død.

En lille, men meget væsentlig bog, der fortjener vid udbredelse. *Arne Rossen*

Renault, Mary (eng.). Kongen må dø. Overs. af Eva Hemmer Hansen efter »The king must die«. Fremad. 1959. 267 s. 24.75.

Et farverigt, festligt og stedse spændingsvoksende epos om konge/gudesønnen Theseus og hans vældige bedrifter. Forfatterinden har over legenden fra den græske mytologi med imponerende fantasi bygget en handlingsroman, der trods en næsten forvirrende vrimmel af mytologiske navne mere og mere tryllebinder læseren. Man behøver ikke at være ekspert i oldtidskundskab for at få glæde af bogen. Mary Renault levendegør den fjerne fortid ved maleriske skildringer af kongehoffer og offerfester med deres blanding af religion og erotik for i sidste halvdel af sin gendigtning at nå klimax med den ypperlige beretning om attisk ungdoms gidselfærd til Kreta.

»Kongen må dø« er under filmatisering; bare Hollywood nu ikke forspiser sig.

Sigurd Bjeld

Robbe-Grillet, Alain (fr.). Øjnene. Overs. af Bodil Mammen efter »Le voyeur«. Gyldendal. 1959. 220 s. 19.75.

Som en af de førende franske kritikere og en forgrundsfigur inden for den såkaldte »nye roman«skole i Frankrig har forfatteren og hans bog overalt vakt stor forhåndsinteresse, men det er vist tvivlsomt, om bogen vil slå an herhjemme.

Fortællingen om den handelsrejsende Matthias' få dage på sin fødeø, hvor mordet på en ung pige sætter sindene i bevægelse og tvinger ham til at opbygge et brugbart alibi, er fortalt i en ejendommelig, tågeagtig stil, hvor drøm og virkelighed på raffineret vis glider over i hinanden, og den kendetegnes ved en særpræget, men betydningsfuld og sikkert anvendt gentagelsesteknik samt minutiøst gennemførte detailler. Personskildringen, som ifølge skolens program præges af iskold objektivitet, virker udflydende, og bogens egentlige hoved»person« er »øjnene«, der skiftevis optræder i form af ottetalsformede sejlgarnsruller, et mågeblik, barneøjne, køkkenfliser, cigarrøgringe og knaster i træværket.

Bogen er krævende, men interessant læsning, en eminent fortalt, men lidet nærende kuriositet forbeholdt de større biblioteker.

Arne Rossen

Sayers, Dorothy L. (eng.). Kriminalhistorier. Udvalgt af Tage la Cour. Overs. af Cai Clausen og Ellen Duurloo. Carit Andersen. 1959. 320 s. 19.50.

Sayers er i den korte form ikke helt af samme kvalitet som i romanerne, hvor hendes psykologiske sans og skikkelsesdannende evner bedre kan udfolde sig, men alligevel er de fleste af historierne i denne samling på et højt niveau. Lord Peter Wimsey møder vi ikke her, der bebudes et bind til med ham, derimod træffer vi i en række historier den fortræffelige Mr. Montague Egg, repræsentant for firmaet Plummett og Rose, vine og spirituosa, Piccadilly. *Jens Maarbjerg*

Tomasi di Lampedusa, Giuseppe (ital.). Leoparden. Overs. af Clara Svendsen efter »Il gattopardo«. Gyldendal. 1959. 246 s. 19.75.

Fyrsten af Salina må se sin slægt gå sin undergang imøde og resignerer overfor de nye tanker, der fandt udtryk i Garibaldis oprør i 1860. Skildringen af den stolte sicilianske fyrste er både menneskeligt og kunstnerisk et mesterværk, fordi fortidens, nutidens og fremtidens tanker er samlet i denne skikkelse som i et brændpunkt. Man skal ikke lade sig afskrække af, at forlaget kalder romanen »handlingsmættet og spændende«; den ligger højt over dette – på det plan, der med rette kan beæres med glosen: tankevækkende.

Anna Elise Møldrup

Trocher, Jean (ty.). Sig du elsker mig. Overs. af Maria Marcus efter »Blanche und Pierre«. Schønberg. 1959. 181 s. 19.75.

I to sideløbende dagbogsberetninger fortæl-

ler kynikeren og levemanden Pierre og den mere idealistisk indstillede Blanche om deres korte, lidenskabelige kærlighedsforhold i sommeren 1934, om det brud, der nødvendigvis måtte følge og om de skæbnesvangre følger af deres gensyn 4 år senere. Bogen er ikke uinteressant, og den er forsynet med mange nydelige tegninger af Des Asmussen, men den er sentimental og meget lidt overbevisende, stilen er svulstig og undertiden så groft forloren, at anskaffelse må frarådes. *Arne Rossen*

Uris, Leon (am.). Exodus. Overs. af Mogens Boisen efter »Exodus«. Grafisk Forlag. 1959. 636 s. 29.50.

Det er synd, at et så storslået emne, begivenhederne omkring staten Israels oprettelse i 1948, ikke har fået en bedre behandling. De rent skønlitterære partier af bogen er på ugebladsniveau, kompositionen sensationssøgende og sort-hvid til det ekstreme. Når den alligevel ikke kan ubetinget afvises, skyldes det det rent dokumentariske stof, der overalt slår igennem og vedligeholder interessen med sine glimt af Israels og jødernes historie. Det skulle gå mærkeligt til, om ikke en og anden ved læsningen bliver interesseret i emnet, en interesse vi jo er så heldige at kunne lede over i f.eks. Borchsenius' serie: Den lange vandring. Mon ikke det berettiger til beskeden anskaffelse? *Jens Maarbjerg*

Voltaire, François de (fr.). Candide eller Optimismen. 200-års-udgaven i ny kommenteret overs. ved Leif Nedergaard. Martin. 1959. 206 s. ill. 12.75.

Foruden Voltaires dejligt levende mesterværk rummer denne udgave et par anonyme fortsættelser: en 2. del som tilskrives Thorel de Champigneulle og endnu en videreførelse, der bringer Candide til København; den sidste gengives dog kun i kort genfortælling. Fortsættelserne når ikke Voltaire til knæene, men de er sjove og kuriøse. Udgaven er interessant illustreret efter samtidige stik og forsynet med indledning og et omfattende apparat af noter, grundige, men ikke alle lige relevante. *Chr. Stub Jørgensen*

Aalberse, Han B. (holl.). Bob og Daphnes kærlighed. Overs. af Else Westh Neuhard efter »De liefde van Bob en Daphne«. Borgen. 1959. 323 s. 22.50.

Forlaget oplyser, at en over for den hollandske originaludgave indledt pornografianklage frafaldtes »på grund af bogens ægthed og ærlighed« og fremhæver den danske udgave som »et vægtigt bidrag til seksualundervisningen« – en noget overdrevet påstand, eftersom bogen på flere afgørende punkter savner almengyldighed. Meningen med den fremgår heller ikke helt klart, men sandsynligvis må den søges bag devisen: Vær mådeholden i alt, selv i mådeholdet.

Forfatterens talent er uomtvisteligt, og skildringen af den 16-årige kunstnerspire Bob og hans 12-årige veninde Daphnes på én gang barnligt »uskyldige« og alt for voksne erotiske lege i krigssommeren og af deres reaktioner ved gensynet to år senere, præges af nænsomhed og indlevelsesevne; men som helhed virker bogen langtrukken, flere hovedafsnit forekommer påklistrede, og stilens vekslen mellem jeg-formen (med 2 forskellige jeg-er) og 3. person virker umotiveret.

Et afsnit, der skilder den purunge Bobs forhold til en langt ældre homoseksuel slægtning, er særdeles pinlig læsning, men er nødvendig for forståelsen af Bobs udvikling.

Trods lidt vel mange trykfejl og sproglige sjuskerier i den danske udgave tilrådes behersket anskaffelse i de større biblioteker. *Arne Rossen*

JULE- OG NYTÅRSBØGER

Gyldendals julebog 1959 er *Thorkild Bjørnvigs Rainer Maria Rilke og tysk tradition* (134 s. 20.00) besvarelsen af en prisopgave universitetet udskrev i 1944. Men trods guldmedaljen og de akademiske viderværdigheder, noter, henvisninger o.s.v., er der ikke tale om nogen tør litteraturhistorisk katalogisering af forbilleder og påvirkninger. Bjørnvig gør indledningsvis klart rede for Rilkes komplicerede forhold til begrebet tradition. Opvokset i en grænseegn og berøvet sin barndom takket være en forkvaklet opdragelse måtte han i lange perioder kæmpe med en følelse af hjemløshed i verden og en deraf følgende svigtende inspiration. Skildringen af hans »ubeskriveligt egne« omvej til traditionen udgør bogens hovedafsnit. – Hvor oversættelserne findes bør denne bog også stå. Den er det mest givende hjemlige bidrag til litteraturen om Rilke. *Per Højholt*

Af andre jule- og nytårsbøger af interesse for bibliotekerne skal nævnes: *Villads Christensen. Søren Kierkegaard og Frederiksberg* (43 s. ill. 9.75), udsendt af Rosen-

kilde og Bagger og skildrende Kierkegaards første møde med Regine i det Rørdamske hjem Bredegade nr. 10, hans besøg i Jostys konditori og hos Ferdinand Lunds på Gl. Bakkehus. En fin lille fremstilling, smukt illustreret. – *Harald Engberg. Pantomime-teatret* (118 s. ill. 28.00) var Boghallens julebog, godt tilrettelagt af Viggo Naae. Alle teaterhistorisk interesserede vil fryde sig over denne livlige præsentation af den folkekære pantomime gennem tiderne, både i inden- og udenlandsk teaterhistorie. De større biblioteker bør sikre sig den. – Andelsbogtrykkeriet i Odense har udsendt *Niels Helvad. En smuk ihukommelse om menneskets alder efter de 12 måneder i året afdelt.* Udgivet af Erik Dal med træsnit af Marcel Rasmussen (83 s. ill. 35.00). Digtet står meget smukt på det fine papir, og Erik Dal giver oplysninger om denne præst og senere astrolog fra Chr. IV.s tid og om de forbilleder i Europas kalenderlitteratur han har benyttet. – Men prisen bærer dog Berlingske Bogtrykkeris nytårspublikation, den 30. i rækken, skrevet af *Chr. Elling* om *Venezia.* (71 s. ill. 48.00). En overdådigt smuk tryksag (Caslon-type på et særdeles velegnet papir og yderligere prydet med forf.s egne fotografier, reproduceret af Middelboe, så man ikke tror sine egne øjne). Her færdes vi ad kanaler og ser op ad paladsfacaderne, vi ser paladserne fra landsiden, iler over broer og op på de små pladser – betragtningerne over de mange niveauforskydninger er levende iagttaget – og så er endda endnu ikke hovedemnet og udgangspunktet nævnt: de gamle teatre i denne by gennem tiderne, deres ejere og de kunstnere der har vandret her, overalt er identificeret kendte ansigter, også på besøg, ret et Ellingsk stil- og stemningstrylleri, der efter tidligere værker om operahistorie skulle være et præludium til et værk om italiensk operakultur i det 18. århundrede. Men bogen vil glæde alle de mange Italiensfarere, og større biblioteker bør eje den. *Mogens Iversen*

ANDRE NYE BØGER OG UDGAVER

Enjoy your English. Edited by B. M. Østerby. Gyldendal. 1959. 48 s. 3.75.

Kortfattet svensk sproglære. 2. udg. Ved Valfrid Palmgren Munch-Petersen og Ellen Hartmann. Gad. 1959. 30 s. 2.75.

Nielsen, Anders. Lommebog for landmænd 1960. Red. af Karsten Iversen. Det Danske Forlag. 1959. 240 s. indb. 6.00.

Riis, P. J. Hamasamlingen. 2. udg. Nationalmuseet. 1959. 38 s. ill. 2.50. (Nationalmuseets Blå Bøger).

Schjørring, Chr. B. Konfirmationsbogen. Skandinavisk Bogforlag. 1959. 127 s. ill. indb. 22.00.

Sundorph, Th. Kemi for begyndere. Ved P. Hjerting. 17. opl. Gyldendal. 1959. 63 s.

Trøst Jørgensen, J. Akvarier og akvariefisk. 2. udg. Borgen. 1960. 159 s. ill. 11.75.

Ungermann, Arne. Den illustrerede Cyprianus. Drømme- og spåbog. Schønberg. 1959. 54 s. ill. 10.00.

Venedig. En bog i farver om Adriaterhavets dronning. Farvefotografier af Kurt-Otto-Wasow. Indledning af Teddy Brunius. Det Danske Forlag. 1959. 24 s. og 24 tvlr. indb. 22.75.

World Radio Handbook. Broadcasting - Television 1960. Edited by O. Lund Johansen. World Radio Handbook, Lindorffsallé 1, Hellerup.

Dickson Carr, John. Kun døden taler sagte. Overs. af Knud E. Andersen efter »He who whispers«. Skrifola. 1959. 135 s. 2.50. (Lommeromanen, 110).
Elkjær, Lis. Værst for Augustus. Fremad. 1959. 210 s. 4.35. (Fremads Folkebibliotek).
Hoffmann, Kirsten. Dorte og Clas. Carit Andersen. 1959. 79 s. ill. 8.75.
Nielsen, Zakarias. Et møde. Ill. af Svend Otto. Borgen. 1959. 45 s. 7.75.
Pedersen, Knud. Churchill-klubben. 2. udg. Vendelkær. 1959. 128 s. 9.75.
Storm P. Fluer. Ny samling, 2. Vendelkær. 1959. 144 s. 8.50.
Storm P. Jyde- og skottehistorier. Carit Andersen. 1959. 68 s. ill. 6.75.

FILMATISEREDE BØGER

(december 1959 – januar 1960).

(Et) Mords analyse. Efter Robert Travers kriminalroman »Anatomy of a murder«.
(De) Nøgne og de døde. Efter Norman Mailers roman »De nøgne og de døde«.
Og bag dem synger skovene. Efter Tryggve Gulbranssens roman »Og bag dem synger skovene«.
Paw. Efter Torry Gredsteds roman »Paw«.
På stranden. Efter Nevil Shutes roman »Ventetid«.
Resten er tavshed. Efter Shakespeares skuespil »Hamlet«.
Til sidste mand. Efter Philip MacDonalds fortælling »Patrulje«.
Ung vrede. Efter John Osbornes skuespil »Ung vrede«.

Næste nummer udkommer ca. 20. marts 1960

»BOGENS VERDEN« sendes gratis til medlemmer af Danmarks Biblioteksforening. Abonnementsprisen er 20 kr. Red. af Palle Birkelund og Mogens Iversen (ansvarh.). Redaktionens adresse: Lindevangs Allé 10, København F., Fasan 8801. Annonceekspedition: Nyt nordisk Forlag, Købmagergade 49, København K., central 11301

Nielsen & Lydiche (M. Simmelkiær)

» He who

ebibliotek).

«.

«.

em synger

ioteks-

versen

8801.

central

J. GRUBBS ANTIKVARIAT

NØRREGADE 47 . KØBENHAVN K

Ca. 150.000 bind
i de fleste fag samt
skønlitteratur og børnebøger

Mangeårig leverandør
til store og små biblioteker

Sædvanlige betingelser
Bøger søges fremskaffede,
om det ønskes

JYDSK AKADEMISK ANTIKVARIAT

Frederiksgade 31 . Aarhus
Telefon Aarhus 2 82 84

★

Provinsens største lager af
BIBLIOTEKSLITTERATUR
fejlfri eksemplarer

★

Må vi låne Deres søgelister?

★

Får De vore kataloger?

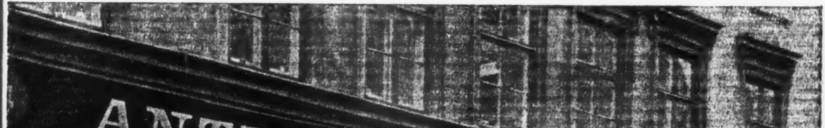

ANTIKVARIAT ARNOLD BUSCK
FIOLSTRÆDE 24 . KØBENHAVN K . PALÆ 4990

Et enestående kulturhistorisk værk, tilgængeligt for alle —

G. S. Wegener:

Historien om

Bøgernes Bog

BIBELEN GENNEM 6000 ÅR

»... vi er på sikker grund. Det samme er tilfældet med den mest spændende af de nye bøger: tyskeren *G. S. Wegeners* »Historien om Bøgernes Bog«. Her er forord af professor *Bent Noack* og oversættelsen er foretaget af pastor *N. H. Gadegård,* der også har æren for nogle sider, hvor stof fra danske bibeloversættelser er indføjet i teksten. Det er fortrinligt gjort ... Bogen er forsynet med en masse fint billedstof ...«

Biskop, dr. theol. Skat Hoffmeyer i »Aarhus Stiftstidende«.

»Det er med taknemmelighed, man modtager »Historien om Bøgernes Bog«. Ved sin livfulde skildring af Bibelens historie fra oldtiden til vore dage for en moderne læseverden, vil den sikkert blive en fører for nye skarer læsere ...«

Sognepræst J. Gacrn Larsen i »Aarhus Amtstidende«.

»Denne statelige bog i fornemt udstyr med smukke billeder og oplysende tegninger ... kan man kun ønske en vid udbredelse«.

Dr. theol. Marius Hansen i »Berlingske Tidende«.

»... Indholdet fortjener at fremtræde i denne værdige form. Forfatteren, tysk kulturhistoriker og bibelforsker ... besidder en egenskab, der ikke er alle videnskabsmænd beskåret, nemlig den, at han kan skrive. Han er en fremragende fortæller«. *E. Thestrup Pedersen* i »Berlingske Tidende«.

240 store sider, ill. med 25 fotografiske gengivelser samt 28 stregtegninger og kort *Pris kr. 29,50.*

ASCHEHOUG DANSK FORLAG

I dette nummer

Den nye biblioteksdirektør 1, *Christian Götzsche:* Kan der hentes inspirationer i U.S.A. 2, Dokumentationskongressen i Warszawa 8, *Sven Plovgaard:* Lokalefornyelserne skrider frem (Ribe, Padborg, Vraa) 9, Bibliotekerne og ungdommen 17, Meddelelser 21, Arbejdsmarken 24, Litteraturen (Bibliotekslitteratur, 29, Bøger for børn 31, Bøger for ungdommen 37, Bøger for voksne 39).

e
r
V.
r-
t

x.

x.
n
x
x.

e

x.

k
le
n-
x.

er
e-
en
9,